

The background image shows a residential area with several houses, some with brown roofs and others with white walls. A concrete bridge with multiple pillars spans across the scene. In the foreground, there is a river or canal with green grass and weeds along its banks. The sky is clear and blue.

vzw 'de Rand'
JAARBEELD 2013

I. woord vooraf

II. de Vlaamse Rand: het actieterrein

III. de Vlaamse Rand: een specifiek beleid voor specifieke uitdagingen

1. belangrijkste uitdagingen
2. politieke verantwoordelijken

IV. de opdrachten

1. missie
2. statuut
3. de decretale doelstellingen
4. de strategische doelstellingen, zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst

V. de specifieke werking in de zes: eerstelijnswerk

1. waarom een specifiek beleid voor de zes?
2. gemeenschapscentra als ankerpunt
3. de Boesdaalhoeve in Sint-Genesius-Rode
4. de Kam in Wezembeek-Oppem
5. de Lijsterbes in Kraainem
6. de Moelie in Linkebeek en de Muse in Drogenbos
7. de Zandloper in Wemmel
8. de Bosuil in Jezus-Eik
9. taallessen en conversatiegroepen in de zes
10. focus op jeugd
11. focus op sport
12. de gemeenschapskranten
13. deelname aan de projectvereniging cultuurregio Pajottenland-Zennevallei

VI. de werking in de hele regio: tweedelijnswerk

1. positie van 'de Rand': het platform/partners
2. focus op taalpromotie: waarom inhoudelijk belangrijk?
3. acties taalpromotie
  - promotiecampagne taallessen NT2
  - oefen hier je Nederlands
  - week van de anderstalige klant
  - de Marktkramers
  - van hier naar daar
  - bijt in je vrije tijd
  - Patati Patata
  - www.taalblad.be
  - pictogrammenboekjes
  - vertaalwoordenboekjes
  - taaliconen
  - theater voor anderstaligen
  - schoolvoorstellingen op maat van Franstalige basisscholen in de Rand
  - Café Combinne
  - jongerenproject in Linkebeek: Kom in actie tegen lelijke muren
  - babycafé
  - taalstages en taalateliers
  - Taalspeler
  - Alaboemsasa?!
  - studie- en vormingsdagen
4. werking naar internationalen
5. brievenactie
6. vragen over taalwetgeving
7. RandKrant

VII. documentatiecentrum Vlaamse Rand

VIII. Gordelfestival

IX. de signaalfunctie

1. afspraken tussen de overheden
2. coördinatieplatform VSGB
3. platform van de gemeenten in de Vlaamse Rand
4. conferentie van Vlaamse mandatarissen

X. digitale communicatie

XI. projecten van de minister van Cultuur

1. bibliotheken in de faciliteitengemeenten
2. het Museum Felix De Boeck in Drogenbos

XII. de netwerken

XIII. 'de Rand' en zijn mensen

XIV. infrastructuur

XV. financieel verslag

1. een transparant en vooruitziend financieel beleid
2. de subsidies toegekend in 2013
3. balans en resultatenrekening
4. evolutie van subsidies en eigen inkomsten (2001-2013)

Bijlagen

Bijlage 1. de gemeenschapscentra

Bijlage 2. eigen podiumprogrammering en programmering in samenwerking

Bijlage 3. bezoekers

Bijlage 4. schoolvoorstellingen & workshops

Bijlage 5. zaalverhuur

Bijlage 6. financiële opbrengsten centra

Bijlage 7. gemeenschapskranten

Bijlage 8. redacties gemeenschapskranten

Bijlage 9. bijt in je vrije tijd

Bijlage 10. bezoeken www.taalblad.be

Bijlage 11. insteeknota voor de volgende Vlaamse Regering

Bijlage 12. organigram

Bijlage 13. raad van bestuur en algemene vergadering

Bijlage 14. personeelsbestand dd. 31 december 2013

Bijlage 15. programmeringscommissies

I. WOORD VOORAF

Aan de kernopdrachten van vzw 'de Rand' (gemeenschapscentra, taalpromotie, documentatiecentrum en publicaties) werd in 2013 met een onvermoeibare energie gewerkt. Dit resulteerde in heel wat fijne verwezenlijkingen: druk bijgewoonde kinderhoogdagen, ezelsooractiviteiten, jeugd- en sporthappenings, podiumactiviteiten in een netwerk met andere centra, een zeer gewaardeerd expatsconcert, volle leslokalen voor onze taallessen, enthousiaste, met Lennaert Maes meezingende cursisten Nederlands, die op een ander moment ontroerd werden door toegankelijke poëzie, enz.

Een lezersonderzoek over de gemeenschapskranten en RandKrant bracht aan het licht dat deze breed verspreide tijdschriften zowel qua vorm als qua inhoud op een ruime appreciatie kunnen rekenen, doorheen alle lagen van de bevolking.

In de marge van de structureel goed uitgebouwde deelwerkingen van onze organisatie was 2013 ook om andere redenen opmerkelijk. In de lente van 2013 werden de raad van bestuur en de algemene vergadering (alsook de programmeringscommissies) van 'de Rand' opnieuw samengesteld, met een gezonde mix van continuïteit en vernieuwing, en voor wat de raad van bestuur betreft, meer aandacht voor regionale spreiding.

Op 8 februari 2012 besliste de Vlaamse Regering dat het Gordelfestival, de nieuwe naam voor de Bloso-klassieker die 32 jaar lang werd georganiseerd, gecoördineerd zou worden door 'de Rand', die ook het culturele luik en de communicatie voor dit nieuwe evenement op zich moest nemen. Onder de noemer *bewegen klinkt goed* was op 30 augustus en 1 september het eerste Gordelfestival een feit, met ongeveer 12.500 deelnemers. Bloso (voor het sportieve luik) en de provincie Vlaams-Brabant (voor toerisme en voor het provinciedomein van Huizingen) waren onze partners.

Een andere nieuwe opdracht werd via het decreet van 12 juli 2013 (dat het oprichtingsdecreet wijzigde) aan 'de Rand' toevertrouwd. Vanaf 2014 kan 'de Rand' zelf in de plaats treden van faciliteitengemeenten die zelf niet intekenen op sport en jeugd in hun meerjarenplanning. Dit betekent dat de beleidsplannen ter zake door 'de Rand' zelf moeten worden opgemaakt en uitgevoerd. Dat de opdracht zonder extra personeel moet worden aangepakt zal zeker een heroriëntatie van taken en opdrachten met zich meebrengen.

We stellen hierbij vast dat sommige faciliteitengemeenten zelf de handschoen opnemen en een ei-

gen sport- en jeugdbeleid willen voeren. Als ze dit doen met respect voor de Vlaamse regelgeving, juichen we dit ten zeerste toe. Ook stellen we vast dat in een aantal faciliteitengemeenten een grotere bereidheid bestaat tot samenwerking met onze centra voor bepaalde activiteiten. Ook dit is een positief signaal.

De positieve geluiden en evoluties nemen niet weg dat we, met de verkiezingen van 2014 voor de deur, kunnen stellen dat de volgende Vlaamse Regering in ieder geval een versterkt beleid in de Vlaamse Rand zal moeten voeren, zoveel is duidelijk. De uitdagingen voor het onthaal van nieuwe inwoners, onderwijs, integratiebeleid en gemeenschapsvorming zijn zeer groot, om nog maar te zwijgen over huisvesting, mobiliteit en ruimtelijke ordening. Wellicht is er zelfs een aangepast en specifiek bestuurlijk kader nodig om dit beleid met succes te kunnen voeren.

Vzw 'de Rand' zette in een insteeknota voor de volgende Vlaamse Regering haar prioritaire aandachtspunten uiteen. Je kan de hele insteeknota in een bijlage bij dit jaarbeeld lezen.

Met dit document vertoeven we echter nog even in 2013, een jaar waarop we tevreden terugkijken.

Dank aan de honderden vrijwilligers die zich dagelijks blijven inzetten om onze opdracht gestalte te geven: vrijwilligers in onze raad van bestuur, in de programmeringscommissies, in de redactieraden van RandKrant en onze gemeenschapskranten, in de cultuur-, sport- en jeugdraden, in onze zeven gemeenschapscentra. Bijzondere woorden van dank ook aan de Vlaamse Regering en haar administratie, meer bepaald het kabinet van de bevoegde minister Geert Bourgeois en de Cel Vlaamse Rand en aan gedeputeerde Tom Dehaene en zijn administratie van de provincie Vlaams-Brabant.

Als vzw 'de Rand' ervaren we geregeld dat we op de steun kunnen rekenen van de brede Vlaamse bevolking, van de plaatselijke media zoals Ring-tv en van parlementairen, provincieraadsleden en gemeentemandarissen, over partijpolitieke grenzen heen. Dank aan de vele partners en collega's, administraties en organisaties die meewerken aan onze projecten. Weinig projecten of deelwerkingen realiseren we louter op onszelf. Een doorgedreven zin voor partnerschap is ook in 2013 deel van onze identiteit.

Eddy Frans
algemeen directeur

Jan De Craen
voorzitter

II. DE VLAAMSE RAND: HET ACTIETERREIN

Van bij de oprichting van vzw 'de Rand' werd het werkgebied afgebakend, niet via een decreet of reglementerend besluit, maar via een politieke afspraak. Hoewel – zoals verder zal blijken – een groot accent van de werking in de zes gemeenten met bijzonder taalstatuut ligt, is de hele Vlaamse Rand het actieterrein van de vzw. De Vlaamse Rand vormt geen bestuurskundig gedefinieerd geheel. De afbakening ervan berust op de afspraak tussen de verschillende overheden om het versterkt Vlaams beleid te concentreren op alle gemeenten die grenzen aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of aan een van de zes faciliteitengemeenten. Het gaat uiteraard om de zes faciliteitengemeenten zelf: Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem. De andere dertien gemeenten zijn: Asse, Beersel, Dilbeek, Grimbergen, Hoeilaart, Machelen, Meise, Merchtem, Overijse, Sint-Pieters-Leeuw, Tervuren, Vilvoorde en Zaventem. Samen dus negentien gemeenten. Achttien ervan liggen in het arrondissement Halle-Vilvoorde. Enkel Tervuren behoort tot het arrondissement Leuven.

Uiteraard ontsnappen andere gemeenten niet aan de uitdagingen van ontnederlandsing en de toename van het aantal buitenlanders en anderstaligen. Hoewel ze strikt gezien buiten de afbakening vallen, zijn ze in een aantal dossiers toch sterk betrokken partij. Halle is hier zeker een voorbeeld van. Vzw 'de Rand' stelt wel expertise ter beschikking van gemeenten buiten de Vlaamse Rand die hierom vragen. Dit gebeurt o.m. op de bijeenkomsten van het platform van de gemeenten in de Vlaamse Rand en op de overlegmomenten van de gemeentelijke

integratiediensten. Deze beide overlegstructuren zijn een initiatief van de provincie Vlaams-Brabant.

Om deze redenen is de strikte afbakening tot 19 gemeenten voor heel wat beleidsuitdagingen niet zeer relevant meer. Het is alleszins een aandachtspunt voor een nieuwe legislatuur van de Vlaamse Regering vanaf midden 2014. In de loop van 2013 wordt er trouwens op diverse fora en door een aantal politici gepleit voor een aangepast bestuurlijk en beleidskader voor de Vlaamse Rand. Een van de pistes is de erkenning van de Vlaamse Rand of Halle-Vilvoorde als veertiende centrumstad. Concrete stappen in die richting zet de huidige regering echter niet. Dit is ongetwijfeld materie voor de onderhandelingen voor een nieuwe regering na de verkiezingen van mei 2014.

III. DE VLAAMSE RAND: EEN SPECIFIEK BELEID VOOR SPECIFIEKE UITDAGINGEN

1. BELANGRIJKSTE UITDAGINGEN

Een van de grote uitdagingen voor een Vlaams bestuur in de Rand is het behouden en versterken van het Nederlandstalige karakter. In de Vlaamse Rand wonen heel wat niet-Belgen en Franssprekende Belgen. In 2013 werden in het cijferboek Vlaamse Rand dat de Studiedienst van de Vlaamse Regering uitgeeft (zie www.docu.vlaamserand.be/ned/search-detail.asp?PublicationId=6483) nieuwe statistieken gepubliceerd die de trend bevestigen dat de Vlaamse Rand in een sneller tempo dan de rest van Vlaanderen internationaliseert. De nabijheid van Brussel, met zijn talrijke internationale instellingen, en van waaruit heel wat jonge gezinnen migreren naar de Rand, verklaart in grote mate deze tendens. De gegevens worden door de Studiedienst stelselmatig geactualiseerd zodat de evoluties goed te volgen zijn.

We stellen ook vast dat nog steeds sommige gemeentebesturen van faciliteitengemeenten weigeren om in te schrijven in het beleid van de Vlaamse Gemeenschap, waardoor hun inwoners belangrijke kansen en middelen mislopen. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 zijn er in Wemmel, Drogenbos en Sint-Genesius-Rode wel betekenisvolle evoluties die wijzen op ontspanning en een grotere bereidheid tot samenwerking.

Die ontwikkelingen rechtvaardigen een gericht beleid om het Nederlandstalige karakter van de Rand te bestendigen en te versterken. Dit beleid maakt hoe langer hoe meer deel uit van het globale ont-haal, integratie- en inburgeringsbeleid. Dit beleid is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de gemeenten. Dit wordt nog eens bevestigd in de uitgangspunten van het nieuwe integratiedecreet, dat in de oprichting van een ondersteunend EVA 'Integratie en Inburgering' op Vlaams niveau voorziet.

Acties en initiatieven van lokale besturen, het middenveld en vzw 'de Rand' met als doel het verbeteren van de individuele kansen en levenskwaliteit van de inwoners zijn vaak tegelijkertijd kansen om het gebruik van het Nederlands te bevorderen. Het

beleid is gericht op het verstevigen van het sociale weefsel, het tegengaan van sociale verdringing en op het versterken van de positie van het Nederlands. Na de splitsing van de kieskring en het gerechtelijk arrondissement BHV, die in 2013 via wetten is doorgevoerd, kan het beleid ten volle focussen op deze doelstellingen.

De overheden zetten in op een taalbeleid voor de Vlaamse Rand, zowel voor jeugd en kinderen als voor volwassenen, zowel in het formele (basisonderwijs, secundair onderwijs, inburgering, sociale huisvesting, werk) als in het informele maatschappelijke gebeuren (taalpromotie in vrijetijdssectoren).

Binnen het geheel van de uitdagingen die zich in de regio stellen, focust 'de Rand' vanuit zijn historiek en expertise op een aantal onderdelen ervan, namelijk op die onderdelen die te maken hebben met: sociale samenhang, gemeenschapsvorming, taalsensibilisering, informatie als middel tot cohesie in de regio en eerstelijnswork op het vlak van cultuur, jeugd en sport in de faciliteitengemeenten.

Uiteraard probeert 'de Rand' ook de vinger aan de pols te houden wat betreft andere maatschappelijke domeinen die voor de regio een uitdaging vormen, zoals de mobiliteit en het fileprobleem, betaalbare huisvesting voor Vlaamse autochtonen en de omkadering van het basis- en secundair onderwijs, noodzakelijk om de grote toestroom van anderstaligen op te vangen en de kwaliteit van het onderwijs hoog te houden. De vinger aan de pols houden gebeurt vooral via de deelname aan het coördinatieplatform VSGB, onder voorzitterschap van de gouverneur van Vlaams-Brabant. Deze maandelijkse vergadering met ambtenaren uit alle Vlaamse administraties volgt de realisaties van de beleidsnota Vlaamse Rand en het flankerend beleid bij het VSGB op.

In de loop van 2013 pleiten lokale politieke verantwoordelijken van verschillende politieke partijen voor een versterkt beleid in de Vlaamse Rand, dat nodig is omwille van de groeiende invloed en wis-

selwerking met Brussel, ook en vooral inzake maatschappelijk kwetsbare groepen, veiligheid en onthaal van nieuwe inwoners.

2. POLITIEKE VERANTWOORDELIJKEN

Zowel de Vlaamse Regering als de provincie Vlaams-Brabant voeren een specifiek Randbeleid. Bij de Vlaamse Regering is de coördinatie van dat beleid toevertrouwd aan viceminister-president Geert Bourgeois. In Vlaams-Brabant berust de bevoegdheid Vlaams karakter, samen met de bevoegdheid cultuur, bij gedeputeerde Tom Dehaene. Een beperkt aantal dossiers die door 'de Rand' worden behartigd, vallen onder de bevoegdheid van andere Vlaamse ministers. Minister van cultuur Joke Schauvliege is bevoegd voor de subsidiëring van het Museum Felix De Boeck (via 'de Rand'). Het Gordelfestival (nieuwe opdracht vanaf 2013) valt onder de bevoegdheid van zowel minister Muyters (sport) als minister Bourgeois (Vlaamse Rand)

Gelet op het decreet van 12 juli 2013, dat het oprichtingsdecreet van vzw 'de Rand' wijzigde, kan 'de Rand' vanaf 2014 eigen beleidsplannen voor lokaal jeugd- en sportbeleid opmaken en uitvoeren voor die gemeenten die zelf niet intekenen op de beleidsprioriteiten in die domeinen. Vzw 'de Rand' neemt ook de ondersteuning over van de twee privaatrechtelijke bibliotheken (in Kraainem en Drogenbos) die er werken vanuit een initiatief van de lokale cultuurraden.

Deze elementen vallen onder de ministeriële bevoegdheden van Pascal Smet (voor jeugd), Philippe Muyters (voor sport) en Joke Schauvliege (voor de bibliotheken).

IV. DE OPDRACHTEN

1. MISSIE

In 1999 keurde de raad van bestuur de missie van vzw 'de Rand' goed. Ze luidt:

Vzw 'de Rand' draagt bij tot de groei van een open en verdraagzame leefgemeenschap, die het Vlaamse karakter van de Vlaamse Rand respecteert, uitstraalt en dus versterkt. Met het oog daarop zal vzw 'de Rand' vanuit een Nederlandstalige profilering de leefkwaliteit voor de hele bevolking van de Vlaamse Rand bevorderen door op een dynamische wijze en complementair aan wat al bestaat

- sociaal-culturele activiteiten ondersteunen en organiseren;
- dienstverlening en informatie aanbieden;
- maatschappelijke participatie stimuleren.

2. STATUUT

Bij de hervorming van de diensten van de Vlaamse Gemeenschap (Beter Bestuurlijk Beleid) werd 'de Rand' bij decreet van 7 mei 2004 erkend als een privaatrechtelijk Extern Verzelfstandigd Agentschap (EVA). Dit decreet trad in werking op 1 april 2006. De Vlaamse Regering heeft de EVA 'de Rand' ondergebracht bij het beleidsdomein Diensten van het Algemeen Regeringsbeleid (DAR).

Het decreet van 12 juli 2013 wijzigt het oprichtingsdecreet van vzw 'de Rand'. In het nieuwe decreet wordt er naar aanleiding van de interne staatshervorming en het planlastendecreet:

- een nieuw mechanisme beschreven voor de ondersteuning van Nederlandstalige initiatieven inzake jeugd, cultuur en sport in de zes faciliteitengemeenten: in die gemeenten die zelf niet intekenen op de beleidsprioriteiten van de Vlaamse overheid, kan 'de Rand' beleidsplannen opmaken en uitvoeren
- een opsomming gemaakt van de taken van de provincie Vlaams-Brabant inzake de ondersteuning van het Vlaamse karakter van de provincie.

3. DE DECRETALE DOELSTELLINGEN

MISSIE

Het decreet van 7 mei 2004 nam de doelstellingen integraal over. In het EVA-decreet staat de missie van 'de Rand' in zeer algemene termen beschreven. Zo wordt in artikel 4 de opdracht van de vzw omschreven als 'het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse rand rond Brussel ondersteunen, uit-

stralen en bevorderen'.

OPDRACHT

Vzw 'de Rand' werd opgericht bij decreet van 17 december 1996. In dat decreet worden de volgende doelstellingen voor de vzw omschreven:

- a) fungeren als documentatie- en informatiecentrum met een beperkte ombudsfunctie;
- b) ondersteuning verlenen aan alle mogelijke sociaal-culturele en educatieve samenwerkingsverbanden;
- c) op verzoek ondersteuning verlenen m.b.t. de aangelegenheden bedoeld in art. 4, 1e tot en met 17e, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;
- d) de Vlaamse belangen in de regio behartigen;
- e) de integratie van anderstaligen bevorderen;
- f) de culturele en andere infrastructuur als gemeenschapscentra beheren, in overeenstemming met de bepalingen van dit decreet.

Het decreet van 7 mei 2004 nam de doelstellingen onveranderd over.

Het decreet van 12 juli 2013 voegt hier aan toe: 'De Vlaamse Regering kan een subsidie verlenen aan de vzw 'de Rand' voor de uitvoering van een of meer beleidsprioriteiten voor het jeugdbeleid, het (lokaal) sportbeleid en het cultuurbeleid. De subsidie wordt verleend voor de ondersteuning van plaatselijke initiatieven in de zes Randgemeenten die geen subsidie hebben aangevraagd in het kader van de subsidieregelingen, vermeld in het tweede lid, en dient aangewend te worden voor de ondersteuning van deze initiatieven.'

4. DE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN, ZOALS VASTGELEGD IN DE SAMENWERKINGSOVEREENKOMST

In 2010 sloten de Vlaamse Gemeenschap, de provincie Vlaams-Brabant en vzw 'de Rand' een samenwerkingsovereenkomst af. Deze loopt tot einde 2014. In de overeenkomst zijn de strategische doelstellingen opgesomd die 'de Rand' moet realiseren:

- een complementair en gediversifieerd aanbod op maat in de vrijetijdssfeer ondersteunen en organiseren via de gemeenschapscentra
- het Nederlandstalige gemeenschapsleven en de maatschappelijke participatie bevorderen
- een gericht informatiebeleid voeren
- acties ondersteunen en coördineren, gericht op een positieve beeldvorming van Vlaanderen en op

het versterken van de positie van het Nederlands

- partner zijn voor de Vlaamse Regering, de provincie Vlaams-Brabant en de gemeenten bij het uitvoeren van het specifieke beleid voor de Vlaamse Rand
- een advies- en signaalfunctie vervullen voor de Vlaamse Gemeenschap, via de minister bevoegd voor de coördinatie van het beleid in de Vlaamse Rand en voor de provincie Vlaams-Brabant via de gedeputeerde bevoegd voor 'Vlaams karakter'
- de Vlaamse belangen in de regio behartigen
- de integratie van anderstaligen bevorderen
- participeren aan het documentatiecentrum voor de Vlaamse Rand

De samenwerkingsovereenkomst bepaalt ook dat specifieke opdrachten op vraag van beide of een van beide overheden moeten worden gerealiseerd. De samenwerkingsovereenkomst werd eind 2011 gewijzigd in overleg met de Vlaamse Gemeenschap om het mogelijk te maken dat de vzw zelf instaat voor het eigenaarsonderhoud van de in exploitatie gegeven gebouwen. Dit moet toelaten soepeler te werken en sneller te kunnen inspelen op noden. Het door de Vlaamse overheid hiervoor uitgetrokken budget (191.000 euro) wordt vanaf 2012 overgeheveld naar vzw 'de Rand'.

De opdrachten die de Vlaamse Gemeenschap 'de Rand' heeft toevertrouwd, hebben betrekking op:

- het mee beheren van de vzw Museum Felix De Boeck namens de Vlaamse Gemeenschap, conform de overeenkomst van 14 maart 2003
- het voeren van prospectie met het oog op de aankoop en renovatie van woningen in de zes faciliteitengemeenten door Vlabinvest

Voor de provincie zijn de specifieke accenten:

- meewerken aan taalpromotieactiviteiten
- uitbouwen van gemeenschapscentra tot informatieloketten over de regio
- geven van informatie over huisvestingsmogelijkheden
- het voeren van een verwelkomingsbeleid voor Vlamingen die van elders in de Vlaamse Rand komen wonen
- actief meewerken aan Vlabra'ccent

Beide overheden focussen bovendien nog op:

- de ondersteuning met betrekking tot de jeugdbeleidsplannen
- de uitgave van gemeenschapskranten en RandKrant
- de ondersteuning van de Conferentie van Vlaamse mandatarissen
- het uitwerken van een taalpromotiebeleid met de volgende doelstellingen
  - zo veel mogelijk anderstaligen sensibilise-

ren om Nederlands te leren (verwijzen naar het NT2-aanbod);

- het gebruik van het Nederlands promoten en ondersteunen (omkaderen van het NT2-aanbod);
- het bewustzijn bij Nederlandstaligen voeden dat zij een positieve rol kunnen spelen in het onthaal- en integratieproces;
- sectorgerichte methodes ontwikkelen om de integratie van anderstaligen in de samenleving te bevorderen;
- het imago van het Nederlands en van Vlaanderen bij anderstaligen (Belgen en buitenlanders) verbeteren.

Via een beslissing van de Vlaamse Regering van 8 februari 2013 wordt de coördinatie van het nieuwe Gordelfestival toevertrouwd aan vzw 'de Rand'. Deze opdracht is nog niet opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst. Wel worden nieuwe budgetten toegekend voor de organisatie van dit evenement, zowel vanuit het beleidsdomein Vlaamse Rand als vanuit het beleidsdomein sport.

V. DE SPECIFIEKE WERKING IN DE ZES EN IN DE BOSUIL: EERSTELIJNSWERK

1. WAAROM EEN SPECIFIEK BELEID VOOR DE ZES?

In de Vlaamse Rand zijn de zes faciliteitengemeenten het meest kwetsbaar wat betreft het behoud van het Vlaamse karakter. Het bestaan van faciliteiten is op zich een factor die anderstaligen blijkbaar drijft om zich in die gemeenten te vestigen. Een andere oorzaak is een uitgesproken non-coöperatieve houding van gemeentebesturen ten opzichte van de Vlaamse overheid (en ten opzichte van 'de Rand'). Heel wat mogelijkheden qua beleid op het vlak van cultuur, jeugd en sport, aangereikt door de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant, worden nog te vaak niet opgenomen. Bij het schrijven van dit jaarbeeld zijn er wel betekenisvolle signalen uit met name Wemmel, Sint-Genesius-Rode en Drogenbos, die wijzen op een zekere ontspanning en op een bereidheid om wél met de Vlaamse overheid samen te werken. Daardoor zal vzw 'de Rand', in uitvoering van het nieuwe decreet van 12 juli 2013, niet in elk van de zes faciliteitengemeenten in de plaats moeten treden van het lokale bestuur voor wat betreft lokaal jeugdbeleid en lokaal sportbeleid. Deze tendens is op zich verheugend, al ziet vzw 'de Rand' wel nauwlettend toe op de manier waarop de bevoegdheden door de betrokken gemeenten worden opgenomen.

In de jaren zeventig en tachtig heeft de Vlaamse overheid, zoals in Brussel, cultuurcentra opgericht in de zes en in Jezus-Eik. Die centra worden sinds 1997 beheerd en geëxploiteerd door vzw 'de Rand'.

Vzw 'de Rand' vervult een aantal taken op het vlak van cultuur, jeugd, sport en informatie, die normaliter tot de gemeentelijke opdrachten behoren. Zij doet dat vanuit een Nederlandstalige profilering, maar met een open ingesteldheid naar anderstaligen, vanuit een perspectief van gemeenschapsvorming en taalpromotie.

2. GEMEENSCHAPSCENTRAALS ANKERPUNT

De zeven gemeenschapscentra van 'de Rand' krijgen ook in 2013 een groot en divers publiek over de vloer. Niet alleen hun eigen uitgebreide culturele programma overtuigt heel wat mensen om te komen, ook de vele projecten die vaak in samenwerking met verschillende partners worden georganiseerd weten een ruim, soms nieuw, publiek te bekoren. Daarnaast blijven de centra de thuishaven voor heel wat verenigingsactiviteiten en de uitgelezen locatie voor initiatieven van organisatoren van uiteenlopende aard. Dit maakt van hen niet alleen een draaischijf binnen het gemeenschapsleven, maar ook de vinger aan de pols van wat is en nog komen gaat.

Gemeenschapsvorming in de ruime zin staat centraal in de doelstellingen. Dit is zichtbaar in de activiteiten die de centra organiseren, heel vaak in samenwerking met lokale partners en verenigingen. Een kersthappening, dorpsfeesten, verscheidene quizen en Europese feestdagen zijn slechts voorbeelden van hoe de centra en lokale partners de handen in elkaar slaan om de brede bevolking aan te spreken. Een bijzonder mooi en recent voorbeeld hiervan is het project Repair Café dat eind september voor de eerste maal in de Moelie wordt georganiseerd. Een groep anderstalige vrijwilligers met een idee en het team van de Moelie vinden elkaar en het project Repair Café wordt geboren. Iedere laatste zondag van de maand komen mensen bij elkaar om samen voorwerpen voor elkaar te repareren. De meertalige promotie zorgt ervoor dat het deelnemersveld een bont allegaartje is uit de verschillende taalgemeenschappen die de regio rijk is.

Door het inzetten van stafmedewerkers voor jeugd en sport vind je in en rond onze centra initiatieven voor een jong en sportief publiek. Het ondersteunen van de jeugd- en sportraden, hun respectievelijke verenigingen én hun activiteiten is een vast ingrediënt van hun takenpakket. Daarnaast zorgen ze voor eigen activiteiten en voorstellingen voor kinderen en jongeren en een specifiek aanbod voor scholen.

Lokale vrijwilligers krijgen een prominente plaats in de organisatie van onze werking. Ze staan mee aan het roer door hun inbreng bij de inhoudelijke en strategische keuzes die gemaakt worden in de programmeringscommissies, in cultuur- en andere raden of werkgroepen. De programmeringscommissies, evenals de besturen van de cultuurraden, worden na de verkiezingen samengesteld voor een periode van 6 jaar. Deze uitgelezen kans om ervaring te mengen met nieuw fris bloed wordt door het merendeel van de commissies en raden met beide handen gegrepen. Nieuw is het opnemen van twee extra leden vanuit Drogenbos in de programmeringscommissie van de Moelie. Zo moet de nauwere samenwerking tussen de gemeenschappen uit Drogenbos en Linkebeek concreet worden gemaakt. In het najaar starten de programmeringscommissies met een denkoefening die moet uitmonden in een meerjarig beleidsplan met daarin de visie en het toekomstperspectief voor elk centrum. Het nadenken over gemeenschapsvorming als opdracht staat centraal in deze oefening en kleurt ze als dusdanig. LOCUS, het steunpunt voor lokaal cultuurbeleid, zorgt voor een intensieve begeleiding op maat van de verschillende programmeringscommissies en documenteert met dit traject zijn project 'cultuur- en gemeenschapscentra 2020'.

De werking met regioabonnementen voor het eigen aanbod wordt verder uitgediept. Concreet werken de Zandloper en de Muze van Meise al voor het derde seizoen aan een gezamenlijk aanbod. Onder de noemer nachtvlucht bieden de Lijsterbes, de Kam en Papenblok een abonnement dat op een bijzonder originele manier werd gepresenteerd. De Bosuil, Den Blank en het Felix Sohiecentrum hebben samen een abonnementsformule die de naam Druivenabonnement draagt. De Boesdaalhoeve, de Meent, de Muse en de Moelie zetten met het Buurtabonnement hun succesformule voort. Via de website krijgt het publiek zicht op wat er waar te zien is, niet alleen op de podia van 'de Rand', maar ook op die van de regionale partners. Bovendien koopt en betaalt een steeds groter deel van hen 'online' abonnementen en tickets voor voorstellingen van de centra uit de samenwerkingsverbanden. Evoluties rond nieuwe kanalen zoals sociale netwerken worden gevolgd en geïmplementeerd waar dat zinvol is.

Bijlage 1 coördinaten gemeenschapscentra

Bijlage 2 eigen podiumprogrammering en programmering in samenwerking

Bijlage 3 bezoekers

Bijlage 4 schoolvoorstellingen & workshops

Bijlage 5 zaalverhuur

Bijlage 6 financiële opbrengsten centra

3. DE BOESDAALHOEVE IN SINT-GENESIUS-RODE

Sterren komen, sterren gaan, alleen Elvis blijft bestaan (Gorki). 2013 is voor de Boesdaalhoeve een jaar van veel veranderingen. Vooral in onze personeelsploeg is dit een waarheid als een klok. Onze stafmedewerker jeugd en sport, Cindy Van Dijck, en onze technicus, Wouter Vekeman, zoeken binnen 'de Rand' andere horizonten op. Cindy wordt opgevolgd door Pieter Moens, Wouter verhuist naar de Zandloper en wisselt van plaats met Lieven Verhaegen. Het is zoeken naar een nieuw evenwicht in de ploeg, maar de activiteiten blijven lopen als een trein. Eind 2013 laat centrumverantwoordelijke Sofie Decorte weten dat ze 'de Rand' verlaat voor een nieuwe uitdaging bij de gemeente Etterbeek.

We verwelkomen dit jaar opnieuw een heleboel toppers in onze zaal. Gevestigde waarden zoals Warre Borgmans en Hubert Damen worden afgewisseld met aanstormende talenten Guga Baul, Walrus en Tom Vanstiphout. De opener van het nieuwe seizoen, Tom Dice, zorgt meteen voor een knal. Het publiek geniet van de liedjes en de hapjes en drankjes maken de avond extra sfeervol. De Boesdaalhoeve kan ook uitpakken met een tribune. De nieuwe zitjes brengen letterlijk kleur in onze schuur en hopelijk ook in de harten van onze bezoekers. Het BUURTabonnement begint aan zijn zevende seizoen en blijft hoge toppen scheren. De onlineverkoop maakt het eenvoudig om je tickets van thuis uit te bestellen.

Ook tijdens de zomermaanden zitten we niet stil. In juni lokt de eerste Rodense Kinderhoogdag 248 bezoekers. Het concept slaat goed aan: ouders en kinderen leren alle hoeken van de Boesdaalhoeve kennen via creatieve workshops en prikkelende voorstellingen. Ook heel wat Rodense verenigingen werken mee aan het programma van dit cultuurfestival voor kinderen. Op 6 juli mogen we opnieuw een recordaantal bezoekers ontvangen voor de 11 juliviering. In samenwerking met de Culturele Raad Rode komen heel wat mensen meezingen tijdens 'Rode Zingt'. Op 10 augustus vervelt Folkin'Ro naar Volkin'Ro. Het doel om met dit gratis festival een ontmoetingsplek te creëren in Rode en zo veel mogelijk volk op de been te krijgen slaagt met glans. Op zondag 1 september staan we paraat voor de eerste editie van het Gordelfestival. Samen met Pasar Sint-Genesius-Rode organiseren we een kampeerweekend voor Gordelaars. Een paar dagen later zakken opnieuw heel wat families af naar de jaarlijkse boekenkaftdag 'Ezelsoor'. Dankzij de gesmaakte randactiviteiten beginnen de Rodense leerlingen met een glimlach aan het schooljaar. Op 15 september geven de BUURTPartners met het

KinderBUURTFestival samen de aftrap van het familieaanbod. Het wordt een leuke dag vol familie-theater, animatie en spelplezier in park Schaveys.

Het (nieuwe) gemeentebestuur neemt zich voor om opnieuw een kerstmarkt te organiseren in het dorpscentrum. GC de Boesdaalhoeve en de Culturele Raad Rode werken hier graag aan mee. Tijdens het kerstmarktweekend, op 21 en 22 december, komen heel wat Rodenaars de sfeer proeven. Het kerstconcert met Voice Male vult met gemak de H. Genesiuskerk en de 27 chalets, vrijwel allemaal bemand door Rodense verenigingen, trekken veel volk. De verschillende organiserende partners spreken van een geslaagde eerste samenwerking.

4. DE KAM IN WEZEMBEEK-OPPEM

In 2013 wordt de Kam twintig en dat wordt uitgebreid gevierd. Het feestweekend wordt geopend met een academische zitting in aanwezigheid van ministers Bourgeois en Schauvliege. De heer Bourgeois, Vlaams minister bevoegd voor de Rand, heeft voor het gemeenschapscentrum een verrassing in petto. In 2014 zal de binnenkoer van het centrum volledig heraangelegd worden. Op die manier gaat een langverwachte droom in vervulling. De succesvolle en met prijzen overladen film *The Broken Circle Breakdown* staat dat weekend eveneens geprogrammeerd en wordt gevolgd door een liveoptreden van de beste Belgische bluegrassband The Sons of Navarone. Een boogiewoogiebattle tussen de Belg Renaud Patigny en de Fransman Fabrice Eulry wordt het hoogtepunt van het feestweekend. Kinderen en hun ouders worden niet vergeten met een schitterende voorstelling van het Circus Hoetchatchov.

In samenspraak met de programmeringscommissie wordt de gekozen lijn inzake de programmering van de voorbije jaren behouden en voortgezet. Muziek is een belangrijk onderdeel hiervan. Patrick Riguelle brengt een ode aan het Franse chanson en een schare Vlaamse artiesten brengen een ode aan Yasmine. Hubert Damen gaat in het programma *Ik zou wel eens willen weten* op zoek naar het betere Nederlandstalige lied gecombineerd met poëzie van dichters van diverse pluimage.

Warre Borgmans brengt met het bijzonder originele stuk *Dwaallicht* theater van de bovenste plank. Maar ook humor ontbreekt niet in het programma: An Nelissen scoort met moedermonologen en lokt een volle zaal; ook de schedelgeboorten met hun hilarische, absurde humor brengen het publiek in vervoering. Top of the bill wordt echter de Frivole Framboos.

Sinds de start van de Kam, twintig jaar geleden,

en tot op heden, blijft film een essentieel onderdeel van het programma. 877 mensen wonen een filmvoorstelling bij.

Het scholenprogramma wordt aanzienlijk uitgebreid. Naast een aanbod voor het kleuter- en basisonderwijs zijn er ook voorstellingen voor de laatste jaren van het middelbaar onderwijs. De voorstellingen komen tot stand in nauwe samenspraak met de school zelf. In samenwerking met zustercentrum de Lijsterbes organiseren we voor de derde maal een Kinderhoogdag waaraan 179 kinderen deelnemen. Eveneens in samenwerking met de Lijsterbes zetten we in het najaar een reeks van creatieve workshops op voor diverse leeftijdsgroepen van kinderen, onder de noemer Kunsteldoos.

Samen met de cultuurraad en het Wezembeek-Oppemse verenigingsleven organiseren we voor de achttiende keer het Europees Feest, ditmaal met Frankrijk als partnerland. De traditionele openingsavond van de Herfstfeesten, een culturele 'drieweekse' opgezet in samenwerking met de cultuurraad, krijgt dit jaar een speciaal buitenlands tintje. Brussels Light Opera Company, één van de grootste internationale verenigingen uit de Vlaamse Rand, brengt een 'best of' uit zijn shows ter gelegenheid van de twintigste verjaardag van de Kam. Samen met enkele expats wordt het concept van de Kamklub voortgezet. Negen maal organiseren we samen met hen een vrij podium, waarbij diverse muziekstijlen elkaar afwisselen. Meer dan 800 mensen komen luisteren en genieten.

5. DE LIJSTERBES IN KRAAINEM

2013 is een jaar van verandering voor de Lijsterbes. Het jaar begint met het overnemen van de estafettestok door een nieuwe centrumverantwoordelijke. In het voorjaar is het de beurt aan de programmeringscommissie, die in haar nieuwe samenstelling het ondersteuningswerk weer gretig oppakt. Het jaar eindigt met een nieuwe medewerker jeugd en sport die het team komt versterken.

De Lijsterbes zet dit jaar prioritair in op het voortzetten van een aantal succesformules zoals de paasactiviteit, het griezelbal, pianist Philippe Raskin en het versterken van de kwaliteit van zijn activiteiten. Voor de jaarlijkse 11 juliviering wordt opnieuw een succesvolle barbecue georganiseerd voor zo'n 240 feestvierders. De 49 activiteiten die de Lijsterbes op eigen initiatief of in samenwerking met anderen organiseert zijn samen goed voor zo'n 4.119 volwassen bezoekers. De 21 avondvoorstellingen spreken een breed publiek aan en bieden een mix van bekende namen (Free Souffriau, Chris Lomme, Günther Neefs) en lokale helden (Philippe Raskin) voor 2.731 cultuurliefhebbers.

De abonnementsformule Nachtlucht in samenwerking met de Kam en Het Papeblok is een blijvend succes. Het aantal abonnementen stijgt nog steeds.

Ook de aquarelateliers voor volwassenen en kinderen kennen trouwe bezoekers. De 15 activiteiten voor kinderen worden door 616 kinderen bezocht en daarmee wordt niet alleen een nieuwe succesvolle woensdagnamiddagformule KUNSTelddoos gelanceerd, maar ook meteen een versterkte samenwerking met de Kam. Met de reeks creatieve en sportieve workshops willen ze kinderen tussen 4 en 12 jaar op woensdagnamiddag laten proeven van diverse vormen en uitingen van cultuur.

Chiro BAM! verdubbelt haar ledenaantal t.o.v. 2012 en ook de populariteit van speelpleinwerking Kadee stijgt – er wordt zelfs aan gedacht om de werking op termijn uit te breiden naar de paasvakantie. Daarnaast vinden de scholen uit de buurt (met zo'n 798 kinderen) opnieuw hun weg naar de Lijsterbes voor vijf verschillende schoolvoorstellingen.

Het team van de Lijsterbes identificeert met de programmeringscommissie enkele samenwerkingskansen met Nederlandstalige verenigingen, vrijwilligers en anderstaligen die al een link hebben met het centrum. Zo bereidt een werkgroep van Ierse en Vlaamse vrijwilligers het Saint Patrick's Festival voor, dat in 2014 zijn eerste editie zal kennen.

Het beleidsplanningsproces van de programmeringscommissie en de Lijsterbes, dat in december afgerond is, biedt een uitstekende kans om sterke keuzes te maken voor de komende zes jaar.

Het zaalgebruik, inclusief verhuur en eigen gebruik, groeit met 17 % en zit daarmee meteen aan het plafond van de mogelijkheden van de infrastructuur van de Lijsterbes, waardoor de behoefte tot uitbreiding van de faciliteiten zich nog scherper stelt.

6. DE MOELIE IN LINKEBEEK EN DE MUSE IN DROGENBOS

Samenwerking loopt als een rode draad door het jaar 2013. Aan de nieuwe programmeringscommissie van de Moelie worden voor het eerst twee leden uit Drogenbos toegevoegd. De voorzitter van de cultuurraad Drogenbos en de directeur van het FeliXart Museum maken structureel deel uit van de programmeringscommissie. De centrumverantwoordelijke van de Moelie zetelt in de algemene vergadering van het FeliXart Museum. Op die manier worden de Moelie, de Muse en het FeliXart Museum aan elkaar verankerd. De gezamenlijke eindejaarsreceptie van de cultuurraad Drogenbos, het Moelie-Museteam en het FeliXart Museum vindt

onder grote belangstelling voor het eerst plaats in het museum en maakt de samenwerking zichtbaar.

Het gezamenlijke BUURTabonnement van de Meent, de Boesdaalhoeve, de Muse en de Moelie trekt weer meer bezoekers naar het podiumprogramma. 804 personen wonen de 8 avondvoorstellingen bij. De familievoorstellingen trekken 428 bezoekers en de schoolprogrammering bereikt 686 leerlingen uit kleuter- en lagere scholen van Linkebeek, Drogenbos en Ukkel. De Moelie, de Muse en de Boesdaalhoeve organiseren samen de tweede editie van de Kinderhoogdag. Voor het eerst organiseren de jeugdprogrammatoren van de kinderBUURT een gezamenlijk kinderfestival in het Schaveyspark, het raakpunt tussen Linkebeek, Rode en Beersel.

In september stapt de Moelie mee in het project Repair Café. Een initiatief uit de Franstalige gemeenschap met de bedoeling om defecte spullen niet langer weg te gooien, maar ze te repareren. De Moelie ziet in dit ecologisch waardevolle initiatief een uitstekende kans om, over de taalperikelen heen, gemeenschapsvormend te werken en stelt zijn infrastructuur en logistieke ondersteuning ter beschikking. Vanaf september komen iedere laatste zondag van de maand meer dan 200 bezoekers via het Repair Café over de vloer. De centrumverantwoordelijke draait volwaardig mee in dit project.

In het najaar zoeken we nieuwe uitbaters voor het café van de Moelie. Op 22 december treden Kris en Ann in dienst. Ze veranderen de look van het café en openen onder de naam herberg De Zondag.

In 2013 organiseren de Moelie en de sportregio Zuidwest Rand voor het eerst een *outdoor-Sporteldag*. Meer dan 100 senioren komen sporten en sportelen. De derde editie van *Kijk! Ik fiets!*, eveneens in samenwerking met de sportregio Zuidwest-Rand, lokt voor het eerst meer dan 20 leergierige fietskinderen.

Samen met Chiro Sjoen maken we van hun zestigjarig bestaan een grootse dag. 300 aanwezigen komen in de Moelie smullen van optredens, workshops en de traditionele barbecue. Acht jeugdige enthousiastelingen zetten, onder begeleiding van de Moelie, hun schouders onder jeugdwerkgroep Jeulink. Als eerste activiteit organiseren zij een heuse kerstmarkt tijdens de eindejaarsreceptie van de CRL en de Moelie.

Vanaf september werken de centrumverantwoordelijke en de programmeringscommissie van de Moelie-Muse, i.s.m. LOCUS, aan een nieuw beleidsplan voor de komende vijf jaar.

7. DE ZANDLOPER IN WEMMEL

De personeelsploeg van de Zandloper wijzigt lichtjes na de zomer. Binnen 'de Rand' verhuist technicus Lieven Verhaegen naar de Boesdaalhoeve en Wouter Vekeman komt naar de Zandloper.

Na zes jaar zijn de programmeringscommissie van de Zandloper en het bestuur van de Nederlandse cultuurraad Wommel toe aan vernieuwing. Ze organiseren verkiezingen, niet zonder succes. De positieve sfeer rond de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 (waarin de Vlaamse lijst WEMMEL goed scoorde) is nog steeds voelbaar. Het engagement van de Wemmelaars krijgt opnieuw een positieve boost. Zo stellen 15 personen zich kandidaat voor het bestuur van de cultuurraad (maximaal 10 leden) en er zijn 18 kandidaten voor de programmeringscommissie van de Zandloper (maximaal 9 leden). Zowel voor de cultuurraad als voor de programmeringscommissie is het evenwicht tussen nieuwe en oude leden ongeveer de helft: een interessante mix van ervaring en nieuwe inzichten. In maart komen de nieuwe en oude programmeringscommissie nog eens samen voor ervaringsuitwisseling en in april gaat de nieuwe ploeg definitief van start. Op de agenda staat voor 2013 en het voorjaar van 2014 de beleidsplanning van het centrum voor de komende zes jaar.

In maart merken we ook dat de positieve sfeer bij het gemeentebestuur de Zandloper ten goede komt. Voor het eerst sinds lang is de gemeentelijke muziekacademie vragende partij om samen een concert te organiseren. Oud-leerling van de muziekacademie Julien Beurms werd geselecteerd voor de New England Conservatory in Boston (onder leiding van Victor Rosenbaum). Voor de gelegenheid brengt hij op vrijdag 19 april in de Zandloper een concert met Rachmaninov, Mozart, Schumann en Chopin op het programma.

Tijdens de zomer organiseren we voor het eerst het 'jaarmarktfestival', de opvolger van het HH-festival. Het Hooghuis heeft de deuren gesloten, maar de werkgroep achter het festival zet de traditie graag voort. De formule blijft hetzelfde – een gratis en tof festival op het Chiroplein in Wommel –, maar de naam en de look-and-feel verandert helemaal. Met de naam zoeken we meer aansluiting bij de rest van het jaarmarktweekend. De stijl is verfrissend en zomers en trekt de aandacht. Het nieuwe logo is gebaseerd op de kraaien in het Wommelse wapenschild, maar is een lief vogeltje met een lange en informatieve staart geworden.

Voor het derde seizoen op rij slaan de Muze van Meise en de Zandloper in Wommel de handen in elkaar voor een gezamenlijk cultuuraanbod. De stijl van de brochure is dit jaar erg opvallend: wasi-

coontjes sieren de cover. De achterliggende boodschap is dat cultuur, net als de was en de plas, deel uitmaakt van ons dagelijks leven. Tijdens de seizoensopening op donderdag 26 september trekt de Zandloper dit thema door. We konden een aantal mannelijke vrijwilligers overtuigen om de strijk van de bezoekers te doen, terwijl die naar de voorstelling kijken. Maar ook de formule van de avond zelf was speciaal: het publiek zag telkens drie korte stukjes van ongeveer 30 minuten. Op het programma: Didier Laloy en groep met een concert in het donker, de woordkunst van Maud Vanhauwaert en de accordeonklanken van Rebecca Stradiot. Na de voorstelling kon je nog iets drinken in de cafetaria en niet te vergeten: je gestreken was ophalen.

Het familieaanbod in de Zandloper kent dit jaar ook veel succes. We haalden alweer een stijging van het aantal bezoekers (25 kinderen meer dan het jaar voordien) voor Ezelsoor, de boekenkaftdag aan begin van het schooljaar. Maar vooral het succes van de workshops voor kinderen is opvallend. Zo konden we maar liefst 3 groepen voor de taalateliers Nederlands Babbeltuurlaten starten en ook Toeters en Bellen – een muziekstage voor kleuters i.s.m. Jeugd & Muziek – was in een mum van tijd volzet, voor 2 groepen. In november hebben we ook een succesvolle ontbijtfilm met maar liefst 120 ontbijten in de cafetaria.

Op vrijdag 20 december sluiten we het jaar succesvol af met een uitverkocht kerstconcert, georganiseerd in samenwerking met het Sint-Janscomité van Ossel. Het is intussen al zes jaar op rij de sfeervolle afsluiter van het jaar, met een stukje cake en een glühwein. Een boeiende samenwerking tussen de Zandloper en een vereniging uit een naburige gemeente.

8. DE BOSUIL IN JEZUS-EIK

Een bewogen en druk jaar, dat was 2013 voor de Bosuil. Met 47 activiteiten was de agenda behoorlijk gevuld. Voor de cijfers is dat niet slecht. Met net geen 6.800 bezoekers heeft de Bosuil een voorlopig record gebroken. Anders dan andere jaren konden we enkele grote namen strikken die de cijfers aanzienlijk deden stijgen. Maar voor de meerderheid van de activiteiten blijft mensen lokken hard werken. Met bijvoorbeeld de ondersteuning van een rommelmarkt of de organisatie van een kerstdrink valt weinig eer te verdienen. En toch leeft de overtuiging dat we net daar op moeten inzetten.

De schoolprogrammering is een zorgenkind. Vooral de moeilijke bereikbaarheid en de maximumfactuur weerhouden veel scholen van deelname aan de workshops, en op de formule van traditionele sterk-

houders zoals de Week van het Bos zit sleet.

Opvallend blijft het stijgende aandeel samenwerkingsverbanden. 31 van de 47 activiteiten werden in samenwerking met een zeer diverse groep van partners opgezet. De UilenAwards i.s.m. de Dorpsraad, het sinterklaasfeest i.s.m. de Gezinsbond en de inclusievoorstelling met Ekseeko zijn maar enkele voorbeelden van zeer geslaagde projecten waarbij iedere partner zijn troeven uitspeelt om te komen tot gemeenschapsvorming. Dat we zo veel activiteiten organiseren i.s.m. diensten van het gemeentebestuur van Overijse, illustreert de goede verhouding die er momenteel is.

Met meer dan 2.700 dagdelen zaalverhuur breken we ook hier een record. De vraag naar kleine polyvalente zalen is soms groter dan het aanbod, ondanks het vertrek van enkele belangrijke klanten. Voornamelijk voor de klanten uit de restcategorie C is de concurrentie groot. Maar er blijven nieuwe klanten in allerlei categorieën bijkomen, en ook het aantal lokale verenigingen neemt toe.

2013 was tevens een bewogen jaar. De Jazzacademie en Jazz Hoeilaart zijn na 25 jaar redelijk abrupt naar Leuven verhuisd. Die keuze is om tal van redenen goed te begrijpen, maar als trouwe partner blijf je altijd wat verweesd achter.

Het project van de vernieuwde cafetaria was overduidelijk een positieve noot. Een schot in de roos en een boost voor het centrum. Nu al voelen we dat het directe contact met veel Jezus-Eikenaren duidelijk is gestegen. Oude bekenden zijn opnieuw vaste klanten en appreciëren de frisse omgeving en de dienstverlening. Wat in 2012 nog een onrealistische droom leek, werd in 2013 werkelijkheid. Ten slotte heeft GC de Bosuil een nieuwe programmeringscommissie. Meer dan voldoende kandidaten dongen naar een stoeltje, met een goede mix tussen vertrouwde gezichten en vers bloed als resultaat. Met het beleidsplan 'GC de Bosuil blikk vooruit 2014-2020' levert deze actieve groep een eerste wapenfeit af, dat gezien mag worden.

9. TAALLESSEN EN CONVERSATIEGROEPEN IN DE ZES

Vzw 'de Rand' werkt samen met enkele Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO's) uit de Rand. Als daar vraag naar is, kan ook het Centrum voor Basiseducatie bij ons terecht. Op die manier kunnen kandidaat-cursisten in de faciliteitengemeenten minstens een basiscursus Nederlands dicht bij hun woonplaats volgen. Vzw 'de Rand' stelt de lokalen gratis ter beschikking van de CVO's.

De samenwerking in het najaar:

- de Kam in Wezembeek-Oppem: CVO Tervuren-Hoeilaart

- de Lijsterbes in Kraainem: CVO Tervuren-Hoeilaart
- de Moelie in Linkebeek: GLTT-CVO
- de Muse en de Nederlandstalige basisschool in Drogenbos: GLTT-CVO (de gemeente Drogenbos stelt de lokalen in de basisschool gratis ter beschikking)
- de Zandloper in Wemmel: CVO Strombeek-Grimbergen en CVO Meise-Jette

Het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant en 'de Rand' organiseren één of twee keer per jaar informatie- en inschrijvingsdagen in Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Wemmel en Wezembeek-Oppem. Dit jaar vindt zelfs een derde infomoment plaats, in Kraainem en Wezembeek-Oppem. Het Huis geeft informatie, neemt niveautesten af en verwijst door naar de juiste cursus. Voor de meeste cursussen kan je meteen inschrijven, bij de leerkrachten van het CVO.

In januari is er een versnelde cursus niveau 1 in GC de Kam, met ook nu weer vrij veel cursisten (24). In het najaar schrijven opnieuw meer dan 360 personen zich in voor een cursus Nederlands in Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Wemmel of Wezembeek-Oppem.

In het najaar is het aanbod op onze locaties als volgt:

- de Kam: 2 cursussen niveau 1, 3 cursussen niveau 2 (1 cursus vindt 2 dagen per week plaats; de andere 2 cursussen zijn 1 x per week) en 1 cursus niveau 3
- de Lijsterbes: 2 cursussen niveau 1, 2 cursussen niveau 2, 1 cursus niveau 3, 1 cursus niveau 4 en 1 cursus niveau 5
- de Moelie: 1 cursus niveau 1
- de Muse: 1 cursus niveau 1 (intensief, telkens enkele weken), 1 cursus niveau 3, 1 cursus niveau 5
- Nederlandstalige basisschool Drogenbos: 1 cursus niveau 1 en 1 cursus niveau 2
- de Zandloper: 2 cursussen niveau 1

In de Kam, de Lijsterbes en de Zandloper organiseert 'de Rand' een conversatiegroep: een wettelijke, informele en qua aanpak erg flexibele 'gespreksavond' in het Nederlands, met een vaste Nederlandstalige begeleider. De groep bestaat uit minimaal 5 en maximaal 12 anderstalige deelnemers. Kandidaat-deelnemers leggen een toelatingstest af bij het Huis van het Nederlands, ofwel tijdens een van de infodagen ofwel bij een loket van het Huis. De deelnemers hebben minstens richtgraad 2.3 (B1 Threshold 3) afgewerkt.

Vzw 'de Rand' organiseert op het einde van het schooljaar een attestuitreiking, deze keer op 22

juni. De cursisten, docenten en genodigden krijgen een rondleiding in de Munt. We sluiten de voormiddag af met het vermelden van de geslaagde cursisten en een receptie in een van de mooie zalen van de Munt. Er zijn meer dan 120 gasten, die allemaal in de wolven zijn over de schitterende locatie.

10. FOCUS OP JEUGD

De werking van de gemeenschapscentra in de zes wordt ondersteund door decentrale stafmedewerkers. In Wemmel, Sint-Genesius-Rode, Kraainem, Wezembeek-Oppem en Linkebeek werkt telkens een voltijdse stafmedewerker. De laatste volgt ook Drogenbos op. De lokale stafmedewerkers geven ondersteuning en invulling aan de verenigingsplannen in uitvoering van het nu 'oude' decreet lokaal jeugdbeleid in die gemeenten die geen eigen jeugdbeleidsplan indienden. Voor de planningsperiode die in 2013 afloopt is dat voor alle faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand het geval. De stafmedewerkers ondersteunen in dit kader lokale jeugdwerkinitiatieven en stimuleren een kwaliteitsvol jeugd aanbod in de gemeente. De stafmedewerkers zijn als deskundige aanwezig bij vergaderingen van de jeugdraden en bieden informatie, advies en administratieve ondersteuning.

Zij zetten ook vaak in samenwerking met het gemeenschapscentrum en met de jeugdraad gemeenschapsvormende activiteiten op, waarbij er inhoudelijke, promotionele, administratieve en logistieke ondersteuning wordt geboden. Afhankelijk van de activiteit of het project wordt er telkens actief naar de meest gepaste partners gezocht om zo extra expertise binnen te halen en/of het publieksbereik te maximaliseren. Voor de organisatie van taalstages en kinderateliers voor anderstalige kinderen die in de centra plaatsvinden doet 'de Rand' bijvoorbeeld een beroep op de expertise van vzw Panta Rhei. De jongerendag Youth Tube in Wemmel krijgt vorm door een samenwerking tussen de Zandloper, de gemeentelijke vrijetijdsdienst, het OCMW, 3w+ en de bibliotheek. De stafmedewerkers vormen ook de link met de lokale Franstalige scholen waarvoor we jaarlijks een Nederlandstalige schoolvoorstelling organiseren.

De speelpleinen in de zes blijven ondersteund door de VDS (Vlaamse Dienst Speelpleinwerk), om in de meertalige context een kwaliteitsvol aanbod voor Nederlandstalige kinderen uit te bouwen. Na de heropstart van de werking in Kraainem in 2012, start in 2013 ook de werking in Wezembeek-Oppem opnieuw op.

In Linkebeek wordt de ter ziele gegane jeugdwerkgroep JEULINK nieuw leven ingeblazen. Acht jongeren uit de gemeente werken frisse ideeën uit en ze worden bij de realisatie ervan ondersteund door

de cultuurraad.

In Wezembeek-Oppem en Sint-Genesius-Rode worden kinderhoogdagen georganiseerd. De prima samenwerking met de lokale verenigingen en de viertalige promotie maken van beide edities van dit kinderkunstenfestival voorbeelden van een geslaagd gemeenschapsvormend project. Ook het boekenkafproject Ezelsoor wordt opnieuw met succes in de Boesdaalhoeve, de Zandloper en de Lijsterbes georganiseerd. Deze projecten moeten het in de toekomst zonder provinciale subsidies stellen. Het wordt een uitdaging om voor beide succesnummers een alternatieve financiering te vinden.

Het eerste seizoen van SPA Bruis+, de vernieuwde scholenprojectwerking voor lagere scholen in de regio Noordrand met CC Asse, CC Bolwerk, GC de Muze van Meise, CC Strombeek en GC de Zandloper als partners verloopt prima en er wordt besloten om een tweede seizoen voor te bereiden. In februari wordt de nieuwe locatie van jeugdhuis Animoro in het stationsgebouw van Sint-Genesius-Rode officieel geopend. De verbouwwerken zijn op dat ogenblik bijna volledig afgerond. Wel blijven we geconfronteerd met een aantal onvoorziene situaties waaraan we het hoofd proberen te bieden.

Tijdens het najaar wordt er gestart met een traject dat moet leiden tot een jeugdbeleidsplan (2014-2019). Het nieuwe decreet lokaal jeugdbeleid dat van kracht wordt vanaf 1 januari 2014 laat gemeenten toe via hun beleids- en beheerscyclus middelen te verwerven met het oog op het voeren van een kwalitatief lokaal jeugdbeleid. De bezorgdheid over de specifieke situatie van de zes randgemeenten rond Brussel leidt tot een aanpassing van het oprichtingsdecreet van het EVA 'de Rand'. Deze aanpassing moet het mogelijk maken dat er in die Randgemeenten die zelf niet intekenen op lokaal jeugdbeleid toch een lokaal jeugdbeleid wordt gevoerd ten behoeve van de lokale Nederlandstalige jeugdverenigingen en de kinderen en jongeren uit de gemeente. Voor die gemeenten die niets zelf indienen, kan 'de Rand' een beleidsplan opmaken en uitvoeren, met ondersteuning van de Vlaamse overheid, waarbij vzw 'de Rand' een actievare rol dan voorheen krijgt toebedeeld, ook inzake de financiering ervan. We vernemen dat het gemeentebestuur van Sint-Genesius-Rode zijn verantwoordelijkheid opneemt en de intentie heeft zelf een jeugdraad op te richten en te erkennen en een start maakt met het schrijven van een plan.

In september start 'de Rand' met de opmaak van een jeugdbeleidsplan voor de gemeenten Wemmel, Wezembeek-Oppem, Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem. Dat gebeurt in nauw overleg met de respectievelijke jeugdraden van de ge-

meenten. Er wordt tegelijkertijd werk gemaakt van een samenwerkingsovereenkomst tussen minister Pascal Smet en 'de Rand', waarin de specifieke modaliteiten met betrekking tot de opmaak en uitvoering van het plan worden vastgelegd. Het afgewerkte jeugdbeleidsplan moet in zijn definitieve versie in het voorjaar van 2014 worden ingediend.

11. FOCUS OP SPORT

Als een gemeente geen sportbeleidsplan indient volgens het nu 'oude' sport-voor-allendecreet, kunnen verenigingen een sportbeleidsplan maken en zo toch financiële ondersteuning krijgen. Omdat geen enkele faciliteitengemeente zelf een dossier indiende voor de planningsperiode die afloopt in 2013, werden onder begeleiding van 'de Rand' in Wezembeek-Oppem, Wemmel, Kraainem, Sint-Genesius-Rode en Linkebeek verenigingsplannen ingediend en goedgekeurd. Vzw 'de Rand' ondersteunt de sportraden in de uitvoering van dat plan, maar de ondersteuning die 'de Rand' in dit kader kan bieden is beperkt, waardoor er heel wat organisatorisch en administratief werk op de schouders van de vrijwilligers komt.

2013 is het laatste werkjaar in de uitvoering van de goedgekeurde verenigingssportbeleidsplannen. Er wordt vooral verder werk gemaakt van wat al op de sporen staat. Via de lokale stafmedewerkers zorgt 'de Rand' voor de nodige ondersteuning door o.m. te zorgen voor een deelname aan de sportregiowerking van de provincie Vlaams-Brabant.

De activiteiten van de sportregio's blijven een verrijking van het lokale aanbod van de sportclubs en sportraden. Verschillende sportoverlegorganen tekenen onder andere in op 'Kijk! Ik fiets', een fietsinitiatie voor kinderen die met stijgend succes zeer gesmaakt wordt door de deelnemers en hun ouders. In Wemmel wordt voor de eerste maal een editie voor volwassenen georganiseerd. De sportraad van Linkebeek organiseert in samenwerking met de sportregio Zuidwest Rand een eerste outdoor-Sporteldag op de hockey- en voetbalvelden in Linkebeek. Andere voorbeelden van activiteiten waar op wordt ingepikt zijn Hopsakee (een bewegingslandschap voor kleuters), kinder- en senioren-sportdagen en avonturensportdagen.

Daarnaast werken de stafmedewerkers mee aan evenementen die door de lokale sportoverlegorganen worden georganiseerd. In Wemmel wordt bijvoorbeeld samen met de nieuwe loopclub, Run 4 fun, de jaarlijkse stratenloop op poten gezet en de sportraad van Wezembeek-Oppem organiseert in samenwerking met jeugdhuis Merlijn het traditionele beachvolleytoernooi.

Tijdens het najaar wordt er veel tijd en energie

gestoken in de opmaak van een nieuw sportbeleidsplan (2014-2019). Het nieuwe decreet lokaal sportbeleid dat van kracht wordt vanaf 1 januari 2014 laat gemeenten toe via hun beleids- en beheerscyclus middelen te verwerven met het oog op het voeren van een kwalitatief lokaal sportbeleid. De bezorgdheid over de specifieke situatie van de zes randgemeenten rond Brussel leidt tot een aanpassing van het oprichtingsdecreet van het EVA vzw 'de Rand'. Deze aanpassing moet het mogelijk maken dat er in die Randgemeenten die zelf niet intekenen op sportbeleid (en/of lokaal jeugdbeleid) toch een lokaal sportbeleid wordt gevoerd ten behoeve van de lokale Nederlandstalige clubs en de inwoners. Voor die gemeenten die zelf niets indienen, kan vzw 'de Rand' een beleidsplan opmaken en uitvoeren, met ondersteuning van de Vlaamse overheid, waarbij 'de Rand' een actievere rol dan voorheen krijgt toebedeeld als 'regisseur' van het lokale sportbeleid en de financiering ervan. We vernemen dat de gemeentebesturen van Wemmel en Sint-Genesius-Rode hun verantwoordelijkheid opnemen en zelf een sportraad oprichten en erkennen en een plan schrijven.

In juni start 'de Rand' met de opmaak van een sportbeleidsplan voor de gemeenten Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem. Dat gebeurt in nauw overleg met de respectievelijke sportoverlegorganen van deze gemeenten. Van bij de start beslissen de partners het 'vrij te besteden gedeelte' te investeren in de financiering van een (beperkte) professionele ondersteuning door medewerkers van 'de Rand'. We worden tijdens dit planningstraject begeleid door het ISB (Vlaams Instituut voor Sportbeheer). In december legt vzw 'de Rand' een voorlopige versie voor aan BLOSO, dat er snel feedback over geeft. Er wordt tegelijkertijd werk gemaakt van een samenwerkingsovereenkomst tussen minister Muyters en 'de Rand', waarin de specifieke modaliteiten met betrekking tot de opmaak en uitvoering van het plan worden vastgelegd. Het afgewerkte sportbeleidsplan moet in zijn definitieve versie in het voorjaar van 2014 worden ingediend.

12. DE GEMEENSCHAPSKRANTEN

De gemeenschapskranten – in de huidige vorm – zijn in 2013 aan hun 14e jaargang toe. De zes tijdschriften worden samengesteld door de cel publicaties en de plaatselijke redacties.

De gemeenschapskranten van 'de Rand' worden maandelijks (uitgezonderd in juli en augustus) bezorgd in alle bussen van de gemeenten met bijzonder taalstatuut rond Brussel (Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel, Wezembeek-Oppem en Drogenbos (tweemaandelijks)). De totale maandelijkse oplage van alle gemeenschapskranten bedraagt op 31 december 2013 36.600 exemplaren.

Elke gemeenschapskrant wordt samengesteld door een redactie van vrijwillige medewerkers, de centrumverantwoordelijke, de eindredacteur en de hoofdredacteur. Op 31 december 2013 werken er aan de zes gemeenschapskranten 37 redactieleden actief mee. Nieuwe mensen kwamen de redacties versterken in Drogenbos, Kraainem, Wemmel en Wezembeek-Oppem. We doen een beroep op 17 externe journalisten die geregeld voor ons schrijven en één vaste fotografe. Alle gemeenschapskranten (en het archief) kunnen ingekeken worden op de websites van onze gemeenschapscentra.

In 2013 geven we 55 gemeenschapskranten of 860 blz. uit. We publiceren in totaal 1.077 artikels. Dat gaat van langere interviews over het aanbod in de centra tot korte aankondigingen van verenigingsactiviteiten. 233 artikels bevatten plaatselijke informatie over de gemeenten, 456 artikels gaan over de verenigingen, 242 artikels over de podiumactiviteiten in onze gemeenschapscentra, 110 zijn aankondigingen van andere centra uit buurgemeenten, er zijn 26 interviews met een artiest die op een van onze podia staat en 10 langere interviews of artikels in de rubriek rand-nieuws, die in de verschillende gemeenschapskranten hetzelfde is (zie tabel).

De professionele foto's op de cover, bij langere artikels en soms op de achtercover geven onze tijdschriften een grotere kwaliteit.

Het nieuws van de verenigingen wordt grotendeels geschreven door mensen uit de lokale gemeenschap.

We besteden veel aandacht aan het plaatselijke gemeentelijke nieuws. Dat doen we onder andere door verslag uit te brengen over bijna alle gemeenteraden van de zes gemeenten met bijzonder taalstatuut.

In het juninummer van de gemeenschapskranten geven we het programma van het komende cultuurseizoen. In gemeenschapskrant de Zandloper gebeurt dat in een aparte katern. In de nummers

van het najaar wordt ook aandacht besteed aan het programma van de buurcentra waarmee onze centra samenwerken.

In 2013 proberen we de achtercovers van de gemeenschapskranten aantrekkelijker te maken. De activiteitenkalenders gaan meestal naar de binnenkant; achteraan komen er of interviews met plaatselijke mensen of foto's (gemeente in beeld) of een combinatie van kalender en foto.

We publiceren enkele nieuwe artikelenreeksen: de mens achter zijn beroep (buurten), oude beroepen (uitgekamd), mensen die naar elders zijn verhuisd (de zandloper, buurten, uitgekamd, sjoenke), mensen die gepassioneerd met iets bezig zijn (de zandloper, uitgekamd), verrassende of opvallende inwoners (de kaaskrabber) ... In een aantal gemeenschapskranten starten we met of behouden we rubrieken als *Dwars door...* en *Estafette* (de lijsterbes, sjoenke) of *Op de grens* (de lijsterbes). Het zijn dikwijls onverwachte interviews met mensen die we anders niet zouden bereiken.

Ook dit jaar publiceren we verscheidene interviews met artiesten die in onze centra optreden, o.a. met Warre Borghmans, Kurt Defrancq, Chris Lomme, Free Souffriau, Gunther Verspecht, Patrick Riguelle, Renaud Patigny, An Nelissen en Jan Verheyen.

In de rubriek rand-nieuws publiceren we tien interviews of artikels over onderwerpen die het lokale overstijgen, maar die de faciliteitengemeenten aangaan. AAarGh... maakt er telkens een cartoon bij.

In 2013 werken we verder met drukkerij Albe De Coker uit Hoboken. De lay-out blijft in handen van de firma Heartwork uit Groot-Bijgaarden.

De Raad van Bestuur van 'de Rand' neemt in 2013 de principiële beslissing om in de gemeenschapskranten, naar analogie met RandKrant, anderstalige samenvattingen te publiceren van artikels. De uitvoering van deze beslissing wordt afhankelijk gemaakt van de noodzakelijke budgetten die hiervoor moeten worden vrijgemaakt. Dit wordt bekeken in de loop van 2014.

In 2013 voert het onderzoeksbureau Significant GfK ons vijfjaarlijkse lezersonderzoek uit. De appreciatie van de gemeenschapskranten ligt hoger dan in 2008. De gemeenschapskranten zijn een vaste waarde in het lokale informatieaanbod. Ze zijn goed gekend en worden goed gewaardeerd. De gemeenschapskranten worden vooral gelezen omwille van het nieuws uit de gemeente. De belangrijkste reden om ze niet te lezen is omdat het niet in de eigen taal is. De gemeenschapskranten

worden als tweede gerangschikt als het gaat over de 'beste berichtgever' over het nieuws uit de eigen gemeente. De lezers van de gemeenschapskrant zijn meer betrokken bij het lokale verenigingsleven dan niet-lezers. Een kwart van de lezers heeft ooit deelgenomen aan culturele en sociale activiteiten na het lezen van info in de gemeenschapskranten. Anderstalige lezers van de gemeenschapskranten spreken minder vaak Frans in hun gemeente dan niet-lezers.

Bijlage 7 gemeenschapskranten

Bijlage 8 redacties gemeenschapskranten

13. DEELNAME AAN DE PROJECTVERENIGING CULTUURREGIO PAJOTTENLAND-ZENNEVALLEI

De projectvereniging 'Cultuurregio Pajottenland-Zennevallei', die eind december 2009 werd opgericht, heeft als doel culturele samenwerking tussen 13 gemeenten uit de gelijknamige regio te bevorderen. Zoals te verwachten is, nemen de drie faciliteitengemeenten Sint-Genesius-Rode, Linkebeek en Drogenbos niet deel. Via de provinciale delegatie in de projectvereniging is ervoor gezorgd dat 'de Rand' de belangen en de aanwezigheid van de drie gemeenten toch kan verzekeren. Eddy Frans en Sergio Servellon zetelen namens 'de Rand' in de projectvereniging.

De projectvereniging sluit een erfgoedconvenant af met de Vlaamse overheid, waardoor twee erfgoedmedewerkers voor de regio kunnen werken. De lokale stafmedewerker van de Moelie werkt in de stuurgroep mee aan de actieplannen en de uitvoering ervan voor de drie betrokken faciliteitengemeenten. Het actieplan focust in eerste instantie op inventarisatie, ontsluiting en digitalisering alsook op expertise-uitwisseling inzake roerend erfgoed (o.m. via Erfgoedplus). Ook het weekendevenement Weg van Klassiek valt formeel onder de bevoegdheid van de cultuurregio. Dit evenement kent in 2013 zijn derde succesrijke editie dankzij een basisfinanciering van de provincie Vlaams-Brabant.

Het Museum Felix De Boeck is uiteraard een actieve partner in het erfgoedverhaal van de regio, met zijn opendepotwerking, maar ook vanuit het tweede spoor dat vanuit FeliXart wordt ontwikkeld (rond roerend erfgoed, natuur en leefmilieu) en dat tot een grotere lokale verankering moet leiden.

Vanaf eind 2013 wordt binnen de cultuurregio het volgende meerjarige beleidsplan voorbereid. De cultuurregio wil immers een verlenging van het erfgoedconvenant. Een poging, eind 2013, om de gemeente Sint-Genesius-Rode te laten toetreden tot de cultuurregio, mislukt.

VI. DE WERKING IN DE HELE REGIO: TWEEDELIJNSWERK

1. DE POSITIE VAN 'DE RAND': HET PLATFORM / PARTNERS

De plaats van vzw 'de Rand' in de 'brede Rand' is verschillend van die in de zes faciliteitengemeenten. In de zes vervult 'de Rand' een eerstelijnsrol op het vlak van cultuur, jeugd en sport. Die werkkterreinen worden in de dertien andere gemeenten opgenomen door de gemeentebesturen, waardoor 'de Rand' daar een aanvullende rol speelt. In de brede Rand is de vzw een instrument waarmee de Vlaamse Regering en de provincie Vlaams-Brabant hun taalpromotiebeleid in de praktijk brengen.

De cel 'coördinatie Vlaamse Rand' stuurt om de drie maanden een viertalige welkomstfolder naar de nieuwe inwoners van de Vlaamse Rand, op basis van gegevens uit het Rijksregister. Geïnteresseerde inwoners kunnen bijkomende informatie en een lijvige brochure Welkom in de Rand aanvragen (in verschillende talen). Hierdoor worden nieuwe inwoners in een vroeg stadium geïnformeerd over de specificiteit en de gevoeligheden van de regio, alsook van de werking van vzw 'de Rand'. Een analoge welkomstfolder wordt bezorgd aan alle nieuwe bedrijven in de Vlaamse Rand.

Het spreekt voor zich dat vzw 'de Rand' actief participeert in het platform van gemeenten uit de Rand, een overleg tussen politieke vertegenwoordigers van de negentien gemeenten, die samen met de hogere overheden hun beleid Vlaams karakter en onthaal van nieuwkomers op elkaar afstemmen. Het platform is een initiatief van de provincie Vlaams-Brabant. Op elke vergadering is er tijd voor een inbreng vanuit vzw 'de Rand'.

Een andere partner met wie 'de Rand' samenwerkt in het kader van zijn opdracht in de brede Rand is het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant. Die organisatie zorgt voor afstemming van de promotie van het NT2-aanbod in de provincie en voor een aanbod inzake ondersteuning met betrekking tot taalbeleid. Het Huis is ook een partner voor taalpromotieprojecten zoals Bijt in je vrije tijd. Inspiratie wordt ook geput uit de ervaringen met taalpromotie van het Huis van het Nederlands Brussel.

Op het vlak van taalpromotie blijkt sinds 2012 het overleg dat het Provinciaal Integratiecentrum (PRIC) organiseert, met en ten behoeve van de ge-

meentelijke integratiediensten, een zeer dankbaar en vruchtbaar platform voor het kenbaar maken van de taalpromotie-instrumenten die 'de Rand' ontwikkelt. Dit overleg is bij uitstek de plek waar expertise en ervaringen gedeeld kunnen worden. Vzw 'de Rand' is dan ook bij elk overlegmoment aanwezig.

2. FOCUS OP TAALPROMOTIE: WAAROM INHOUDELIJK BELANGRIJK?

In uitvoering van het aanvullende regeerakkoord van mei 2005 kreeg 'de Rand' in 2006 voor het eerst een bijzonder budget om initiatieven te nemen op het vlak van taalpromotie. Via taalpromotie willen we een antwoord geven op de toenemende 'ontnederlandsing' van de regio. De toegenomen internationalisering en ermee gepaard gaande ontnederlandsing hoeft niet als een bedreiging te worden ervaren. Het is een gegeven waarbij we moeten nadenken over de manier waarop we alle nieuwe inwoners opnemen in en laten participeren aan onze gastvrije Vlaamse gemeenschap. Dat hierbij het leren van onze taal een belangrijke hefboom is, staat buiten kijf. Het aanbieden van taallessen Nederlands op zich is, hoe belangrijk ook, echter niet het enige wat moet gebeuren. Wie een taal leert, moet ook aangemoedigd worden om ze te gebruiken en te oefenen, liefst in een zo positief mogelijke sfeer en context van boeiende ontmoetingen en sociaal contact. In dat perspectief werken we onze taalpromotieactiviteiten uit. Ze spitsen zich vooral toe op de vrijetijdsectoren van onze samenleving. Van speelpleinen tot sportclubs, van het verenigingsleven tot het winkelen bij de lokale bakker of slager. Zowel aan Vlamingen als aan anderstaligen reiken we methodes en instrumenten aan om het integratieproces zo aangenaam en vlot mogelijk te laten verlopen. Dit is een werk waar we ook de lokale gemeentebesturen en het lokale maatschappelijke middenveld graag bij betrekken.

De doelstellingen van het taalpromotiebeleid van vzw 'de Rand' zijn dan ook:

- zo veel mogelijk anderstaligen sensibiliseren om Nederlands te leren (verwijzen naar het NT2-aanbod);
- het gebruik van het Nederlands promoten en ondersteunen (omkaderen van het NT2-aanbod);
- het bewustzijn bij Nederlandstaligen voeden dat zij een positieve rol kunnen spelen in onthaal- en

integratieprocessen;

- sectorgerichte methodes ontwikkelen om de integratie van anderstaligen in de samenleving te bevorderen;
- het imago van het Nederlands en van Vlaanderen bij anderstaligen (Belgen en buitenlanders) verbeteren.

Sinds 2009 is ook het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant zich gaan profileren met taalpromotie- en taalbeleidsprojecten. Deze evolutie maakt het maken van goede afspraken en afstemming noodzakelijk om dubbel werk te vermijden en om de capaciteiten en kwaliteiten van zowel 'de Rand' als het Huis optimaal te valoriseren. Een afsprakennota werd eind 2009 opgemaakt en goedgekeurd door de beide raden van bestuur. Schematisch komt de taakverdeling hierop neer: voor het Huis heeft de promotievoering hoofdzakelijk de effectieve taalverwerving als doel (functioneel doel). Voor 'de Rand' is de focus het gebruik van het Nederlands en het verbeteren van het imago van het Nederlands en van Vlaanderen (affectief doel). Vzw 'de Rand' richt zich ook meer naar de vrijetijdssector en heeft ook een aanbod naar kinderen en jongeren.

In 2013 keurt de Regering een nieuw integratiedecreet goed. Taalpromotie en taalbeleid worden in het nieuwe beleid een doelstelling in heel Vlaanderen, op te volgen en te ondersteunen door een nieuw privaatrechtelijk EVA 'integratie en inburgering'. Bij het redigeren van de basisteksten voor het decreet was de optie om van taalpromotie in de Vlaamse Rand een blijvende opdracht te maken voor vzw 'de Rand', mits inhoudelijke afspraken met het EVA.

3. ACTIES TAALPROMOTIE PROMOTIECAMPAGNE TAALLESSEN (NT2)

De provincie Vlaams-Brabant voert al jaren campagnes om de cursussen Nederlands te promoten, in samenwerking met vzw 'de Rand' en het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant.

Zo financiert 'de Rand' een 0800-nummer (0800 123 00) waar kandidaat-cursisten het hele jaar door gratis naar kunnen bellen voor informatie over het aanbod taallessen. Tijdens het schooljaar beantwoorden de consulenten van het Huis van het Nederlands de oproepen. In de drukste periodes (augustus-september en januari-februari) schakelen we een interim-bediende en/of één of meer werkstudenten in. Zij kunnen ook helpen tijdens de informatie- en inschrijvingsdagen in de Rand.

In januari laat 'de Rand' een viertalige flyer verspreiden in de gemeenten in de Rand waar nog nieuwe cursussen Nederlands starten. De flyer, met een

beeld van twee mensen die Nederlands leren en de slogan 'Nu begrijpen we elkaar, dankzij een cursus Nederlands', valt in elke brievenbus van de betrokken gemeenten. De achterkant van de flyers verwijst naar de informatie- en inschrijvingsdagen en loketten van het Huis van het Nederlands.

In augustus lanceert de provincie Vlaams-Brabant een nieuwe promotiecampagne. Op de affiches, de bussen van de Lijn en ander promotiemateriaal zie je ofwel een man voor zijn huis, met de tekst '*Hi neighbour! = Dag buurman!*' en de slogan '*Nederlands leren, a piece of cake*' ofwel twee vrouwen, met de tekst '*ma collègue = mijn collega*' en de slogan '*Nederlands leren, simple comme bonjour*'. Vzw 'de Rand' verspreidt een flyer in de brievenbussen van de gemeenten van Halle-Vilvoorde en Tervuren, Kortenberg, Bertem en Huldenberg. Op de voorkant staat '*Nederlands leren, simple comme bonjour, das ist ein Kinderspiel, a piece of cake*'. We kiezen er bewust voor om geen foto te gebruiken, in de hoop dat het zo nog meer opvalt dat de flyer informatie over lessen Nederlands geeft. De achterkant van de flyers bevat opnieuw de juiste informatie over waar en wanneer kandidaat-cursisten bij het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant terecht kunnen.

Cijfers in de 'piekperiodes'

- aantal oproepen op het 0800-nummer (7/01/2013-1/02/2013): 253 (215 die rechtstreeks te maken hebben met de campagne)
- aantal oproepen op het 0800-nummer (12/08/2013-6/09/2013): 588 (420 die rechtstreeks te maken hebben met de campagne)

OEFEN HIER JE NEDERLANDS

Met de actie 'Oefen hier je Nederlands' bundelen we allerlei oefenadressen voor mensen die Nederlands leren of geleerd hebben. Een taal leer je immers maar goed als je ze veel kan spreken. Vzw 'de Rand' verzamelt de gegevens van handelaars, personen die een vrij beroep uitoefenen, verenigingen, bibliotheken etc. die anderstaligen willen helpen om hun Nederlands te oefenen. Wie deelneemt aan 'Oefen hier je Nederlands' engageert zich om niet te snel naar een andere taal over te schakelen als een klant, patiënt of bezoeker bijvoorbeeld wat meer tijd nodig heeft om op bepaalde woorden te komen.

Nederlandstaligen krijgen 10 tips om de communicatie in het Nederlands te vereenvoudigen: zaken aanwijzen, langzamer en duidelijk spreken, synoniemen gebruiken ... We willen niemand verplichten om altijd en met iedereen Nederlands te praten, maar vragen de deelnemers om een oefenpartner te zijn voor wie het in het Nederlands wil proberen.

Nederlandstaligen beseffen niet altijd dat ook zij een belangrijke rol kunnen spelen in het leerproces van cursisten Nederlands. Voor de cursisten zijn er twee documenten met tips om hun Nederlands ook buiten de klas te oefenen, via websites, praatcafés, in sportclubs etc.

Op www.oefenhierjeNederlands.be vinden mensen die Nederlands leren heel wat uitleg over de actie, alle 'oefenadressen', enkele activiteiten om Nederlands te oefenen en een taalspelletje. Nederlandstaligen die anderstaligen willen helpen oefenen kunnen informatie over de actie en de 10 tips lezen op de website.

Cijfers

- 522 deelnemende adressen in de Rand
  - 1.567 bezoekers op de website in januari; 1.394 in februari; 1.613 in maart; 1.304 in april; 1.514 in mei; 1.582 in juni; 1.026 in juli; 1.199 in augustus; 2.332 in september; 2.887 in oktober; 2.512 in november en 1.973 in december
  - 1.909 bezoeken op de website in januari; 1.799 in februari; 2.125 in maart; 1.698 in april; 2.022 in mei; 1.959 in juni; 1.352 in juli; 1.551 in augustus; 2.819 in september; 3.574 in oktober; 3.014 in november en 2.368 in december
- Week van de anderstalige klant

De Week van de anderstalige klant is een concept van vzw 'de Rand'. In een eerste fase organiseerde 'de Rand' samen met Unizo een Week van de anderstalige klant in twee gemeenten in de Rand. Sinds 2012 stelt 'de Rand' een draaiboek ter beschikking. Gemeenten of organisaties kunnen op die manier zelf een Week van de anderstalige klant organiseren.

Unizo en een aantal gemeenten uit de Rand (meestal de integratiediensten) spelen daarop in en dienen een projectaanvraag in voor 'Managers van diversiteit'. Die wordt goedgekeurd en in het najaar is er een Week van de anderstalige klant in Grimbergen, Machelen, Vilvoorde, Zaventem en Zemst. In het voorjaar van 2014 volgen Asse, Beersel, Dilbeek, Halle, Liedekerke en Sint-Pieters-Leeuw. Unizo werkt hiervoor ook samen met de Centra voor Volwassenenonderwijs en Basiseducatie uit de betrokken gemeenten. Vzw 'de Rand' maakt deel uit van de stuurgroep voor de organisatie van deze weken en maakt afspraken met Unizo over promotiemateriaal etc.

DE MARKTKRAMERS – EEN SPEL DAT DE SPREEKDURF BIJ NT2-CURSISTEN WIL VERGROTEN

Spelen in het Nederlands is een leuke manier om je

Nederlands te oefenen. De Marktkramers is een informatief spel om de spreekdurf van NT2-cursisten (Nederlands als tweede taal) te vergroten. Het Centrum Informatieve Spelen werkte het spel uit op vraag van 'de Rand'.

De begeleiders van het spel – meestal docenten Nederlands – kunnen het spel zelf aanpassen aan de beschikbare tijd of aan het taalniveau van de spelers. Het is een erg flexibel spel: je kan het van de start tot het einde spelen of je kan delen uitkiezen om als opwarmer of afsluiter te spelen in de klas.

Op www.derand.be/nl/taalpromotie/marktkramers staat alle informatie over het spel. Wie het spel uit wil proberen of het een paar weken wil lenen, vindt een exemplaar bij de Huizen van het Nederlands, het Taaluniecentrum NVT en vzw 'de Rand'. De Centra voor Volwassenenonderwijs en de Centra voor Basiseducatie in de Rand hebben hun eigen exemplaar.

Tijdens de viering van 5 jaar Taaluniecentrum NVT van 22 tot en met 24 november geeft vzw 'de Rand' samen met het Regionaal Integratiecentrum Foyer een workshop Nederlands oefenen in een *meertalige context – spelmethodieken om te spelen met taal*, met o.a. enkele opdrachten van 'de Marktkramers'. 19 personen schrijven zich voor deze workshop in.

VAN HIER NAAR DAAR

'Van hier naar daar' is een informatief spel dat mensen met een verschillende (taal)achtergrond samen brengt en wederzijds respect stimuleert. Het spel is gemaakt door het Centrum Informatieve Spelen, op vraag van 'de Rand' en het Taaluniecentrum NVT.

Het spel bestaat uit twee verschillende kaartspelen met als doel zo veel mogelijk kwartetten te vormen. Er gelden andere regels per tafel. De tussen- en nabesprekingen zijn erg belangrijk. De spelers moeten zelf ondervinden hoe moeilijk het is om in een andere cultuur terecht te komen.

Het spel kan zowel in (taal)gemengde praatgroepen of verenigingen als in NT2-klassen (Nederlands als tweede taal) gespeeld worden. Doordat het spel in het Nederlands gespeeld wordt, is het ook een oefenkans voor wie Nederlands leert.

Café Combinne, de Centra voor Volwassenenonderwijs, het Centrum voor Basiseducatie en VDAB in de Rand hebben hun

eigen speldoos. Verenigingen en andere organisaties kunnen het spel lenen bij de Huizen van het Nederlands, het Taaluniecentrum NVT of bij vzw 'de Rand'. In 2013 ging het laatste koopexemplaar van het spel bij 'de Rand' de deur uit.

BIJT IN JE VRIJE TIJD – ZET JE TANDEN IN HET NEDERLANDS

Bijt in je vrije tijd is ontwikkeld naar het concept *Bijt in Brussel* van het Huis van het Nederlands Brussel. Vzw 'de Rand' organiseert het dit jaar al voor de vierde keer. We willen mensen die Nederlands leren laten kennismaken met activiteiten van Nederlandstalige (culturele) verenigingen of sportclubs. De verenigingen en clubs zijn een uiterst geschikte en plezierige oefenplaats voor wie ook buiten de klas Nederlands wil oefenen. Ze krijgen van het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant – onze partner voor dit project – praktische tips over hoe ze op een duidelijke manier in het Nederlands kunnen communiceren.

We selecteren opnieuw activiteiten in Asse, Dilbeek, Grimbergen, Hoeilaart, Kraainem, Machelen, Meise, Overijse, Sint-Genesius-Rode, Tervuren, Wemmel en Wezembeek-Oppem. In Drogenbos, Sint-Pieters-Leeuw en Vilvoorde vindt *Bijt in je vrije tijd* voor het eerst plaats. We werken samen met de Centra voor Volwassenenonderwijs en het Centrum voor Basiseducatie. In de meeste deelnemende gemeenten krijgen we hulp van de integratieambtenaar, een cultuurambtenaar en/of personeel van de cultuur- en gemeenschapscentra.

Alle activiteiten zijn in duidelijke taal beschreven in een boekje dat alle cursisten Nederlands – van de Centra voor Volwassenenonderwijs en Basiseducatie – in de deelnemende gemeenten krijgen. Ook de deelnemers van conversatiegroepen en bv. Café Combinne kunnen meedoen. In het boekje staat ook informatie over hoe je kan inschrijven en betalen voor de activiteiten.

Dit jaar maken we een algemene informatieflyer over het project, op vraag van enkele integratiediensten. De flyer geeft informatie voor Nederlands- en anderstaligen.

Vzw 'de Rand' organiseert in samenwerking met partners ook andere activiteiten waar cursisten Nederlands de taal kunnen oefenen. De vzw werkt bijvoorbeeld mee aan de organisatie van een 'auteurslezing' van het GLTT-CVO uit Sint-Genesius-Rode. Op 27 maart komt ianka Flerackers voorlezen uit haar verhalen. Ze schakelt zelfs enkele cursisten in om haar te helpen. Een 70-tal cursisten en leerkrachten komen voor deze lezing

naar de Boesdaalhoeve.

Bijlage 9 Bijt in je vrije tijd

PATATI PATATA

Patati Patata is een initiatief van het Huis van het Nederlands Brussel. Het project wil Brusselse Nederlandstaligen en anderstaligen samen talen laten oefenen in hun vrije tijd. Nederlands- en anderstaligen kunnen zich registreren op www.patati.be en in de databank zoeken naar mensen met een andere moedertaal, maar met dezelfde interesse. Ze kunnen dan afspreken om samen naar een voorstelling te gaan, te gaan sporten, op café te gaan ... Eén keer per maand organiseert het Huis ook een gezamenlijke Patati-activiteit, bv. een praatavond op café, een filmavond of een culturele activiteit.

Net voor de zomervakantie wordt de zoekfunctie op www.patati.be uitgebreid met de negentien gemeenten in de Rand. Zo wordt het voor inwoners van Brussel en de Rand nog gemakkelijker om elkaar te vinden en af te spreken. Het levert in augustus al meer dan 100 registraties uit de Rand op. In december volgt een eerste Patati-activiteit in de Rand: enkele Patati's komen naar Jackobond luisteren in GC de Zandloper.

WWW.TAALBLAD.BE

Taalblad is een gratis e-zine voor mensen die Nederlands leren of geleerd hebben. Lezers kunnen zich inschrijven op een wekelijkse nieuwsbrief. Ze krijgen een e-mail met een overzicht van de meest recente artikels, een oefening en eventueel andere informatie die zinvol is voor hen.

In opdracht van de vzw Taalblad ontwikkelt de bvba La Pluma het e-zine. De raad van bestuur van de vzw Taalblad bestaat uit twee vertegenwoordigers van 'de Rand' en één uit de bvba La Pluma. De hoofdfinancierder van Taalblad is vzw 'de Rand'. Het Taaluniecentrum NVT levert ook een aanzienlijke financiële bijdrage. Taalblad heeft een redactieraad die bestaat uit NT2-leerkrachten, cursisten Nederlands en vertegenwoordigers van La Pluma, het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant, het Taaluniecentrum NVT en vzw 'de Rand'.

Het aantal bezoekers van Taalblad stijgt zo goed als elke maand. Ook op Facebook stijgt het aantal fans. Op een paar jaar tijd heeft Taalblad een erg trouw lezerspubliek van mensen die Nederlands aan het leren zijn én leerkrachten Nederlands opgebouwd.

De artikels op Taalblad.be zijn ingedeeld in vier rubrieken: *nieuws* (korte nieuwsberichten), *kort* &

klein (plezierige, laagdrempelige faits divers), *focus* (iets langere artikels of interviews) en *taalt(r) ips* (tips voor Nederlandstalige culturele activiteiten of bezienswaardigheden, of materiaal om nog meer Nederlands te oefenen, zoals cd's, boeken ...). De berichten zijn geschreven in eenvoudig Nederlands. Sommige (moeilijkere) woorden krijgen een 'box' met meer informatie over het woord en een vertaling in het Frans en het Engels.

In 2013 verschijnen 43 nieuwsberichten, 38 'kort & klein'-berichten, 12 focusartikels en 27 taalt(r)ips.

In het midden van het jaar dient de vzw Taalblad mee een projectaanvraag in voor een nieuw digitaal platform. Het platform focust op 'derdelanders'. Het project wordt goedgekeurd. Het CTO (Centrum voor Taal en Onderwijs) en het ILT (Instituut voor Levende Talen) zijn de voornaamste projectpartners.

Bijlage 10 bezoeken www.taalblad.be

PICTOGRAMMENBOEKJES

Leerkrachten en cursisten Nederlands blijven de vier pictogrammenboekjes van vzw 'de Rand' graag gebruiken. Ook bijvoorbeeld OCMW's en bibliotheken vinden hun weg naar 'de Rand' en vragen boekjes aan voor hun cliënten of bezoekers. In de boekjes staan afbeeldingen met daaronder het juiste Nederlandse woord. Je kan er uiteraard geen Nederlands mee leren, maar ze zijn een plezierige aanvulling op de lessen Nederlands en ze kunnen in veel gevallen als 'geheugensteuntje' dienen. De boekjes behandelen telkens verschillende thema's. Deel 1 gaat over winkelen in het algemeen, deel 2 over wonen, afval, sorteren, de dokter, de lichaamsdelen ..., deel 3 over sport, toerisme en vrije tijd en deel 4 over school, werken en de crèche.

Vzw 'de Rand' verdeelt de boekjes onder de verschillende Centra voor Volwassenenonderwijs en Centra voor Basiseducatie, de VDAB, het Huis van het Nederlands ... in de Rand. Andere geïnteresseerden kunnen de boekjes via www.oefenhierjeNederlands.be of per e-mail aanvragen. Ook buiten Vlaams-Brabant zijn de boekjes bekend. Dat levert behoorlijk wat bestellingen uit andere provincies of soms zelfs uit het buitenland op. Buiten de provincie Vlaams-Brabant vragen we een kleine bijdrage voor de boekjes en de verzendkosten. De boekjes zijn wel steeds gratis te downloaden via www.de-rand.be of www.oefenhierjeNederlands.be.

Cijfers

- 14.161 bruine pictogrammenboekjes (deel 1) verdeeld onder de cursisten (via de scholen +

aangevraagd via de website)

- 13.465 blauwe pictogrammenboekjes (deel 2) verdeeld onder de cursisten (via de scholen +

aangevraagd via de website)

- 13.174 grijze pictogrammenboekjes (deel 3) verdeeld onder de cursisten (via de scholen +

aangevraagd via de website)

- 13.074 paarse pictogrammenboekjes (deel 4) verdeeld onder de cursisten (via de scholen +

aangevraagd via de website)

VERTAALWOORDENBOEKJES

Vzw 'de Rand' verspreidt een vertaalwoordenboekje voor anderstalige nieuwkomers, onder de naam *Jouw vragen ondertiteld*. Het boekje is een soort van 'eerste hulp' of 'ondertiteling' bij een eerste contact met de gemeente én spoort de nieuwkomers aan om Nederlands te leren. Het bevat een aantal voorbeeldvragen en -zinnen die de anderstalige moeten helpen om (basis)informatie te vragen aan het loket, want als die in de gemeente aankomt, spreekt hij vaak nog geen Nederlands. De woordenschat is vertaald in het Frans, Duits en Engels. Voor de loketbedienden is het boekje een hulpmiddel in hun communicatie met anderstalige inwoners die nieuw zijn in de gemeente.

Het vertaalwoordenboekje bevat algemene woordenschat en woordenschat over de thema's 'identiteitskaart', 'rijbewijs', 'inschrijving in de gemeente/adreswijziging', 'geboorte', 'huwelijk/wettelijke samenwoning', 'attesten', 'reispas/paspoort', 'vuilophaling' en 'parkeerkaart'.

Het boekje is uiteraard niet hetzelfde als een cursus Nederlands. We verwijzen kandidaat-cursisten via het boekje door naar het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant.

Vzw 'de Rand' geeft het boekje gratis aan gemeenten in de Rand en verspreidt het ook via de taalbeleidsprojecten van het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant en via de regiokantoren van het Provinciaal Integratiecentrum (PRIC).

Cijfers

- 4.355 vertaalwoordenboekjes verdeeld (o.a. via PRIC, integratiediensten, andere gemeentediensten, OCMW's...)

TAALICONEN

Alle Nederlandstalige voorstellingen van de gemeenschapscentra krijgen een taalicoon. Met de taaliconen zien mensen in één oogopslag hoeveel Nederlands ze moeten kunnen om op een prettige manier te kunnen deelnemen. De taaliconen ver-

schijnen op de website en deelwebsites van 'de Rand' en in de gemeenschapskranten. Vanaf het najaar gelden er nieuwe afspraken met de Huizen van het Nederlands, waardoor ook voorstellingen die niet talig zijn – zoals klassieke of bv. Engelstalige concerten – een taalicoon kunnen krijgen.

De taaliconen zijn enkel naar volwassenen gericht en over het toekennen ervan zijn er interne afspraken. De teksten voor voorstellingen met één taalicoon worden voor het gebruik op de Nederlandstalige pagina's van <http://welkom.de-rand.be> herschreven in 'duidelijke taal'. Zo kunnen deze pagina's ook als een digitale oefenomgeving voor cursisten Nederlands dienen.

De taaliconen helpen 'de Rand' om het cultuuraanbod nog meer dan vroeger specifiek open te stellen naar anderstalige bezoekers. De vzw promoot het gebruik van taaliconen – en de bijhorende vorming van het Huis van het Nederlands – ook in de andere gemeenten van de Rand.

THEATER VOOR ANDERSTALIGEN

Een taal leren vraagt oefening. Als anderstalige kan je in de klas Nederlands leren met een lespakket, maar het kan ook op een speelse manier, in een theaterzaal, met muziek en een flinke dosis humor. Dat is wat het publiek met onze podiumproducties op maat van NT2-cursisten krijgt. Dankzij onze producties op maat voelen de cursisten dat ze meer kunnen begrijpen dan ze denken en dat is erg motiverend. De voorstellingen zijn zo geconcipeerd dat studenten van alle niveaus ze kunnen begrijpen. Bij elke voorstelling wordt les- en educatief materiaal ontwikkeld voor de leerkrachten en voor de cursisten.

Voor het culturele seizoen 2013-2014 ging 'de Rand' opnieuw in zee met Lennaert Maes. Kleinkunstenaar Lennaert Maes maakt al enkele jaren muziek voor studenten die Nederlands leren. Dit doet hij samen met de Bonski's, twee muzikale broers uit Rusland. In De Bonski's kennen hun wereld komen heel wat wereldmuziekjes in een Nederlandstalig jasje aan bod. De voorstelling gaat over onze culturele identiteit. Het is een humoristische muziekvoorstelling waarbij de verstaanbaarheid en de interactie met het publiek centraal staan.

Bij de voorstelling verschijnt een nieuwe cd met een boekje vol taalspelletjes en een extra educatieve bijlage. Met de cd kunnen leerkrachten en studenten opnieuw op een fijne manier spelen met de Nederlandse taal. Het is bruikbaar in alle niveaus van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen. De cd bestaat uit twee

delen. Deel 1 is een soort van 'best of'. Naast enkele nieuwe liedjes staan hier de beste songs op van de vorige twee cd's. Deel 2 heet *Liedjes uit de wereld* en is heel bijzonder. Het zijn volksliedjes uit alle hoeken van de wereld die speciaal voor deze cd naar het Nederlands werden vertaald. Elk liedje wordt ingezongen door studenten die afkomstig zijn uit het land waar het lied vandaan komt. Het toont de diversiteit van de taalklas en hoe de studenten hun eigen identiteit kunnen combineren met het leren van een nieuwe taal. Het Nederlands van de zangers is misschien nog niet perfect, maar wel al erg mooi en authentiek. Dit is een coproductie van 'de Rand' en Maandacht, met de steun van het Taaluniecentrum NVT en Fast Forward.

SCHOOLVOORSTELLINGEN OP MAAT VAN FRANSTALIGE BASISCHOLEN IN DE RAND

Op een speelse en kwalitatieve manier brengen we leerlingen uit het Franstalig onderwijs in contact met het Nederlands. We bieden een schoolvoorstelling aan voor de leerlingen van het vierde, vijfde en zesde leerjaar die Nederlandse les krijgen en al over een basiskennis beschikken. Opdat de leerlingen ook buiten hun lessen Nederlands op een leuke manier in aanraking komen met de Nederlandse taal en cultuur, zoekt 'de Rand' een aanbod op maat van deze kinderen. Bij de voorstelling hoort aangepast lesmateriaal. In 2013 hernamen we Hi Ha! van Fast Forward, een voorstelling die we al in 2009 programmeerden en die toen positieve feedback ontving. Hi Ha! prikkelt de fantasie, amuseert kinderen en sluit aan bij de schoolleefwereld. Omdat het nu om een nieuwe groep leerlingen gaat, is het perfect mogelijk om de voorstelling te hernemen.

Cijfers

In totaal wonen 456 leerlingen de voorstelling bij:

- 194 leerlingen van l'Ecole Notre-Dame (Sint-Genesius-Rode), l'Ecole en couleurs en l'Ecole Hamaide (Ukkel)
- 59 leerlingen van l'Ecole communale (Linkebeek)
- 143 leerlingen van l'Ecole communale de Homborch (Ukkel)
- 59 leerlingen van de gemeentelijke basisschool Diabolo (Kraainem)
- 60 leerlingen van l'Ecole Saint-Georges en Notre-Dame de la Trinité (Wezembeek-Oppem)

CAFÉ COMBINNE

Wekelijks komen Nederlands- en anderstaligen samen om in een ongedwongen sfeer een kopje koffie of thee te drinken en te praten. Er is telkens een begeleider. Die is geen leerkracht, maar leidt alles in goede banen. De begeleider verwelkomt de deelnemers en stimuleert hen om met elkaar in

gesprek te gaan. Mensen die liever luisteren, zijn ook welkom. Café Combinne is uniek. Je krijgt de kans om Nederlands te oefenen in het echte leven. Je hoort er spreektaal, net zoals op de markt, bij de apotheker of op café. Café Combinne is er voor iedereen: studenten, gepensioneerde expats, cursisten Nederlands, anderstaligen die al een aardig mondje Nederlands spreken. Die grote diversiteit is een van de grote troeven en aantrekkingspolen van dit samenwerkingsverband tussen Arch'educ en 'de Rand'.

De vier cafés samen bereiken gemiddeld ongeveer 25 tot 35 deelnemers. In de vakantieperiodes is de opkomst wat minder. Verjaardags- en eindejaarsfeestjes zijn publiekstrekkingen.

Café Combinne Drogenbos kent een rustig voorjaar. Enkele lokale overlegmomenten en promotieacties vinden plaats. Het succes is dan ook duidelijk zichtbaar in het najaar, met gemiddeld een verdubbeling van het aantal bezoekers per week.

Cijfers

- Drogenbos, de Muse: wekelijks 5 tot 7 deelnemers
- Jezus-Eik, cafetaria de Bosuil: wekelijks 6 tot 8 deelnemers
- Linkebeek, café 't Labierint: wekelijks 4 tot 6 deelnemers
- Sint-Genesius-Rode, taverne 't Binnenhof en Dienstencentrum de Boomgaard: wekelijks 9 tot 12 deelnemers

JONGERENPROJECT IN LINKEBEEK KOM IN ACTIE TEGEN LELIJKE MUREN

Omdat in Linkebeek Café Combinne ook jongeren bereikt, start er een proefproject. We zoeken en vinden het Brusselse recyclagelab Turtlewings als partner. Een brainstorm met enkele jongeren vindt plaats en het proefproject krijgt vorm: een wekelijks artistiek atelier voor alle jongeren van Linkebeek. Enerzijds moet het een taalpromotieproject zijn, met het Nederlands als voertaal, anderzijds een vernieuwend en gemeenschapsvormend project voor de Linkebeekse jeugd. We creëren een oefenomgeving en bieden de mogelijkheid om andere jongeren te leren kennen.

De enthousiaste jongeren die het project opstarten, haken al gauw af. Weinig nieuwe jongeren vinden de weg naar GC de Moelie. We evalueren het project in het najaar met een dubbel gevoel. Toch blijven alle partners ervan overtuigd dat we dit opnieuw moeten proberen, maar in een nieuwe formule. We maken plannen voor een nieuwe jongerenformule binnen Café Combinne in Linkebeek in 2014.

BABYCAFÉ

Wekelijks komen mama's, papa's en enkele grootouders samen in de Bosuil in Jezus-Eik. Ook hun niet-schoolgaande (klein)kinderen zijn van de partij. Zij spelen er met andere kinderen onder het waakzame oog van hun (groot)ouder, die bij een kopje koffie of thee bijpraat met andere aanwezigen. De groep bestaat uit Nederlands- en anderstaligen. Het babycafé komt tegemoet aan de behoefte aan ontmoeting. Die behoefte bestaat vooral bij niet-werkende expatmama's die van hun tussenstop in het buitenland profiteren voor gezinsuitbreiding en daardoor in een situatie van isolement geraken in een voor hen vreemde omgeving. In het babycafé vind je een mix van nationaliteiten en talen. Sommigen praten behoorlijk Nederlands, voor anderen is het een kennismaking met het Nederlands. Regelmatig staan er activiteiten op het programma: één keer per maand peuterscenen, knutselen rond Kerstmis en Halloween, het bezoek aan een tentoonstelling tijdens de Week van het Bos, een sinterklaasvoorstelling etc.

Een begeleidster leidt alles in goede banen. Zij staat in voor de ontvangst en bewaakt het Nederlands als voertaal. In de zomer verhuisde de begeleidster van het babycafé naar Nederland; de zoektocht naar een nieuwe begeleider ging van start. Sinds september is een Ierse dame gastvrouw van het babycafé.

In de Boesdaalhoeve in Sint-Genesius-Rode vindt een gelijkaardig praatcafé plaats, in een enigszins andere formule. Regelmatig staan er op zondag activiteiten voor baby's en peuters op het programma in het gemeenschapscentrum. Anderstalige gezinnen vinden alsmaar vaker de weg naar deze activiteiten. Voor en na de activiteit kunnen ouders met hun kind terecht in het ontmoetingscafé 'Koffieklets' voor een kopje koffie, thee en een gezellige babbel. Een gastvrouw ontvangt de aanwezigen en stimuleert hen om in het Nederlands in gesprek te gaan met elkaar.

Cijfers

- Babycafé: iedere dinsdag open van 9 tot 12 uur, behalve tijdens de schoolvakanties. In 2013 opent het babycafé 36 keer de deuren. 251 volwassenen en 257 kinderen afkomstig uit België, Nederland, Canada, Polen, de Verenigde Staten, Turkije, Roemenië, Colombië, Slowakije, Korea, Rusland, Duitsland, Marokko, het Verenigd Koninkrijk en Afrika bezoeken het babycafé.

- Koffieklets is in twee reeksen open: 5 zondagochtenden in het voorjaar en 5 zondagochtenden in het najaar. In totaal bezoeken 168 volwassenen en 127 kinderen het ontmoetingscafé. Er wordt per ochtend op 3 momenten geteld. Sommige bezoeken

kers worden dubbel geteld omdat ze voor en na de activiteit Koffieklets bezochten.

TAALSTAGES EN TAALATELIERS

Steeds meer ouders in de Rand en Brussel kiezen ervoor om hun kinderen meertalig op te voeden. Anderstalige ouders sturen hun kinderen niet alleen naar het Nederlandstalig onderwijs, ze willen ook een buitenschools aanbod zodat hun kinderen de taal kunnen oefenen. Sinds enkele jaren werkt 'de Rand' samen met Panta Rhei vzw aan een aanbod taalstages 'Babbelkous' in de schoolvakanties. Kinderen van 4 tot 12 jaar, verdeeld in verschillende groepen, maken spelenderwijs kennis met het Nederlands of oefenen hun bestaande kennis. De groepen werken rond een centraal thema. Aan het einde van de week tonen de kinderen met een lied, vers of toneelstuk wat ze gedaan hebben tijdens de stage.

Sinds 2009 organiseren we met Panta Rhei ook taalateliers 'BabbelTuur'. In een reeks van 8 ateliers volgen kinderen van 4 tot 7 jaar wekelijks een taalstimulerend atelier op woensdagnamiddag of zaterdagvoormiddag. De ateliers hanteren dezelfde methodiek als de taalstages.

Cijfers

- De taalstages 'Babbelkous' vinden plaats op 6 verschillende locaties (Linkebeek, Kraainem, Wezembeek-Oppem, Jezus-Eik, Wemmel en Sint-Genesius-Rode). In totaal nemen 204 kinderen deel.

- Aan de taalateliers 'BabbelTuur' nemen 54 kinderen deel, verspreid over 4 locaties (Wezembeek-Oppem, Linkebeek, Wemmel en Sint-Genesius-Rode)

TAALSPELER

Taalspeler staat voor een methodiek die monitoren toelaat om op een positieve manier om te gaan met de meertalige realiteit op speelpleinen. Deze aanpak integreert taalsensibilisering Nederlands volledig in spelsituaties. De methodiek werd in 2002 ontwikkeld door het Centrum voor Taal en Onderwijs van de KU Leuven. Sinds 2005 is het project geïntegreerd in de werking van de Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS), die het methodisch volledig verder heeft uitgewerkt. Een beroepskracht en een ervaren vrijwilligersploeg trekken het project bij VDS. Zij willen een positieve attitude t.o.v. meertaligheid en in het bijzonder het Nederlands bewerkstelligen. Via de speelpleinbegeleiders (animatoren en hoofdanimatoren) streven ze naar een aanpak 'van onderuit'. In 2013 krijgen drie speelpleinwerkingen een procesbegeleiding: Dilbeek,

Liedekerke en Hoeilaart. Voor elk speelplein wordt een individueel traject uitgewerkt door de betrokken speelpleinen en VDS-vrijwilligers. Ieder speelplein gaat op zijn eigen tempo en met eigen accenten aan de slag met Taalspeler. In Hoeilaart stopt de begeleiding vroegtijdig; zij hervatten de begeleiding in 2014.

Het project Taalspeler leeft steeds meer, ook in de bredere Rand en in de rest van Vlaanderen. In het najaar van 2013 werkt VDS aan een nieuwe interne structuur. Vanaf dan is Taalspeler ingebed in de reguliere VDS-werking. Er komt ook welverdiende verse zuurstof binnen in het project, via verschillende nieuwe producten (DNA Taalspeler, poster ...) en kansen tot samenwerking met nieuwe partners. VDS ontwikkelt op vraag van de stad Gent een Taalspelerbox. Die bestaat uit een handpop en tal van tips en interessante links waarmee de monitoren op het speelplein aan de slag kunnen.

De voormalige expertengroep, die bestond uit vertegenwoordigers van de provincie Vlaams-Brabant, vzw 'de Rand', het CTO en VDS wordt hervormd en krijgt de naam 'inspiratiegroep'. De groep staat in voor de inhoudelijke uitwerking en actualisatie van het project Taalspeler. Zowel ervaren Taalspelerbetrokkenen als personen en organisaties die het project nog niet goed kennen, komen samen voor een eerste overlegmoment. De input van de deelnemers als ervaringsdeskundigen staat centraal.

VDS en vzw 'de Rand' gaan aan de slag met de output van deze inspiratiegroep.

VDS werkt jaarlijks aan de uitstraling en brengt een leuk en handig Taalspelergadget uit. In 2013 zijn dat 5 pictogrammen. Deze pictogrammen gebruiken de animatoren als visuele ondersteuning, bijvoorbeeld bij het geven van een speluitleg of het overlopen van de dagplanning. Daarnaast verschijnt er doorheen het werkjaar regelmatig nieuws op de Facebookpagina. VDS lanceert via dit forum de nieuwe poster en post foto's van vormingsweekends waar Taalspeler op de planning staat. Op die manier kent de Facebookpagina veel nieuwe bezoekers en leren ook nieuwe animatoren en speelpleinverantwoordelijken het project kennen.

ALABOEMSASA?!

Heel wat jeugdbewegingen, speelpleinen, buitenschoolse opvanginitiatieven en vrijetijdsinitiatieven krijgen kinderen over de vloer die geen Nederlands spreken. Om hen te ondersteunen bij vragen als 'Wat is nu een goede aanpak?', 'Hoe ga ik het best met anderstalige kinderen om?' of 'Hoe maak ik mijn activiteit taalstimulerend?' hebben 'de Rand' en de provincie Vlaams-Brabant het CTO gevraagd informatie- en vormingsmateriaal te ontwikkelen

clubs werd in 2011 een dvd gemaakt, aangevuld met een affiche met tips en een vormingspakket. De dvd kan zowel individuele monitoren inspireren als in groep bekeken worden tijdens vormingssessies. De dvd vindt zijn weg naar de doelgroep vooral via de vormingen en het materiaal van VDS. VDS heeft de dvd geïntegreerd in zijn DNA-brochure.

STUDIE- EN VORMINGSDAGEN

Studiedag: *Taalbad of speelse douche?*

Taalstimulering in de vrijetijdssector

Voor de derde keer organiseerden 'de Rand', de VGC-jeugdendienst, VDS en de provincie Vlaams-Brabant een studiedag over taalstimulering in de vrijetijdssector. Veel niet-Nederlandstalige kinderen en/of jongeren gaan naar een Nederlandstalige vrijetijdswerking. Ze kunnen er spelen en tegelijk op een ludieke en speelse manier kennismaken met het Nederlands of gewoon hun Nederlands oefenen. Hoewel dit vanuit diverse hoeken wordt aangemoedigd, stellen veel mensen zich de vraag: hoe zorg je als organisator of begeleider voor een taalstimulerend én toegankelijk aanbod voor anderstaligen? Op de studiedag was er ruimte voor ervaringsuitwisseling, voorbeelden en bekendmaking van taalprojecten, methodieken en materiaal.

Cijfers

De studiedag vond plaats op 4 maart 2013 in jeugdtheater Bronks in Brussel. Er was heel wat interesse. We mochten een 70-tal deelnemers verwelkomen, vooral begeleiders, stafmedewerkers en coördinatoren uit de kinder- en jeugdsector in Brussel en Vlaams-Brabant.

Vorming Kruispunt Migratie-Integratie:

Taalstimulering in de vrije tijd

We verleenden onze medewerking aan een gelijkaardige tweedaagse vorming van het Kruispunt Migratie-Integratie. Het accent van de vorming lag op de wetenschappelijke onderbouw, visieontwikkeling en good practices.

4. WERKING NAAR INTERNATIONALEN

Een van de grote uitdagingen voor 'de Rand' blijft de opdracht onthaal en integratie van anderstaligen.

De groep anderstaligen die in de Rand leven, wonen en werken blijft aangroeien en is zeer divers: gezettele Europese ambtenaren en internationalen, expats die langer blijven dan gepland, uitgeweken Franstalige Brusselaars, migranten, inburgeraars of asielzoekers.

In samenwerking met andere actoren, media en overheden levert 'de Rand' via zijn aanbod op het vlak van taalpromotie en onthaal een gevarieerde

en complementaire bijdrage aan het totaalaanbod van instrumenten voor de integratie van nieuwkomers en voor de promotie van het Nederlands in de Rand.

Vzw 'de Rand' stelt haar expertise ter beschikking en is een gesprekspartner voor de Vlaamse Gemeenschap in tal van projecten die gericht zijn op internationalen (merkenbeleid, onthaalbeleid, integratie). Door de oprichting en uitbouw van de gemeentelijke integratiediensten werden ook de samenwerking en de ervaringsuitwisseling met de gemeenten in de Rand geïntensifieerd.

Meer en meer wil 'de Rand' zijn beleid voor de doelgroep internationalen verbreden en verankeren in zijn hele werking. We stappen stilaan af van de evenementengerichte programmering voor de doelgroep en werken aan een meer geïntegreerde benadering die ingebed is in de basiswerking van onze centra. Het aanbod van de centra wordt meer en meer ontsloten en gepromoot. Een aantal familieactiviteiten worden bewust weinig talig gehouden (Ezelsoor, Kinderhoogdagen, babycafé), voor bepaalde projecten wordt er viertalig gecommuniceerd en er worden projecten op maat opgezet (Babbelkous). In het cultuurseizoen 2012-2013 zijn we gestart met anderstalige pagina's op de websites van de centra om dit aanbod promotioneel te ondersteunen. Ook de taaliconen geven aan dat anderstaligen zeker hun gading kunnen vinden in ons activiteitenaanbod.

Daarnaast voert 'de Rand' nog steeds een aanwezigheidspolitiek op verwelkomingsevenementen voor buitenlanders en we proberen verder contacten aan te knopen met belangrijke actoren in de expatgemeenschap. Tijdens informele en informatieve ontmoetingsmomenten voeren we een stukje 'publieksdiplomatie', waarbij we goodwill creëren, gestoeld op persoonlijke contacten en netwerken.

Sinds 2005 ondersteunt 'de Rand' enkele gemeenten bij het onthaal van nieuwe inwoners. Een viertalige voorstellingsfolder van 'de Rand' voor anderstalige nieuwkomers maakt deel uit van dit aanbod. Via het provinciaal overleg van de integratiediensten wordt ook aan ervaringsuitwisseling, good practices en afstemming van het onthaal van nieuwe inwoners gewerkt.

Vrt-journalist Michaël Van Droogenbroeck heeft in 2011 voor 'de Rand' een boekje geschreven over de taalsituatie in de regio. *Living in Translation* beantwoordt tien veelgestelde vragen van Internationalen over de taalsituatie in de Vlaamse Rand. De publicatie is te lezen op www.livingintranslation.be. Door de zesde staatshervorming zijn een aantal passa-

ges aan herziening toe. Er komt geen herdruk van het boekje, maar de website wordt geactualiseerd en gepromoot via een postkaartje dat o.a. in de ont-haalpakketten voor nieuwkomers van de gemeen-ten in de Rand wordt opgenomen.

In het kader van het Festival van Vlaanderen heeft 'de Rand' op 16 oktober voor het laatst een concert georganiseerd voor een internationaal doelpubliek, in het Koloniënpaleis in Tervuren. Op het program-ma stond Folk Songs van het ensemble Revue Blanche. Er waren 215 genodigden, onder wie een groot deel internationale gasten (ambassadeurs, medewerkers van de Europese Commissie en het Comité van de Regio's).

Vzw 'de Rand' probeert aanwezig te zijn op be-langrijke beurzen voor nieuwkomers. Zoals elk jaar was 'de Rand' o.a. met een stand aanwezig op een beurs voor nieuwkomers in het Amerikaans garni-zoen van de NAVO in Sint-Stevens-Woluwe.

Vzw 'de Rand' is sinds 2011 'affiliate member' van de koepel van relocators (ABRA). Relocators zijn bedrijven die, in opdracht van grote werkgevers, expats helpen met de zoektocht naar een woning, een school voor de kinderen, allerhande papierwerk en vaak zelfs met de integratie van het gezin in de lokale leefgemeenschap. De consultant van de re-locator is vaak het eerste en voornaamste contact dat het expatgezin heeft met de lokale gemeen-schap en is bijgevolg een sleutelfiguur voor een geslaagde integratie. Ons lidmaatschap geeft ons de kans om via de kanalen van ABRA en tijdens de evenementen de ABRA-leden te informeren over initiatieven van 'de Rand' voor de doelgroep. ABRA is voor 'de Rand' een interessante vinger aan de pols wat betreft actuele noden en kansen. Een aan-tal ABRA-leden nemen de informatie van 'de Rand' systematisch mee in het informatiepakket voor hun cliënten.

Vzw 'de Rand' voert sinds jaar en dag een aan-wezigheidspolitiek in de vorm van advertering en redactionele aandacht in een aantal Belgische an-derstalige media en gidsen gericht op de internati-onale gemeenschap. In expatgidsen promoten we 'de Rand' en zijn werking algemeen als organisatie; in publicaties met een hogere periodiciteit profileren we ons vooral projectmatig. Door de digitalisering van de expatmediamarkt hebben we in 2013 voor het eerst projectgerelateerde banners geplaatst op een aantal expatsites (bijvoorbeeld in het kader van het Gordelfestival). Dit gebeurde eenmalig omwille van de significante inkrimping van het promotie-budget voor de volgende jaren.

5. BRIEVENACTIE

In bepaalde gevallen schrijft vzw 'de Rand' brie-ven naar bedrijven of instanties die anderstalige reclame verspreiden of die geen Nederlandstalige dienstverlening bieden. Klachten daarover komen van lokale actiegroepen of individuele melders. Vzw 'de Rand' gaat ervan uit dat het in eerste in-stantie aan de gemeente is om een brief te schrij-ven of een gesprek te voeren. De vzw concentreert zich op de grote dossiers en vooral die dossiers die juridisch afdwingbaar zijn (omdat de taalwetgeving van toepassing is) en op de faciliteitengemeenten. De dossiers met klachten over het taalgebruik van bedrijven wordt in een register bijgehouden met vermelding van de historiek.

6. VRAGEN OVER DE TAALWETGEVING

Voor het beantwoorden van vragen over de taal-wetgeving heeft de vzw een samenwerkingsover-eenkomst met de Taalwetwijzer. Dat is een juridisch steunpunt van de Vlaamse Gemeenschap waar ie-deren met dergelijke vragen terecht kan. Volgens de overeenkomst stuurt vzw 'de Rand' de vragen die ze binnen krijgt door naar de Taalwetwijzer. Die stuurt zijn antwoord rechtstreeks naar de vraagstel-ler, met een kopie aan het taaloket. Dat antwoord bevat enkel informatie. De Taalwetwijzer dient zelf nooit een klacht in. Dat kan de vraagsteller zelf doen aan de hand van de juridische argumentatie van de Taalwetwijzer.

De behandelde dossiers worden bijgehouden in een register. Veel vragen betreffen de taalregels in Nederlandstalige gemeenten met faciliteiten voor Franstaligen: van de wegwijzers naar een Nederlandstalige bibliotheek, over de geldigheid van de taalbereidheidsvoorwaarde in sociale wo-ningen, tot een uitnodiging voor de autokeuring.

7. RANDKRANT

In 2013 is RandKrant aan zijn 17e jaargang toe. Het tijdschrift wordt samengesteld door de cel pu-blicaties. RandKrant verschijnt tien keer per jaar en wordt maandelijks (behalve in juli en augustus) op 188.000 exemplaren verdeeld in alle brievenbus-sen van de negentien gemeenten van de Vlaamse Rand. Twintig journalisten en correspondenten en twee vaste fotografen werken eraan mee. Je kunt alle edities van RandKrant inkijken op onze website www.randkrant.be.

RandKrant bevat een mengeling van maatschap-pelijke, politieke, sociaaleconomische en culturele artikels. In de actualiteitenrubriek, de interviews en de rubrieken komen interessante mensen, nieuws en weetjes over onze regio aan bod.

In 2013 publiceren we artikelenreeksen over de geschiedenis van de buurtcinema's in de Rand, ateliers van kunstenaars, welzijn in de Rand en de buitenlandse cultuurhuizen. RandKrant heeft in 2013 onder meer aandacht voor meer samenwerking tussen de Rand en Brussel, de uitslag en gevolgen van de gemeenteraadsverkiezingen, de Europese school in Laken, de rol en (on)bekendheid van de provincie, nieuwe fietsroutes, carnaval in de Rand, retrobeurzen in de kringwinkels, Tour de Geuze, een interview met de nieuwe gedeputeerde voor de Rand, werk en werkloosheid, de financiële toestand van de gemeenten, het Gordelfestival, het duurzaamheidsbeleid in de gemeenten, de hippodroom van Sterrebeek en die van Groenendaal, de rol van taal bij integratie, de nood aan duurzame ruimtelijke ordening, de mobiliteit in de Rand, voetballen en taallessen, Fans of Flanders, de ontstaansgeschiedenis van de culturele centra en de moeilijke financiële situatie waarin ze nu terechtkomen.

In onze rubriek *figurandt* brengen we enkele opvallende interviews met Mark Steyaert (fenomenale muzikkenner, Kraainem), Stijn Vanderhaeghe (journalist, Dilbeek), Jo Klaps (grafische vormgever en scenograaf, Wolvertem), Marc Michils (Vlaamse Liga tegen Kanker, Nieuwenrode), Luc Brewaeyts (componist, Vilvoorde), Sven De Leijer (televisieman, Tervuren), Henry Van de Velde (architect-designer, † Tervuren) verteld door curator Werner Adriaenssens, Lander Piccart (voorzitter Vlaamse Jeugdraad, Merchtem), Stefan Hertmans (auteur, Dworp) en Carla Galle (ex-topvrouw Bloso, Beersel).

In de rubriek *gemengde gevoelens* komen buitenlanders aan bod die in de Rand wonen. Dit jaar komen ze uit Zuid-Afrika, Groot-Brittannië (3), Duitsland, Chili, Afghanistan, Turkije, Peru en Kameroen.

In de actualiteitsrubriek *van asse tot zaventem* en de maand krijgt de lezer een selectie van wat er in de Rand de voorbije maand is gebeurd.

We werken verder met de vier columnisten die sinds 2008 *mijn gedacht* schrijven.

Ook de vaste rubrieken *de ketting*, *cultkids*, *bouwwerk*, *op stap*, *natuurlijk*, *de kijker* en *kwestie van smaak* worden voortgezet.

RandKrant behoudt de zes vertalingen van artikels (samenvattingen) in het Frans, het Engels en het Duits.

Met *UiT in de Rand* brengen we in een middenkatern tien bladzijden cultureel nieuws, een cultuurinterview en een cultuuragenda. In het *cultuurinterview* komen aan bod: Luk Lambrecht en Philippe Van Cauteren over de samenwerking

tussen CC Strombeek en S.M.A.K. Gent, Leo Bormans (auteur over 'geluk'), Peter Terrin (auteur), Sam Dillemans (kunstenaar), Jan Hoet (kunstkenner), Joz De Decker (ArtsElingen), Ugo Rondinone (kunstenaar), Lisbeth Gruwez (danseres), Piet Van Bockstal (hobospeler) en Suzanne Grotenhuis (actrice).

Vanaf september geven verschillende fotografen in onze nieuwe fotorubriek *Oog voor de Rand* hun eigenzinnige kijk op onze regio of een culturele activiteit.

Nachtkijker, de fotoexpo van Patrick Baryn, gebaseerd op zijn foto's die we in RandKrant publiceerden, wordt in zeven centra in onze regio tentoongesteld.

Na een nieuwe aanbesteding wordt de lay-out van RandKrant voor drie jaar toevertrouwd aan het mediabureau Jansen en Janssen uit Gent, de druk aan Dessain Printing uit Mechelen.

Onze website www.randkrant.be is een verlengstuk van het gedrukte tijdschrift. Je vindt er de digitale versie, maar ook extra informatie en een aantal webrubrieken. Via een zoekfunctie kan je heel makkelijk op trefwoorden zoeken en ons archief raadplegen. De nieuwe rubriek *Ooit in RK* brengt de verhalen van mensen die in de actualiteit staan en die ooit in RandKrant geïnterviewd werden. We hebben ook aandacht voor onze huisfotograaf Filip Claessens, die tien jaar voor RandKrant werkt.

Op 19 oktober organiseren we, in samenwerking met het Agentschap Natuur en Bos, een eerste RandKrant-wandeling. Het brengt vijftig wandelaars bij elkaar die nieuwsgierig zijn naar de omvorming van de oude renbaan van Groenendaal tot natuurgebied.

In 2013 voert het onderzoeksbureau Significant GfK ons vijfjaarlijkse lezersonderzoek uit. De appreciatie van ons tijdschrift ligt hoger dan in 2008. RandKrant heeft duidelijk zijn plaats in het regionale informatieaanbod. De betrokkenheid van de lezers bij het lokale en regionale gemeenschapsleven ligt hoger dan bij niet-lezers.

VII. DOCUMENTATIECENTRUM VLAAMSE RAND

De website www.docu.vlaamserand.be is een digitale bibliotheek over de Vlaamse Rand. De website is een initiatief van de cel Coördinatie Vlaamse Rand (Vlaamse administratie). Partners zijn vzw 'de Rand', de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR), de provincie Vlaams-Brabant en het Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum (BRIO). BRIO is een consortium van onderzoeksgroepen van Nederlandstalige universiteiten in Brussel.

Op vraag van de Vlaamse overheid wordt de inzet en betrokkenheid van BRIO in 2013 bijgestuurd. Bij vzw 'de Rand' werkt een voltijdse medewerker voor het documentatiecentrum. Vzw 'de Rand' zet vooral in op externe communicatie.

Parallel met de ontwikkelingen ter zake van de BRIO-site voor Brussel wordt werk gemaakt van een matrixstructuur. Deze structuur geeft transparanter en overzichtelijker dan voorheen relevante en up-to-date informatie over 12 beleidsterreinen, die zowel voor de maatschappelijke uitdagingen in Brussel als die in de Vlaamse Rand relevant zijn.

Tussen september 2012 en augustus 2013 is er een groei van 27 % bij de bezoekers, in vergelijking met het vorige jaar (totaal aantal bezoekers meer dan 38.000). Het aantal publicaties in de databank stijgt naar 3.800 titels, waarvan meer dan de helft meteen kan worden gedownload.

Het Rand-abc, een verzameling thematische fiches met beknopte informatie over Randgerelateerde onderwerpen, wordt met zes thema's uitgebreid en naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen in 2012 werd voor de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand een uitgebreid dossier opgesteld dat integraal wordt ontsloten via de website. Allerhande cijfergegevens en informatie over de kandidatenlijsten en coalitievorming is in het dossier bijeengebracht.

Op de website worden verder de cijferreeksen over de grote thema's Bevolking, Inkomens, Wonen, Arbeidsmarkt, Politiek en Taal uitgebreid en geactualiseerd. De laatste beschikbare statistieken, maar ook cijfers over een langere periode kunnen worden geraadpleegd in tabel of kaartvorm.

Het doelpubliek is heel breed: politici, administraties, journalisten, wetenschappers en andere geïnteresseerden. Die spreekt het centrum aan via het digitale magazine *R@ndbrief* (5 edities in 2013), dat uiteraard belangstellenden sensibiliseert om de website te raadplegen.

VIII. GORDELFESTIVAL

De Vlaamse Regering beslist op 8 februari 2013 om ook in de toekomst, te beginnen in 2013, begin september een evenement te organiseren als opvolger van de Gordel. De Gordel was een initiatief van Bloso en kende 32 edities in de Vlaamse Rand. De Gordel was de laatste jaren sterk vergroeid geraakt met de BHV-splitsingseis. De regering beslist in februari 2013 om de coördinatie van het nieuwe evenement, dat Gordelfestival zal heten, toe te vertrouwen aan 'de Rand'.

Het nieuwe Gordelfestival wil een nieuw breed toegankelijk evenement zijn dat via een mix van sportieve, cultureel-muzikale en toeristische invalshoeken de kwaliteiten en het Vlaams karakter van de Groene Gordel onder de aandacht brengt. In het kader van de algemene coördinatie- en communicatieopdracht werft vzw 'de Rand' een (voltijdse) coördinator en een (4/5) communicatiemedewerker aan.

Aan het nieuwe Gordelfestival nemen de volgende partners structureel deel: Bloso, dat zoals vroeger verantwoordelijk blijft voor het sportief-recreatieve luik en aanbod; de provincie Vlaams-Brabant (meer bepaald Toerisme Vlaams-Brabant), die het toeristisch-promotionele luik en het vermarkten van de Groene Gordel voor haar rekening neemt; 'de Rand', belast met de algemene coördinatie, meer bepaald: het bewaken van de coherentie van het project met de verschillende structurele partners (en occasionele partners, zoals deelnemende gemeenten), de muzikaal-culturele invulling en de communicatie van het project.

Naast de vaste partners ontwikkelt het Gordelfestival met de 'focusgemeente' een nieuwe belangrijke dimensie: een gemeente uit de Groene Gordel kan in het raam van het Gordelfestival een eigen invulling en uitstraling geven aan haar vrijetijdsaanbod en patrimonium. Pepingen is de focusgemeente in het eerste Gordelfestival.

Het Blossodomein van Hofstade, het provinciedomein van Huizingen en het domein Ter Rijst in Pepingen zijn de trefpunten. Ze vervangen de vier bekende Gordeltreppunten van de vroegere Gordels. Naast de treppunten zijn er terraspunten in Vilvoorde en Zemst. Het evenement vindt plaats op vrijdag 30 augustus (muziekfestival in Huizingen) en zondag 1 september (Gordelfestivaldag).

Het Gordelfestival voert een ruime communicatiecampagne, in samenwerking met communicatiebureau Absoluut. Op de persconferentie van 25 juni

(in Huizingen) worden de nieuwe naam, het logo en de grote lijnen van het concept bekendgemaakt; de persconferentie van 13 augustus (in Sint-Genesius-Rode) toont de tv-spot die op Eén en Canvas wordt uitgezonden en geeft details over het aanbod op 1 september. De promotiecampagne omvat ook een extra bijlage bij het Nieuwsblad op 17 augustus.

Op het muziekfestival zijn een 1.000-tal aanwezigen enthousiast over de optredens van Senne Guns, Walrus, Axl Peleman en De Nieuwe Snaar.

Tal van wandelingen en fietstochten zijn de ingrediënten van het aanbod op zondag. De belangrijkste zijn: de Gordelfestivalfietsroute van 115 km en de muzikale Zoniënwandeling die de gemeenschapscentra van Kraainem, Wezembeek-Oppem en Jezus-Eik met elkaar verbindt.

Een mountainbiketocht in Pepingen kent veel succes en Gordelfestivaldeelnemers kunnen ook (met hun fiets) via een kanaaltocht van Brussel naar Vilvoorde om daar aan te sluiten op de parcoursen. Het Blossodomein van Hofstade kent een ruime en aantrekkelijke invulling, vooral voor kinderen en jonge gezinnen, met een heus kinder-, fiets- en beweegdorp en een proevertjesmarkt.

Naast het muziekfestival op vrijdag is er ook een groot muzikaal en cultureel aanbod op zondag: Buurman in Kraainem, The Jacquelines in Wezembeek-Oppem, Sarah Ferri in Sint-Genesius-Rode, Arjaun in Pepingen, Kapitein Winokio in Huizingen en Café Flamand in Hofstade.

Uit dit alles blijkt dat ook de faciliteitengemeenten een belangrijke plek blijven innemen in het Gordelfestival. Dit is voor 'de Rand' een noodzakelijke focus. De editie 2013 is aanwezig geweest in de Zandloper (Wemmel), de Lijsterbes (Kraainem), de Kam (Wezembeek-Oppem), de Boesdaalhoeve (Sint-Genesius-Rode) en de Moelie (Linkebeek).

De eerste editie van het Gordelfestival telt 12.500 deelnemers. De hoofdorganisatoren zijn in het algemeen tevreden over het verloop, zeker als je kijkt naar de korte voorbereidingstijd en het feit dat er een nieuw concept moest worden uitgewerkt, gerealiseerd en gecommuniceerd.

De basisingrediënten sport, beweging en cultuur zijn volop aanwezig in het aanbod. Voor toerisme is dat op een iets beperktere schaal het geval. De aanzet tot scopeverbreding is duidelijk merkbaar, maar kan zeker nog verder/meer geïntegreerd uitgewerkt worden.

IX. DE SIGNAALFUNCTIE

1. AFSPRAKEN TUSSEN DE OVERHEDEN

Vzw 'de Rand' heeft als een van haar decretale opdrachten het behartigen van de Vlaamse belangen in de Vlaamse Rand. In de samenwerkingsovereenkomst tussen 'de Rand', de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant is in dat verband overeengekomen dat (art 6.) 'de advies- en signaalfunctie vervuld wordt naar de Vlaamse Gemeenschap via de minister bevoegd voor de coördinatie van het beleid in de Vlaamse Rand, en naar de provincie Vlaams-Brabant via de gedeputeerde bevoegd voor het Vlaamse karakter'. Dat betekent concreet dat in politiek gevoelige dossiers 'de Rand' zijn standpunten niet rechtstreeks publiek maakt zonder toestemming van de politieke beleidsverantwoordelijken. Vzw 'de Rand' is immers een organisatie die het beleid van de beide overheden uitvoert. Zij bepaalt geen beleid en is geen drukkingsgroep.

De ervaring leert dat de terreinkennis van 'de Rand' door de regering en de deputatie naar waarde wordt geschat en dat er met de 'signalen' van 'de Rand' terdege rekening gehouden wordt.

De raad van bestuur keurt in december 2013 een insteeknota goed met aandachtspunten voor het specifieke beleid dat de volgende Vlaamse Regering zal voeren voor de regio. In de nota wordt ook aandacht gevraagd voor de behoeften in verband met de basisfinanciering van vzw 'de Rand', vanaf 2015.

Bijlage 11 insteeknota voor de volgende Vlaamse Regering

2. COÖRDINATIEPLATFORM VSGB

Het coördinatieplatform VSGB is een werkgroep van ambtenaren die maandelijks vergadert onder het voorzitterschap van de gouverneur van Vlaams-Brabant. Het coördinatieplatform is enerzijds samengesteld uit vertegenwoordigers van alle departementen van de Vlaamse Gemeenschap die materies beheren die van belang zijn voor de beleidsnota Vlaamse Rand van de regering en anderzijds uit vertegenwoordigers van de lokale besturen die betrokken zijn bij het VSGB, de provincie Vlaams-Brabant en de algemeen directeur van 'de Rand'. Het doel is de beleidsnota van de minister bevoegd voor de Vlaamse Rand op te volgen als ook het flankerend beleid van het VSGB.

De stafmedewerker van 'de Rand' voor het documentatiecentrum woont de vergaderingen van het coördinatieplatform bij. Hetzij spontaan, hetzij op

expliciete vraag heeft vzw 'de Rand' een effectieve inbreng. In 2013 geeft vzw 'de Rand' er o.m. een toelichting over het Gordelfestival en over de bezorgdheid over het bewaren van de expertise inzake taalpromotie en taalbeleid, dit laatste naar aanleiding van de structurele hervormingen in de integratiesector.

3. PLATFORM VAN DE GEMEENTEN IN DE VLAAMSE RAND

Op initiatief van de gedeputeerde voor Vlaams karakter is een overlegplatform van gemeenten in de Vlaamse Rand actief. De bedoeling is om op geregelde tijdstippen politieke verantwoordelijken van de gemeentebesturen samen te brengen om van gedachten te wisselen over het beleid inzake Nederlandstalig karakter en de initiatieven voor onthaal en integratie van anderstaligen. De deelnemende gemeentebesturen ondertekenden een charter. Daarmee onderschrijven zij de doelstelling om het Nederlandstalige karakter van hun gemeenten te bevorderen.

De algemeen directeur en als dat relevant is medewerkers van vzw 'de Rand' wonen de vergaderingen van het platform bij. Zij geven toelichting bij verschillende taalpromotieacties, zoals de ondersteuning van sportclubs, het Bijt-project, de week van de anderstalige klant, het vertaalwoordenboekje, enz. Mededelingen vanuit 'de Rand' vormen een vast agendapunt van de vergaderingen.

4. CONFERENTIE VAN VLAAMSE MANDATARISSEN

De Conferentie van Vlaamse mandatarissen nodigt de Vlaamse schepenen, gemeenteraadsleden en OCMW-raadsleden uit de zes faciliteitengemeenten geregeld uit voor overleg. De Conferentie kan problemen op het terrein signaleren aan de Vlaamse Regering, zodat die daar rekening mee kan houden in haar beleid. Vzw 'de Rand' ondersteunt de Conferentie: haar stafdienst verzorgt het secretariaat en levert op vraag ook inhoudelijke bijdragen. In 2013 komt de Conferentie twee keer samen: op 13 maart met een beperkte afvaardiging op het kabinet van de minister bevoegd voor de Vlaamse Rand Geert Bourgeois en op 10 juni in GC de Zandloper. De Conferentie wil vanaf 2013 meer thematisch werken. Zo was de bijeenkomst van juni gewijd aan 'onderwijs' in de zes faciliteitengemeenten. Een geplande bijeenkomst over sociale huisvesting wordt om agendatechnische redenen uitgesteld naar 2014.

X. DIGITALE COMMUNICATIE

Onze dertien websites worden inhoudelijk, technisch, structureel en organisatorisch ingevuld en opgevolgd door de webmaster, de sitebeheerders, de 'contentleveranciers', de IT-medewerker en onze twee externe partners: Zap All People en Ticketmatic.

De centrale site van 'de Rand' (*derand.be*) geeft informatie en nieuws over onze projecten in verband met taalpromotie, de gemeenschapscentra, het documentatiecentrum en de publicaties. In 2013 wordt er een nieuwe homepage voor *derand.be* uitgewerkt, waarop het volledige programma van alle centra in een overzichtsagenda te raadplegen is.

Welkom.derand.be (de Franstalige, Duitstalige en Engelstalige website) nodigt anderstalige bezoekers uit om kennis te maken met onze activiteiten en centra. Deze pagina's leggen de nadruk op alles wat voor anderstaligen interessant kan zijn. In 2013 komt op *welkom.derand.be* ook een onderdeel in het Nederlands, in zo duidelijk mogelijke taal.

De sites van de centra bevatten alle informatie over het programma, nieuws over de centra, verenigingen, de desbetreffende gemeente en alle noodzakelijke praktische informatie. Je kunt een selectie van het programma raadplegen in het Frans, het Duits en het Engels. Online tickets bestellen is mogelijk. Via regelmatige nieuwsbrieven worden de gebruikers op de hoogte gehouden van de activiteiten in de centra.

De cel publicaties stelt, samen met de centrumverantwoordelijken, de timing van de seizoensinput op, maakt hiervoor een draaiboek en stelt richtlijnen op. De webmaster zorgt, samen met de IT-medewerker en de onthaalmedewerkers, dat het programma van het nieuwe seizoen tijdig, correct en goed gepresenteerd op de websites van de centra wordt geplaatst. Een selectie van het programma komt op de anderstalige sites.

Op de sites van de gemeenschapscentra kan je ook de gemeenschapskranten raadplegen. RandKrant heeft een eigen website. Op de sites kan je archieven raadplegen van RandKrant en de gemeenschapskranten.

Op sitebeheerdersvergaderingen wisselen de webmaster en de sitebeheerders (centra, centraal, anderstaligen, RandKrant) van gedachten over onze websites, de werkwijze, probleempjes en de evolutie. De webmaster behoudt het totaaloverzicht en

zorgt voor de dagelijkse opvolging op inhoudelijk en vormelijk vlak, werkt de nodige richtlijnen en handleidingen uit en zorgt voor interne opleidingen. Samen met de IT-medewerker en de externe partners bekijkt de webmaster de structuur en de navigatie van onze websites om ze modern, aantrekkelijk en gebruiksvriendelijk te houden. In 2013 ligt het accent op het gebruik van sociale media, het correcte gebruik van foto's en fotoalbums en uiteraard het inhoudelijk en vormelijk up-to-date houden.

In 2013 hebben de webmaster en de sitebeheerders een opleiding sociale media gevolgd, afspraken gemaakt over het gebruik van de sociale media en het werken met sociale media uitgebreid. De werkwijze voor het gebruik van Facebook wordt voor elk centrum op dezelfde manier uitgewerkt, er komt een app met een ticketoverzicht, rechtstreeks vanuit Facebook, een tab met gebruiksvoorwaarden, er kunnen evenementen aangemaakt en gedeeld worden op Facebook en de gemeenschapskranten worden aangekondigd via Facebook.

De meeste sites worden aangepast voor slechtzienden.

In 2013 wordt een nieuwe extra site gebouwd: *www.gordelfestival.be*. De site over de Bonski's (muziektheater voor anderstaligen) wordt geactualiseerd.

XI. PROJECTEN VAN DE MINISTER VAN CULTUUR

1. BIBLIOTHEKEN IN DE FACILITEITENGEMEENTEN

Het decreet lokaal cultuurbeleid (zoals het gewijzigd werd in 2007) maakte het mogelijk dat gemeenten in de Rand die nog niet over een decretaal erkende bibliotheek beschikken, via de cultuurraad ondersteuning kunnen vragen voor een privaatrechtelijk bibliotheekinitiatief. In de zes faciliteitengemeenten hebben alleen de bibliotheken van Wommel en Sint-Genesius-Rode een decretale erkenning.

De cultuurraden van Kraainem en Drogenbos maken van die mogelijkheid gebruik. In Kraainem kan de bibliotheek van de cultuurraad geprofessionaliseerd worden. De bib van Kraainem is erin geslaagd om via de inzet van vrijwilligers en een stuk professionele ondersteuning een zeer kwaliteitsvolle uitstraling en reputatie uit te bouwen.

In Drogenbos heeft de vzw 'lectuurvoorziening Drogenbos' (waar 'de Rand' in het bestuur deelneemt) een overeenkomst gesloten met de gemeente Beersel. De bibliobus van Beersel komt driemaal per week naar Drogenbos (op twee verschillende haltes) voor in totaal 4 uur per week. De bibliobuswerking is operationeel sinds 1 juli 2008. Vooral de Nederlandstalige basisschool maakt gretig gebruik van de voorziening. De cijfers van de uitleningen zijn bevredigend (bijna 4.800 uitleningen in 2013), vooral dankzij de goede samenwerking met de school.

Vanaf 2014 is een nieuw decreet lokaal cultuurbeleid van kracht. Hierin is de mogelijkheid van privaatrechtelijke bibliotheken niet meer opgenomen. De bestaande bibliotheekwerkingen in Kraainem en Drogenbos zullen wel verder ondersteund worden, via 'de Rand', die hiertoe de nodige middelen krijgt van de bevoegde minister Schauvliege. Deze regeling is verankerd in het nieuwe decreet van 12 juli 2013, dat het oprichtingsdecreet van vzw 'de Rand' wijzigt.

2. HET MUSEUM FELIX DE BOECK IN DROGENBOS

Op vraag van de Vlaamse Gemeenschap participeert vzw 'de Rand' al sinds 2003 in de beheersstructuur van het Museum Felix De Boeck in Drogenbos, dat zich naar buiten uit FeliXart Museum noemt. De andere partners zijn de provincie Vlaams-Brabant

en de gemeente Drogenbos. De toelage die de Vlaamse Gemeenschap aan het museum geeft, wordt dan ook via 'de Rand' doorgestort.

De vzw Museum Felix De Boeck werd opgericht op 14 maart 2003 en heeft ondertussen een regionale erkenning gekregen.

Voor 'de Rand' zetelen de volgende personen: Luc Deconinck, Eddy Frans en Jan De Craen in de raad van bestuur en Luc Vanackere, Mark De Maeyer en Jo Rombouts in de algemene vergadering. Luc Deconinck is voorzitter van het museum. FeliXart wordt geleid door artistiek directeur Sergio Servellon.

Het museum bouwt in 2013 voort op drie (ART)pijlers en profileert zich onder de naam FeliXart:

- Aspecten uit het werk en leven van Felix De Boeck: permanente tentoonstelling, met wisselende interpretaties en vormgeving
- Reflecties: tijdelijke tentoonstellingen die reflecteren over het werk van Felix
- Talenten: plaats voor talent en engagement, projecten waarmee het museum zijn maatschappelijke betrokkenheid zichtbaar wil maken.

De meest spraakmakende tentoonstellingen in 2013 zijn een nieuwe presentatie van de eigen collectie van Felix De Boeck en een overzichtstentoonstelling met het werk van Michel Seuphor.

Door de sluiting (wegens renovatie) van het KMSK van Antwerpen vindt tot 2017 een collectie uit het interbellum een voorlopige thuis in FeliXart, een bevestiging van het profiel dat FeliXart wil ontwikkelen inzake moderne kunst uit de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw.

De uitbouw, op artistiek vlak maar ook op toeristisch, educatief en gemeenschapsvormend vlak, van de Felixsite, is in het regeerakkoord opgenomen als een van de te realiseren strategische projecten voor de Vlaamse Rand. Dit uit zich in een structurele financiering van FeliXart vanuit de budgetten Vlaamse Rand van de Vlaamse Regering.

In 2013 wordt werk gemaakt van een overlegstructuur die onder impuls van vooral de gemeente Drogenbos het tweede spoor rond erfgoed en milieu voorbereidt. In het kader van dit tweede spoor hebben de Vlaamse overheid en de provincie Vlaams-Brabant al middelen toegezegd op het vlak van de uitbouw van noodzakelijke infrastructuur voor het tweede spoor. De gemeente maakt verder werk van het dossier van de restauratie van de hoeve.

XII. DE NETWERKEN

Waar dat zinvol is, probeert vzw 'de Rand' maximaal deel uit te maken van de netwerken in of contacten te onderhouden met de actoren die van belang zijn voor de Vlaamse Rand.

Een van de belangrijkste is het samenwerkingsverband Vlabra'ccent tussen alle erkende culturele en gemeenschapscentra van Vlaams-Brabant. In de algemene vergadering zetelen namens 'de Rand': Eddy Frans als algemeen directeur en Ivo Claesen en Roger Hemeleers als bestuurders. Vzw 'de Rand' is in de raad van bestuur en de kerngroep vertegenwoordigd door Eddy Frans. Sinds november 2009 is Eddy Frans voorzitter van de stuurgroep van Vlabra'ccent. De verschillende (sub)regio's van Vlabra'ccent worden zeer actief door de betrokken centrumverantwoordelijken gevolgd. Zo maakt de Zandloper deel uit van de regio Noordrand; de Kam, de Lijsterbes en de Bosuil horen bij de regio Druivenstreek en de Moelie, de Muse en de Boesdaalhoeve bij de regio Pajottenland. De regio's stemmen promotie en aanbod op elkaar af. In 2013 werd Vlabra'ccent omgevormd tot een provinciaal privaatrechtelijk EVA.

Met betrekking tot de promotie van de taallessen Nederlands in de regio werkt 'de Rand' actief samen met het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant. In 2006 is vzw 'de Rand' lid geworden van de algemene vergadering van het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant. Een van de stafmedewerkers is voor het luik 'taalpromotie' ook lid van het Huis van het Nederlands Brussel. Met de Huizen wordt actief overleg gepleegd voor wat taalpromotie betreft. Er is ook geregeld samenspraak met het Taaluniecentrum NVT en met het Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO). Vzw 'de Rand' zetelt ook in de algemene vergadering van het consortium volwassenenonderwijs In.

De algemeen directeur van 'de Rand' is als zakelijk directeur betrokken bij de werking van het Festival van Vlaanderen Vlaams-Brabant.

Bij de regionale volkshogeschool Arch'educ, bij belangenbehartiger VVC en bij steunpunt Socius is de adjunct-algemeendirecteur en hoofd gemeenschapscentra bestuurder.

De voorzitter en de algemeen directeur onderhouden geregeld contacten met actoren zoals Vlabinvest en met autoriteiten op het vlak van ruimtelijke ordening zoals de Vlaamse Landmaatschappij.

Geregeld worden directie en medewerkers van 'de Rand' gevraagd om een toelichting te komen geven over vooral de taalpromotieprojecten, bij gemeentebesturen (integratiediensten), RESOC, vakbonden, het PRIC Vlaams-Brabant, lokale overlegplatformen onderwijs of Kind en Gezin afdeling Vlaams-Brabant (overleg met verantwoordelijken van de consultatiebureaus). Er worden projecten opgezet met Taaluniecentrum NVT, Agentschap Natuur en Bos, enz.

XIII. 'DE RAND' EN ZIJN MENSEN

Vzw 'de Rand' beschikt over een professioneel en gedreven team dat op dynamische wijze de missie waarmaakt. Een team dat bijdraagt aan de gemeenschapswerking en aan de groei van een open en gastvrije leefgemeenschap, die het Vlaamse karakter van de Rand respecteert, uitstraalt en versterkt.

In 2013 zijn er heel wat uitdagingen wat betreft personeelsbeleid. Er komen nieuwe collega's bij en een aantal ervaren medewerkers zoeken na jaren trouwe dienst andere horizons op. Elf nieuwe collega's, onder wie een communicatiemedewerker, onthaalmedewerkers, poetsmedewerkers, een stafmedewerker jeugd & sport en een theatertechnicus versterken het team. Een aantal studenten en werkstudenten onder leercontract komen ervaring opdoen tijdens het Gordelfestival, ter ondersteuning van de ploeg theatertechnici. De nieuwelingen kunnen rekenen op hun rechtstreekse hiërarchie, hun respectievelijke peters en meters en de andere collega's om de organisatie te leren kennen. De huidige en de ingeplande wijzigingen in het personeelsbestand hebben ons ertoe aangezet een enigszins aangepast organigram op te maken. De directieleden techniek, infrastructuur en preventie en human resources worden vervangen door respectievelijk een coördinator techniek, infrastructuur en preventie, die rapporteert aan de adjunct-algemeendirecteur en hoofd gemeenschapscentra en een coördinator human resources, die rapporteert aan het hoofd financiën en human resources.

Tijdens de jaarlijkse personeelsdag gaat het team een stukje cultuur en natuur opsnuiven in het mooie Pajottenland. Na een begeleid bezoek aan het kasteel van Gaasbeek en de tentoonstelling van Sam Dillemans genieten de personeelsleden van een

hoevepicknick met streekproducten en ze gaan de sportieve toer op met een partijtje boerengolf. De zonnige dag wordt afgesloten met een drankje en de huldiging van de jubilarissen die tien jaar in dienst zijn.

Ook dit jaar is er heel wat aandacht voor de ontwikkeling van onze medewerkers. Samen volgen de werknemers een duizendtal uren vorming en opleiding. Tijdens zijn loopbaan kan elke medewerker bijkomende opleidingen volgen. Die kunnen gezamenlijk georganiseerd worden of door elke medewerker individueel aangevraagd worden, steeds rekening houdend met de functie, de verantwoordelijkheden en de taken van de betrokken medewerker.

Vzw 'de Rand' kan rekenen op enthousiaste vrijwilligers die in de centra verschillende taken op zich nemen. Ook alle bestuursleden en leden van de verschillende werkgroepen, commissies en raden zetten zich belangeloos in voor het gemeenschapsleven in hun gemeente.

Bijlage 12 organigram d.d. december 2010

Bijlage 13 raad van bestuur en algemene vergadering

Bijlage 14 personeelsbestand d.d. 1 januari 2012

Bijlage 15 programmeringscommissies

XIV. INFRASTRUCTUUR

Wat de gemeenschapscentra van 'de Rand' betreft, is overeengekomen dat de Vlaamse overheid, afdeling DAR, het eigenaarsonderhoud financiert en 'de Rand' het huurdersonderhoud.

Wat het eigen investeringsbeleid betreft, blijft 'de Rand' oog hebben voor het verbeteren van de structurele veiligheidsvoorzieningen in de gebouwen, het vernieuwen van informaticamateriaal en het optimaliseren van het werken met hard- en software, het vernieuwen van podiumtechnisch materiaal en meubilair voor vergaderzalen en kantoren. We geven aan een extern agentschap voor preventie de opdracht ons te begeleiden voor de implementatie van het interventie- en evacuatie dossier. Omwille van andere prioriteiten en een reorganisatie van de cel techniek, infrastructuur en preventie is de implementatie pas voor 2014.

Voor grotere infrastructuurdossiers dient vzw 'de Rand' dossiers in bij het FOCl (Fonds voor Culturele Infrastructuur). Het FOCl keurt voor 2013 twee dossiers goed die worden gerealiseerd, met name:

- De renovatie van alle sanitaire blokken in GC de Zandloper
- Het aankopen en plaatsen van een telescopische tribune met voorzetstoelen in de grote schuur van GC de Boesdaalhoeve

Voorbeelden van markante verwezenlijkingen in de centra (via het eigen investeringsplan) van 'de Rand' zijn:

- uitbreiden van de centrale set geluid (voor alle centra) met o.a. een digitale monitortafel, microfoons voor instrumenten en een digitaal intercomsysteem
- laten opstellen van geluidsplannen voor alle theaterzalen (geluidsnormen)
- uitvoeren van het jaarlijkse vervangingsplan voor computers/werkstations
- aankoop van een nieuwe geluidsinstallatie (FOH) voor de Bosuil
- uitrusten van een vergaderzaal met een vaste audiovisuele installatie in de Zandloper
- aankoop van een nieuwe dienstwagen voor de Lijsterbes
- aankoop van tentoonstellingsverlichting voor de Lijsterbes
- aankoop digitale lichtstuurtafels voor de Bosuil en de Kam
- uitbreiden van de geluidsinstallatie (FOH) voor de Kam
- aankoop hoogwerker voor gebruik op het podium (veiligheid) van de Lijsterbes
- renovatie en aankoop industriële keukenuitrusting de Moelie

Vzw 'de Rand' werkt met drie belangrijke onderhoudscontracten:

- het contract voor het groenonderhoud in de centra bij vzw Rodea. Deze vzw stelt personen met een handicap tewerk (sociale tewerkstelling).
- het onderhoudscontract van gebouwtechnische installaties (preventief en curatief, met 24 uur per dag dienstverlening) en het uitvoeren van klussen bij Thermic Engineering International nv
- het onderhoudscontract voor het nieuwe ticketstelsel van TicketMatic (ticketverkoop en beheer podiumevenementen centra).

Vzw 'de Rand' neemt de volgende zaken voor haar rekening via het budget voor eigenaarsonderhoud:

- renovatie van het buitenpodium van de Boesdaalhoeve
- renovatie stookinstallatie (regeltechnieken en gebruikersbeheersysteem) van de Boesdaalhoeve (energiebesparende maatregelen)
- aanpassen branddetectie van de Boesdaalhoeve (opmerkingen brandweer/veiligheid)
- aanpassen keuken cafetaria van de Bosuil (in functie van nieuwe uitbating)
- aanpassen elektriciteitskasten van de Bosuil (opmerking keuring laagspanning/veiligheid)
- renovatie delen van het dak en dakgoten van de Kam
- renovatie en isolatie dak polyvalente zaal van de Moelie
- aanpassen branddetectie van de Moelie (opmerkingen brandweer/veiligheid)
- aanpassen elektriciteitskasten van de Zandloper (opmerking keuring laagspanning/veiligheid)

De levering van gas en elektriciteit gebeurt voor de komende 2 jaar opnieuw via het overkoepelende raamcontract van de Vlaamse overheid.

Op het vlak van telecommunicatie en ICT wordt de netwerkinfrastructuur in de centra grotendeels vernieuwd (netwerkbekabeling en -switches). Dit laat ons toe om op het vernieuwde netwerk nieuwe technologieën te enten; onder meer de digitalisering van ons huidige telecomplatform (IP-centrales en IP-toestellen). Verder hebben we in de meeste centra het draadloze netwerk (wifi) verder uitgebouwd, waarbij de focus ligt op mobiliteit van de gebruikers (eigen werknemers, klanten, derden). Ten behoeve van de samenwerkingsverbanden tussen de centra van de vzw en hun regionale partners (cultuurcentra) op het gebied van ticketverkoop wordt de architectuur van het ticketsysteem herbekeken en geheroriënteerd.

XV. FINANCIËEL VERSLAG

1. EEN TRANSPARANT EN VOORUITZIEND FINANCIËEL BELEID

De cel financiën van vzw 'de Rand' is verantwoordelijk voor de coördinatie en de opmaak van de jaarlijkse begroting en het voeren van de algemene en analytische boekhouding. De dienst verwerkt bijgevolg alle boekhoudkundige documenten van de vereniging en waakt over het correct toepassen van de boekhoudwetgeving in het algemeen en de vzw-wetgeving in het bijzonder.

De boekhoudsoftware biedt mogelijkheden waarvan de organisatie graag gebruik maakt:

- investeringen en afschrijvingstabellen worden volledig geautomatiseerd bijgehouden.
- de klanten- en leveranciersadministratie kunnen op een adequate manier worden opgevolgd.
- betalingsopdrachten worden automatisch vanuit de boekhouding gegeven zodat eventuele fouten vermeden worden.
- de opbrengsten en kosten worden op een doorgedreven analytische manier verwerkt. Hierdoor wordt de boekhouding veel transparanter voor de budgetbeheerder, de directie en de raad van bestuur.

Jaarlijks wordt in september een begroting opgesteld voor het komende boekjaar dat loopt van januari tot en met december. Uitgaande van wat er in totaliteit aan subsidies verwacht wordt en wat min of meer zekere inkomsten zijn (zoals de concessievergoedingen voor de cafetaria's en de financiële opbrengsten), wordt er een verschil gemaakt tussen de opbrengsten en de vaste kosten (zoals bezoldigingen, taksen, afschrijvingskosten, telecommunicatie, energie enz).

Het resterende bedrag vormt de basis voor de verdeling van de budgetten over de centra en de stafmedewerkers. Via dit budget kan elke centrumverantwoordelijke en elke stafmedewerker zijn/haar projecten financieren en eventueel extra inkomsten verwerven die hij/zij opnieuw kan investeren in eigen projecten van hetzelfde boekjaar. Daarom draagt ieder dan ook de verantwoordelijkheid voor het eigen budget. Bij de toewijzing van de verschillende verantwoordelijkheden voor (deel)budgetten is rekening gehouden met de impact die een medewerker heeft op een bepaalde kost of opbrengst. Men kan uiteraard maar de verantwoordelijkheid dragen over uitgaven waarover men ook zelf kan beslissen.

Elk jaar, in de maand juni, keurt de Raad van

Bestuur een begrotingsaanpassing goed op basis van de resultaten van de eerste jaarhelft.

Via de samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen de Vlaamse Overheid, de provincie Vlaams-Brabant en vzw 'de Rand' is 'de Rand' gehouden aan een aantal verplichtingen inzake het aanleggen van voorzieningen. Zo dient de vzw zelf in te staan voor de vergrijzingskost van het personeel. Door het toepassen van jaarlijkse baremieke loonsverhogingen op basis van anciënniteit, ontstaat er een stijgende loonkost naarmate het personeel ouder wordt en langer in dienst is van de organisatie. Om de pieken in de kost (los van de indexatiekost) op te vangen, is een equilibratiefonds aangelegd waaruit (na beslissing door de Raad van Bestuur) vanaf 2010 geput wordt om de anciënniteitverhogingen in de personeelskost (deels) te betalen.

Een andere verplichting voor de vzw is het aanleggen van een fonds voor sociaal passief. Indien de vzw ontbonden zou worden, moet de vzw grotendeels in staat zijn de personeelsleden via haar eigen middelen uit te betalen.

Maandelijks wordt door het hoofd financiën een budgetcontrole uitgevoerd waarbij het opvolgen van de begroting alsook de correctheid van de boekingen gecontroleerd wordt. Elke budgetverantwoordelijke kan maandelijks over zijn/haar resultaten beschikken. Per drie maanden worden de resultaten, samen met een analyse, ook voorgelegd aan de raad van bestuur.

Jaarlijks, in de loop van de maand februari of maart volgend op het betreffende boekjaar, wordt een financiële audit uitgevoerd door het revisorenkantoor RSM. De commissaris controleert de volledige jaarrekening. Het commissarisverslag samen met de jaarrekening wordt steeds in de maand maart aan de algemene vergadering voorgelegd. Ook het Rekenhof controleert de rekeningen.

2. STRUCTURELE SUBSIDIES TOEGEKEND IN 2013

structurele werkingssubsidies		
<i>Vlaamse Gemeenschap</i>		
Nominatieve subsidie	DAR	4.972.000
Felix De Boeckmuseum	Erfgoed	96.000
<i>provincie Vlaams-Brabant</i>		
Nominatieve subsidie	provincie Vlaams-Brabant	704.100
	totaal	5.772.100

(Voor het Gordelfestival werd een aanvullende subsidie toegekend van 100.000 vanuit het departement sport van de Vlaamse overheid)

3. BALANS EN RESULTATENREKENING

Balans 31 december 2013			
Activa		Passiva	
Vaste activa	1.446.002	Eigen vermogen en voorzieningen	2.947.220
Vlottende activa	2.277.854	Vreemd vermogen	838.293
Totaal actief	3.723.856	Totaal passief	3.785.513

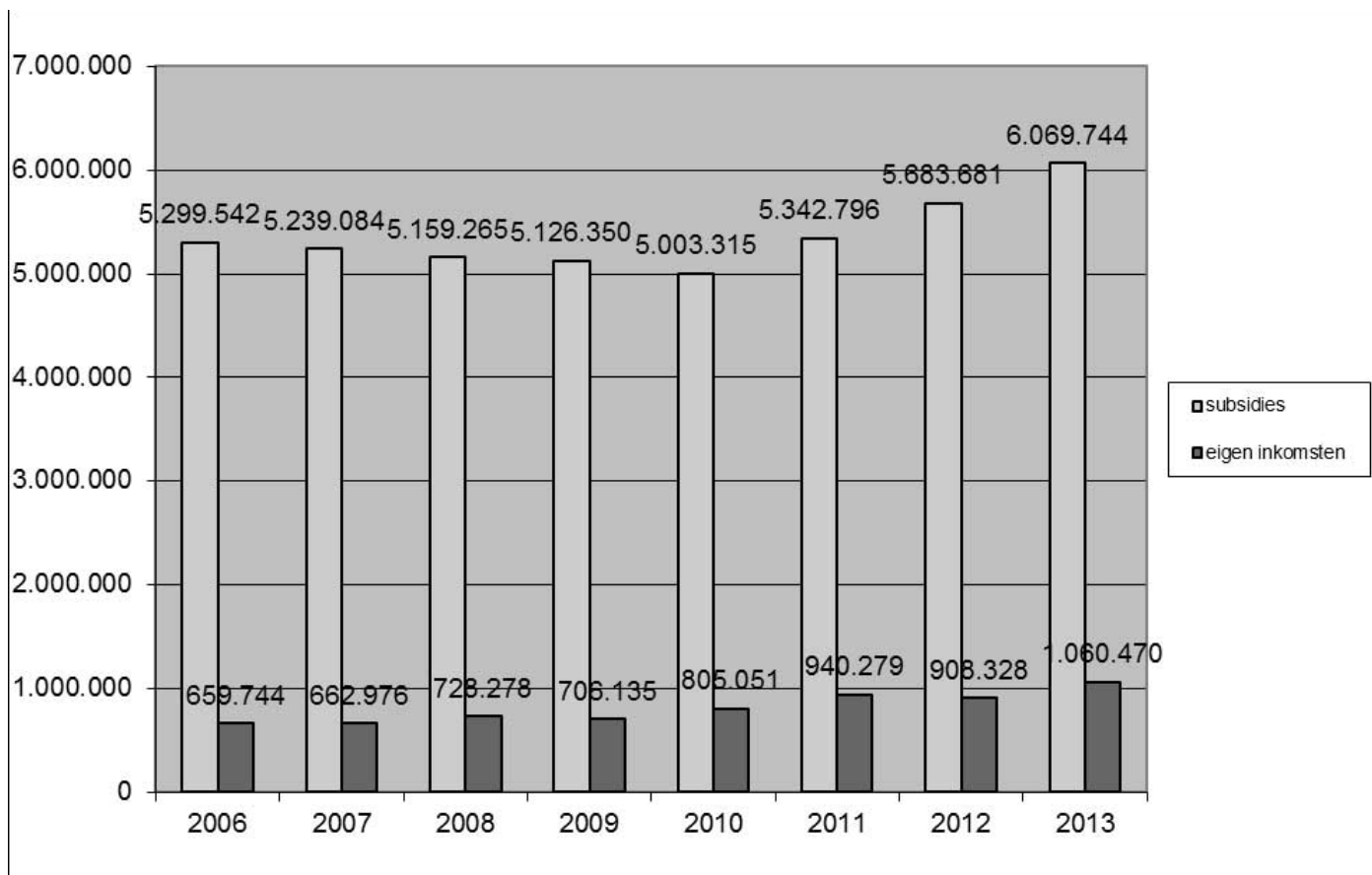
Resultatenrekening 2013			
Opbrengsten		Kosten	
Bedrijfsopbrengsten (70)	709.035	Diensten en diverse goederen (61)	3.417.066
Lidgeld, schenkingen, legaten, subsidies (73)	6.372.014	Bezoldigingen en sociale lasten (62)	3.499.030
Andere bedrijfsopbrengsten (74)	114.824	Afschrijvingen en voorzieningen (63)	343.679
Financiële opbrengsten (75)	41.472	Andere bedrijfskosten (64)	32.261
Uitzonderlijke opbrengsten (76)	210	Financiële kosten (65)	6.499
		Uitzonderlijke kosten (66)	678
Totaal opbrengsten	7.237.556	Totaal kosten	7.299.214

VERLIES	61.658
----------------	---------------

4. EVOLUTIE VAN SUBSIDIES EN EIGEN INKOMSTEN (2006-2013)

De toegekende toelage van de Vlaamse overheid bedraagt in 2013 360.000 euro meer dan in 2012:

- De basisdotatie van de Vlaamse overheid bedraagt in 2013 4.972.000 euro tegenover 4.712.000 euro in 2012. De dotatie wordt verhoogd met o.m. 190.000 euro voor het Gordelfestival en een bedrag ingevolge indexering.

- Van het departement Sport van de Vlaamse Overheid krijgt vzw 'de Rand' 100.000 euro extra subsidie voor het Gordelfestival.

De werkingstoelage van de Provincie bedraagt 704.100 euro in 2013 en 697.200 euro in 2012.

BIJLAGE 1: DE GEMEENSCHAPSCENTRA

de Boesdaalhoeve

**Toekomstlaan 32 b,
1640 Sint-Genesius-Rode**

tel. 02 381 14 51

fax 02 381 11 34

e-mail info@deboesdaalhoeve.be

de Bosuil

**Witherendreef 1,
3090 Jezus-Eik**

tel. 02 657 31 79

fax 02 657 34 75

e-mail info@debosuil.be

de Kam

**Beekstraat 172,
1970 Wezembeek-Oppem**

tel. 02 731 43 31

fax 02 731 29 33

e-mail info@dekam.be

de Lijsterbes

**Lijsterbessenbomenlaan 6
1950 Kraainem**

tel. 02 721 28 06

fax 02 725 92 11

e-mail info@delijsterbes.be

de Moelie

**Sint-Sebastiaanstraat 14
1630 Linkebeek**

tel. 02 380 77 51

fax 02 380 40 10

e-mail info@demoelie.be

de Muse

**Kuikenstraat 4
1620 Drogenbos**

tel. 02 333 05 70

fax 02 333 05 79

e-mail info@demuse.be

de Zandloper

**Kaasmarkt 75
1780 Wemmel**

tel. 02 460 73 24

fax 02 460 55 37

e-mail info@dezandloper.be

BIJLAGE 2: EIGEN (PODIUM)PROGRAMMERING/PROGRAMMERING IN SAMENWERKING (S)

* staat voor een geschat aantal deelnemers

				de Boesdaalhoeve	deelname
13	jan	klassiek	Aperitiefconcert academie Orfeus	44	
17	jan	muziek	Graanzolderconcert Head full of flames	24	
25	jan	quiz	Boesdaalquiz	108	
30	jan	theater	Dwaallicht Braakland/Zhebuilding	61	
7	feb	humor	Zwerm Henk Rijckaert	175	
9	feb	muziek	Mijn huis intiem Eva De Roovere trio	134	
21	feb	muziek	Graanzolderconcert Katy Too	21	
24	feb	familie	Eender wat Kip met kop	83	
24	feb	familie	Muziekkriebels voor kleuters	20	
24	feb	familie	Graanzolderfilm 't Molletje	37	
26	feb	theater	Als ik jou/Fast Forward	190	
1	maa	humor	Maëstroloog Guga	180	
14	maa	muziek	The Perfect Concert Part II Stenzel & Kivitz	64	
20	maa	familie	Graanzolderfilm Bambi	27	
21	maa	muziek	Graanzolderconcert Walrus	64	
22	maa	familie	Graanzolderfilm de verschrikkelijke ikke	15	
21	apr	familie	In de wolken Sprookjes en zo	159	
8	apr	familie	Circusstage (5-daagse stage)	60	
2	jun	familie	Kinderhoogdag	248	
6	jul	evenement	Rode Zingt 11 juliviering	276	S
10	aug	evenement	Volkin'Ro Familiefestival	1.132	S
30	aug	evenement	Gordelkampeerweekend	207	S
4	sep	evenement	Ezelsoor	238	
15	sep	familie	Kinderbuurtfestival	93	S
5	okt	familie	Musicalworkshop	11	
6	okt	familie	Muziekkriebels voor peuters	15	
6	okt	familie	Graanzolderfilm Pingu	4	
9	okt	familie	Babbeltuur	12	
12	okt	muziek	Seizoensopener Tom Dice	121	
17	okt	theater	Het Lorchter syndroom Fred Vanderlinden	53	
18	okt	theater	Het Lorchter syndroom Fred Vanderlinden	166	
24	okt	muziek/theater	Ik zou wel eens willen weten Hubert Damen	89	
28	okt	familie	Driedaagse workshop animatiefilm 9-10j	14	
28	okt	familie	Driedaagse workshop animatiefilm 11-13j	9	
28	okt	familie	Toeters en bellen	20	
12	nov	muziek	De Bonski's kennen hun wereld Lennaert & De Bonski's	182	
13	nov	familie	Klein duimpje Sprookjes en zo	84	
15	nov	senioren	De Gouden Klassiekers Lisa del Bo	73	S
16	nov	humor	Zijn derde show Xander de Rycke	143	
20	nov	humor	Try-out Zennekikomiek	134	S
23, 24	nov	familie	Zwarte Piet heeft pech 't Kinderuur	875	S
29	nov	theater	De buitenkant van meneer Jules Kurt Defrancq	45	
11	dec	muziek	Guitars & vocals Tom Vanstiphout	83	
13	dec	humor	overleeft 2013 Michael Van Peel	70	
21	dec	muziek	Kerstconcert@kerk Rode - Voice Male	400	S
				totaal	6.263

				de Bosuil	deelname
12	jan	evenement	Prochefiest	220	S
19	jan	familie	Ekseeko met Lunatics - Improcomedy XL	262	S
25	jan	humor	Bart Cannaerts - Waar is Barry ?	333	
1	feb	theater	Ikke, John Faustus	62	
3	feb	familie	Sprookjes enzo - Sneeuw	155	
23	feb	theater	Brussels Volkstejoeter - 'n kat is gin poos	348	
24	feb	theater	Brussels Volkstejoeter - 'n kat is gin poos	322	
8	maa	muziek	Mitch Forman en Chuck Loeb	175	S
15	maa	muziek	Brahim solo - Puur songs	26	
19	maa	theater	Fast forward - Als ik jou	121	
22	maa	muziek	Zaki en band - History of a song for my love	194	
30	maa	familie	Paaseierenzoektocht	204	S
12	apr	muziek	50 jaar Chiro 't Soniënjonck - De fixkes & Cookies and cream	250	S
18	apr	muziek	Miek & Roel - Een vleugje americana	30	S
19	apr	film	Drive-in Filmfestival	67	S
20	apr	film	Drive-in Filmfestival	36	S
21	apr	film	Drive-in Filmfestival	32	S
22	apr	lezing	Drugs bij jongeren	90	S
28	apr	familie	Les Zerkiens - Leeuw	94	
28	apr	familie	Week van de opvoeding - Familiepicknick	45	S
4	mei	muziek	Lenteconcert - Overijse concertband met Stenzel& Kivits	271	S
17	mei	muziek	Nordmann - Puur songs	45	S
17	mei	theater	Tristero - Altijd 't zelfde	100	S
31	mei	theater	Studio eclipse - Fallen thoughts	181	S
6	jun	lezing	Literaire ontmoeting	55	S
8	sep	evenement	Straffe toeren	53	S
26	sep	film	Reportage Toots Thielemans op de voet gevolgd door P. Lombaert	6	
26	sep	muziek	Jazz Hoeilaart - VRT Big Band	203	S
27	sep	muziek	Jazz Hoeilaart - Kris Defoort	220	S
28	sep	muziek	Jazz Hoeilaart - Too Noisy Fish	202	S
13	okt	evenement	Publieksevenement week van het bos	68	S
17	okt	theater	Ekseeko - Wij willen wel (voor senioren)	25	S
20	okt	theater	Inspanazie & Ekseeko- Wij willen wel	109	S
25	okt	muziek	Jonas Winterland - Puur songs	99	
27	okt	familie	Eva Kaufman - Gelukkige verjaardag	85	
15	nov	theater	Dimitri Leue, Warre Borgmans & Antoon Offeciers	331	
16	nov	film	Holebifilmfestival - Kiss me	12	S
17	nov	film	Holebifilmfestival - Tomboy	26	S
21	nov	muziek	François Glorieux - Glorieux à la carte	122	S
29	nov	muziek	De nieuwe snaar - Kofec	333	
30	nov	familie	Theater uitgezonderd - het geheim van marsepein	322	S
5	dec	lezing	Literaire ontmoeting met Mark Schaevers en Stefan Hertmans	50	S
7	dec	muziek	Nekka nacht - halve finale	174	S
14	dec	evenement	Kerstdrink in de Marnixwijk	120	S
17	dec	muziek	Lennaert & de Bonski's - De Bonski's kennen hun wereld	169	
21	dec	muziek	Kerstconcert - Overijse concertband en APKO kinderkoor	350	S
				totaal	6.797

				de Kam	deelname
3	jan	film	De piraten! Alle buitenbeentjes aan dek	68	
12	jan	muziek	KamKlub	100	*S
17	jan	film	Barbara	70	
18	jan	muziek	Patrick Riguelle	125	
25	jan	theater	Warre Borgmans	117	
9	feb	muziek	KamKlub	110	*S
13	feb	film	Sammy 2	57	
21	feb	film	The Broken Circle Breakdown	218	
22	feb	evenement	Academische Zitting - 20 jaar Kam	120	*S
23	feb	muziek	Renaud Patigny - 20 jaar Kam	174	
24	feb	familie	Circus Hoetchàtchov - 20 jaar Kam	43	
9	maa	familie	Barre Weldaad	60	
15	maa	humor	An Nelissen	160	
21	maa	film	Amour	225	
22	maa	muziek	KamKlub	90	*S
3	apr	film	Ernest en Celestine	84	
18	apr	film	Skyfall	47	
26	apr	lezing	Jan Verheyen	97	
7	mei	evenement	Europees Feest - partnerland Frankrijk	110	*S
16	mei	film	Argo	52	
17	mei	muziek	KamKlub	50	*S
26	mei	familie	KinderHoogdag	179	
22	jun	muziek	KamKlub	150	*S
4	jul	evenement	Academische Zitting - Vlaamse Week	140	*S
13	sep	muziek	KamKlub	95	*S
19	sep	film	Lincoln	59	
20	sep	muziek	Opening Herfstfeesten - B.L.O.C. Best of	171	
27	sep	muziek	Jimmy Frey - senoiennamiddag	154	
9	okt	workshop	Kunsteldoos: Patatje oorlog	11	
10	okt	muziek	Frivole Framboos	159	
12	okt	muziek	KamKlub	110	*S
17	okt	film	lo e Te	33	
19	okt	muziek	Diep in mij - ode aan Jasmine	156	
30	okt	film	Epic	60	
6	nov	workshop	Kunsteldoos: op pad met de notenkraker	12	
15	nov	muziek	Jo Lemaire	136	
16	nov	muziek	KamKlub	90	*S
20	nov	workshop	Kunsteldoos: betover(en)de cupcakes	10	
21	nov	film	The Great Gatsby	90	
23	nov	humor	De Schedelgeboorten	135	
11	dec	workshop	Kunsteldoos: Funny Freaks	10	
11	dec	muziek	KamKlub	50	*S
19	dec	film	Kapringen	32	
20	dec	muziek	Hubert Damen	114	
				totaal	4.333

de Lijsterbes				deelname	
9	jan	vorming	Aquarelateliers voor volwassenen (9 woensdagavonden)	7	
9	jan	vorming	Tekenateliers voor kinderen & jongeren (7 woensdagen)	8	
9	jan	workshop	Creatieve kinderateliers (4 woensdagen)	9	
10	jan	vorming	Aquarelateliers voor volwassenen (10 donderdagnamiddagen)	11	
10	jan	vorming	Aquarelateliers voor volwassenen (8 donderdagavonden)	11	
31	jan	evenement	Kraainem Dicht! Gedichten & Gerechten	27	S
6	feb	workshop	Creatieve kinderateliers (3 woensdagen)	12	
22	feb	humor/theater	Echt Antwaarps Teater	196	S
23	feb	humor/theater	Echt Antwaarps Teater	196	S
24	feb	humor/theater	Echt Antwaarps Teater	196	S
5	maa	theater	Fast Forward	62	
6	maa	workshop	Creatieve kinderateliers (3 woensdagen)	12	
8	maa	theater	t Arsenaal met Chris Lomme & Jo De Meyere	184	
16	maa	muziek	Not The Beatles	176	
23	maa	klassiek	Philippe Raskin & Friends	192	S
30	maa	jeugd	Pasen in de Lijsterbes	47	
17	apr	workshop	Creatieve kinderateliers (2 woensdagen)	8	
19	apr	muziek	Free Soufriau - Radio Soufriau	126	
24	apr	vorming	Tekenateliers voor kinderen & jongeren (7 woensdagen)	5	
24	apr	vorming	Aquarelateliers voor volwassenen (9 woensdagavonden)	9	
25	apr	vorming	Aquarelateliers voor volwassenen (8 donderdagnamiddagen)	11	
25	apr	vorming	Aquarelateliers voor volwassenen (8 donderdagavonden)	11	
26	apr	muziek	Les Truttes	346	S
29	apr	vorming	Informatieavond voor ouders	7	S
4	mei	theater	Spelersgroep De Zonderlingen	49	S
5	mei	theater	Spelersgroep De Zonderlingen	11	S
6	mei	theater	Spelersgroep De Zonderlingen	32	S
15	mei	workshop	creatieve kinderateliers (3 woensdagen)	12	
5	jun	workshop	creatieve kinderateliers (4 woensdagen)	6	
7	jul	evenement	Vlaanderen Feest! in Kraainem	236	S
4	sep	vorming	Tekenateliers voor kinderen & jongeren (15 woensdagen)	9	
4	sep	vorming	Aquarelateliers voor volwassenen (15 woensdagavonden)	10	
5	sep	vorming	Aquarelateliers voor volwassenen (13 donderdagnamiddagen)	12	
5	sep	vorming	Aquarelateliers voor volwassenen (13 donderdagavonden)	13	
2	okt	workshop	Kunsteldoos (4-5j) - (3 woensdagnamiddagen)	12	S
15	okt	workshop	Kunsteldoos voor ouders (2 dinsdagavonden)	6	S
23	okt	workshop	Kunsteldoos (9-12j) - (1 woensdagnamiddag)	4	S
26	okt	evenement	Griezelbal	125	S
9	nov	humor/theater	Echt Antwaarps Teater - Mijn Poolse Kuisvrouw	196	S
10	nov	humor/theater	Echt Antwaarps Teater - Mijn Poolse Kuisvrouw	196	S
20	nov	workshop	Kunsteldoos (6-9j) - (4 woensdagnamiddagen)	10	S
29	nov	muziek	Percossa	132	
4	dec	jeugd	de Sinterklaasbende	135	
6	dec	theater	Spelersgroep De Zonderlingen	75	S
7	dec	theater	Spelersgroep De Zonderlingen	37	S
12	dec	muziek	Günther Neefs - One Night Only	89	
13	dec	klassiek	César Franck Internationale Piano Competitie - Opening	158	S
15	dec	klassiek	César Franck Internationale Piano Competitie - Finale	82	S
totaal				3.516	

de Moelie en de Muse				deelname	
25	jan	muziek	Bos, Voet en Cresens - Wals	40	
6	feb	familie	Guinelli - Goochelshow	87	
11	feb	workshop	Filmworkshop 11 - 12 en 13 februari 2013	12	
21	feb	humor	Ianka Fleerackers, An Ceurvelds & Tania Poppe - Moi non plus	80	
22	feb	evenement	GBS de Schakel - Typische avond	300	*S
26	feb	vorming	Arche'educ - Cursus Fietsonderhoud (5 sessies)	12	*S
10	maa	familie	Circus Krak - Charlieston	113	
14	maa	theater	t Arsenaal - Achter de wolken	160	
22 tot 24	maa	tentoonstelling	Patchwork	200	
8	apr	workshop	Taalstage Babbelkous (van 8 tot 12 april)	30	
18	apr	humor	David Galle - Warhoofd	73	
20	apr	evenement	60 jaar Chiro Sjoen	300	*S
28	apr	familie	All Party Events - Frank & Fantyshow	45	
25	mei	tentoonstelling	Expo kindertekeningen	300	*S
16	jun	klassiek	Concert Orkest Camerata	80	*S
1	sep	evenement	Gordelfestival	200	*S
15	sep	evenement	KINDERfestival	100	*S
26	sep	humor	Nelissen, Malschaert & Vandendriessche - Queens of Comedy	150	
29	sep	evenement	Repair Café	200	*S
3	okt	klassiek	Festival Van Vlaanderen	50	
9	okt	familie	Dewa Entertainment - De Snoepjesfabriek	80	
11	okt	tentoonstelling	Groepstentoonstelling 'Het beste van jezelf'	100	
23	okt	muziek/humor	De Schedelgeboorten - Veel is mogelijk	80	
27	okt	evenement	Repair Café	200	*S
7	nov	theater	Het Gevolg - De kus	55	
10	nov	familie	Magic 4 Kids @ Las Vegas	79	
22	nov	theater	Toneelvrienden - Slaap je lekker met mijn vrouw	450	*S
1	dec	familie	Stefaan Six - Als hij kon toveren	24	
5	dec	muziek	Free Souffriau - Radio Souffriau	116	
8	dec	evenement	Repair Café	200	*S
13	dec	evenement	Eindejaarsreceptie Cultuurraad Drogenbos, Muse en FeliXart	120	*S
14	dec	evenement	Eindejaarsreceptie Cultuurraad Linkebeek, de Moelie & JeuLink	150	*S
21	dec	muziek	Kerstconcert Sint-Ceciliakoor en Orkest Cameratia	300	*S
totaal				4.486	

de Zandloper				deelname	
15	jan	theater	Fast Forward - Als ik jou	90	
15	jan	theater	Fast Forward - Als ik jou	236	
18	jan	muziek	Als Louise - Zeven vrouwen, zeven liederen	56	
20	jan	film	Pettson en Findus, de vergetelingetjes	33	
20	jan	film	Brammetje Baas	50	
24	jan	humor	Brokstukken - Brokstukken	91	
25	jan	film	Docu Double - L'île déserte en Femme de la rue	31	
25	jan	film	Docu Double - L'île déserte en Femme de la rue	40	
31	jan	muziek	Hannelore Bedert - Uitgewist	131	
3	feb	familie	Nevski Prospekt vzw - Hop	85	
7	feb	klassiek	Lezing-concert - Roel Dieltiens	24	S
21	feb	humor	An Nelissen - De Moedermonoloog	334	
22	feb	film	De rouille et d'os	88	
22	feb	film	De rouille et d'os	91	
28	feb	theater	Stef Wijnants - Sporties	176	
8	maa	theater	BVT - 'n kat es gin poos	348	

9	maa	theater	BVT - 'n kat es gin poos	365	
10	maa	theater	BVT - 'n kat es gin poos	262	
14	maa	muziek	Yves Meersschaert en groep - Le Grand Bateau	90	
15	maa	film	Wuthering Heights	51	
15	maa	film	Wuthering Heights	9	
17	maa	klassiek	Cedel - Pure Sax	81	
22, 23	maa	theater	De Pieterman - Martha en Mathilda	371	S
24	maa	film	Brave	45	
28	maa	muziek	Jelle Cleymans - Welk oog en hoeveel tranen	162	
8 - 12	apr	vorming	vzw Cirque-o-drôme	26	
18	apr	theater	Paljas Producties - Kaarten op tafel	97	
19	apr	klassiek	Julien Beurms	98	
20	apr	familie	Theater Tieret - Vos en Haas	175	
25	apr	humor	Nicole en Hugo	211	
28	apr	evenement	Youth Tube	167	
2	mei	muziek	Percussive	161	
13	mei	evenement	Zeepkisten- en gocartrace Grote Prijs Wemmel	500	S
5	jun	humor	Kommil Foo	359	
14	jun	quiz	Verenigingenquiz	180	S
7	jul	evenement	11 juliviering	250	S
19	aug	evenement	Jaarmarktfestival	850	S
4	sep	evenement	Kaftmoment	355	
11	sep	muziek	Scala & Kolacny Brothers	200	
20	sep	film	The broken circle breakdown	103	
20	sep	film	The broken circle breakdown	127	
26	sep	evenement	Maud Vanhauwaert, Rebecca Stradiot, Didier Laloy	52	
6	okt	evenement	Jeugdactiedag	250	S
9	okt	familie	Maandacht - Première	129	
10	okt	vorming	Arch'educ: Maak kennis met een smartphone	20	S
10	okt	klassiek	Ensor strijkkwartet	69	
15	okt	vorming	Arch'educ: Praktisch aan de slag met een smartphone	15	S
17	okt	humor	Nigel Williams	284	
18	okt	film	Amour	84	
18	okt	film	Amour	76	
24	okt	klassiek	Festival van Vlaanderen	124	S
2	nov	muziek	Clara Cleymans, Barbara Dex, Gunter Verspecht	358	
14	nov	evenement	Dirk Denoyelle	252	S
14	nov	muziek	Raymond Van het Groenewoud	263	
15	nov	film	Filmfestival Delicatessen 2013	55	
17	nov	film	The Croods	170	
17	nov	film	Stip en Vlekje	53	
17 - 24	nov	workshop	Muziekkriebels 1	12	
21	nov	muziek	The Tanahill Weavers	110	S
28	nov	vorming	Met toeters en bellen	40	S
28	nov	humor	Microband	234	
5	dec	humor	Bart Canaerts	360	
12	dec	muziek	Jackobond	221	
13	dec	film	Kid	16	
13	dec	film	Kid	6	
15	dec	film	Pudding T	100	
20	dec	muziek	The Ghent Folk Violin Project	123	
				totaal	10.675

BIJLAGE 3: BEZOEKERS

In totaal kunnen de zes gemeenschapscentra, wat betreft de 'eigen programmering' en de 'programmering in samenwerking' in 2013 op 35.898 bezoekers rekenen op een totaal van 283 activiteiten (dat betekent een gemiddelde van 126 deelnemers per activiteit). Ter vergelijking: de cijfers van de voorbije jaren. Sinds 2009 worden de cijfers van eigen programmering en programmering in samenwerking samengeteld!

	2003		2004		2005		2006		2007	
	deelname	aantal act.	deelname	aantal act.	deelname	aantal act.	deelname	aantal act.	deelname	aantal act.
de Boesdaalhoeve	2.334	18	2.971	20	2.103	15	2.595	18	1.583	15
de Bosuil	3.070	19	3.602	22	1.943	14	1.882	17	2.387	13
de Kam	2.186	26	1.581	21	1.489	18	1.375	18	1.745	21
de Lijsterbes	2.300	17	2.096	19	1.846	11	2.150	13	1.545	11
de Moelie	2.155	14	2.849	17	2.653	17	2.581	16	2.291	16
de Zandloper	8.456	40	8.731	45	7.279	37	8.431	36	7.104	37
totaal	20.501	134	21.830	144	17.313	112	19.014	118	16.655	113

	2009		2010		2011		2012		2013	
	deelname	aantal act.	deelname	aantal act.	deelname	aantal act.	deelname	aantal act.	deelname	aantal act.
de Boesdaalhoeve	5.356	37	6.159	42	6.120	46	6.241	37	6.263	45
de Bosuil	3.445	30	5.302	35	6.235	48	5.118	40	6.797	46
de Kam	3.632	43	4.135	42	4.589	46	4.271	42	4.333	44
de Lijsterbes	3.365	22	4.178	42	4.300	33	3.455	24	3.516	48
de Moelie	3.153	22	3.530*	28	3.783*	37	4.426*	33	4.486*	33
de Zandloper	9.271	52	8.632	52	12.539	82	11.243	60	10.503	67
totaal	28.222	206	31.936	241	37.566	292	34.754	236	35.898	283

* De Moelie en de Muse zijn samengeteld.

BIJLAGE 4: AANBOD VOOR SCHOLEN: VOORSTELLINGEN EN WORKSHOPS

DE BOESDAALHOEVE			deelname
feb	workshop	Percussie Artforum 1e lj	104
feb	workshop	Ballonnenbal Artforum 2e lj	97
maa	schoolvoorstelling	Hiha Fast Forward voor anderstaligen	111
jun	schoolvoorstelling	Hiha Fast Forward voor anderstaligen	83
sep/ okt	workshop	Soap up your life 6e lj	102
okt	workshop	Trailer tricks 5e lj	140
okt	schoolvoorstelling	Kom mee, Leon 2e kklas	67
okt	schoolvoorstelling	O Echo 3e kklas	44
nov	workshop	Maak je eigen boek J. Walschot 3e lj	104
nov	schoolvoorstelling	Neuzen de Maan onthaal & 1 kklas	112
		totaal	964

DE BOSUIL			deelname
jan	workshop	Initiatierreeks Yoga (wekelijks)	8
jan	schoolvoorstelling	Ekseeko - improvisatietheater	86
maa	workshop	Workshop Mooss - audiovisueel 'minimens en maxizoom'	18
maa	workshop	Workshop Mooss - audiovisueel 'dansende tafel'	65
maa	workshop	Workshop Mooss - audiovisueel 'het laatste avondmaal'	40

apr	workshop	Initiatierreeks Tapdans (wekelijks)	12
mei	workshop	Workshop Mooss - muziek 'partyhits'	167
sep	schoolvoorstelling	Jazz in bad	228
okt	schoolvoorstelling	Week van het bos	666
okt	schoolvoorstelling	Ekseeko - Wij willen wel	25
nov	workshop	Het paleis - Bus vol leugens	115
nov	workshop	Workshop Mooss - Kleuters 'meneer petfles'	66
nov	workshop	Workshop Mooss - Kleuters 'in de buik van een walvis'	48
totaal			1.544

DE KAM			deelname
jan	schoolvoorstelling	Halve Mens	149
feb	film	Orla de Kikkerslikker	40
feb	schoolvoorstelling	De Jongen	54
maa	schoolvoorstelling	Kwakzalver	155
apr	film	De Krekel	183
apr	schoolvoorstelling	Bobke B.	187
apr	film	Karla en Jonas	19
apr	film	De Geweldige Beer	47
apr	schoolvoorstelling	Altijd Prijs	161
mei	schoolvoorstelling	Maestroloog	122
okt	schoolvoorstelling	Ikiloliki	144
totaal			1.261

DE LIJSTERBES			deelname
feb	schoolvoorstelling	Alles loopt op rolletjes - Dag Jules! Kijk eens wat ik kan!	283
mei	schoolvoorstelling	De Waancel - Erwin Blick	212
mei	schoolvoorstelling	Picalili - Oogappel	90
nov	schoolvoorstelling	Morrend Volk - Tariku	120
nov	schoolvoorstelling	Tàtaké - Taiko	93
totaal			798

DE MOELIE EN DE MUSE			deelname
feb	schoolvoorstelling	Wasdief - Ik word later konijn	49
maa	schoolvoorstelling	Fast Forward - Hi Ha	154
maa	schoolvoorstelling	Sputnik - Altijd prijs	175
apr	schoolvoorstelling	Salibonani - Boogschutter en de roos	141
okt	schoolvoorstelling	Le Mal du Siecle - Peter Pan	60
dec	schoolvoorstelling	4 Hoog producties - Wa ni kan	107
totaal			686

DE ZANDLOPER (*)			deelname
	project - 1e graad	De Jongen	
jan	schoolvoorstelling	De Jongen - De Maan	142
jan	schoolvoorstelling	De Jongen - De Maan	257
jan	prikkelmoment	Beleefdozen	
jan	workshop	atelier silhouetten	
jan	film	De Krekel	34
maa	schoolvoorstelling	Blaas het licht maar uit	95
maa	schoolvoorstelling	Blaas het licht maar uit	87

maa	schoolvoorstelling	Blaas het licht maar uit	76
maa	film	De geweldige beer	171
	project - 3e graad	O'OO	
mei	schoolvoorstelling	O'OO - Kollektief DA	125
mei	schoolvoorstelling	O'OO - Kollektief DA	75
mei	prikkelmoment	productions Zonen	
mei	workshop	circustechnieken	
okt	schoolvoorstelling	Pommeliere	67
okt	schoolvoorstelling	Pommeliere	49
okt	schoolvoorstelling	Pommeliere	77
okt	schoolvoorstelling	Red	94
okt	film	Nono het zigzagkind	24
nov	film	Brammetje Baas	196
	project - 1e graad	Keik	
dec	schoolvoorstelling	Keik	183
dec	schoolvoorstelling	Keik	179
dec	prikkelmoment	Nestjes	
dec	workshop	Animatiefilm	
		totaal	1.931

(*) in seizoen 2011-2012 organiseert de Zandloper i.s.m. CC Strombeek de projectwerking SPA Bruis: per graad van de lagere school wordt één schoolvoorstelling volledig omkaderd door een thematische film en twee of drie workshops. De schoolvoorstelling en de film vinden plaats in het centrum. De workshops vinden plaats op school.

Vanaf seizoen 2012-2013 wordt dit SPA Bruis+, een samenwerking met 5 centra uit de regio Noordrand. Het project bestaat nu uit één prikkelmoment op school, één schoolvoorstelling en één workshop.

BIJLAGE 5: ZAALVERHUUR

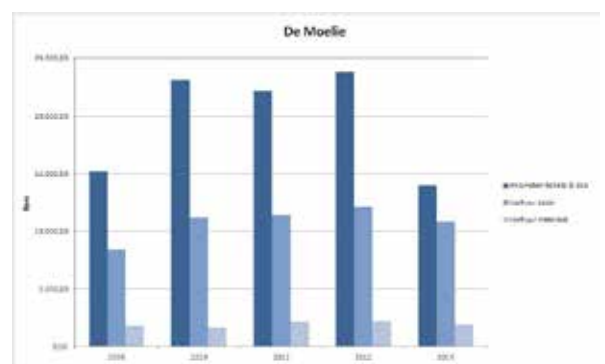
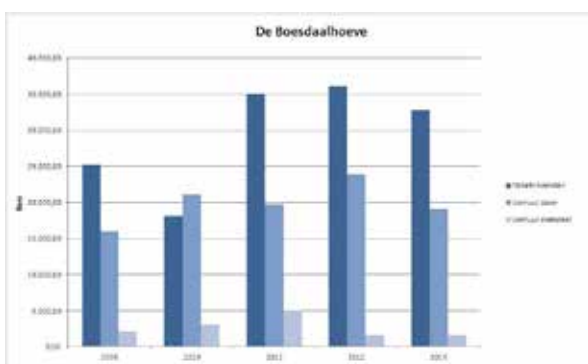
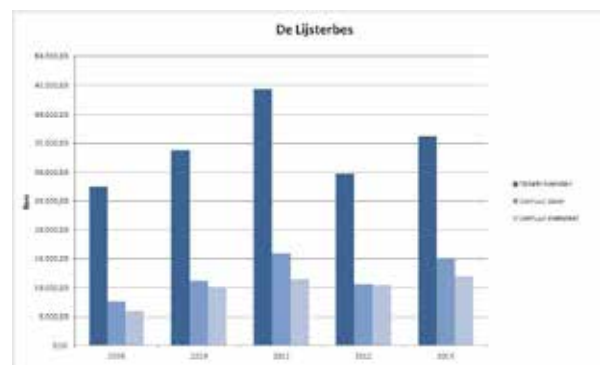
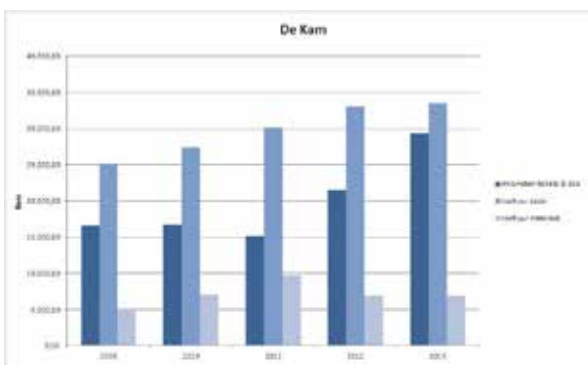
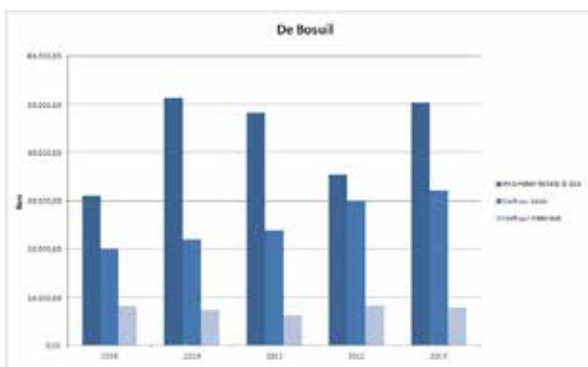
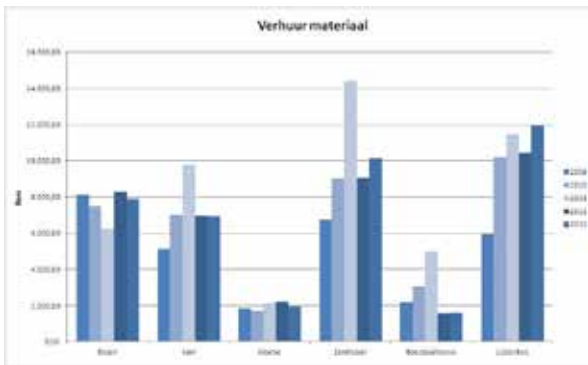
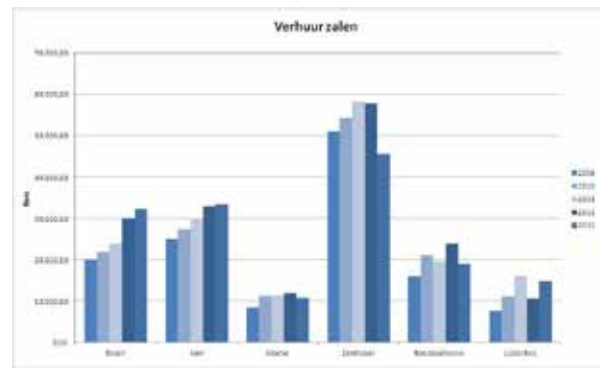
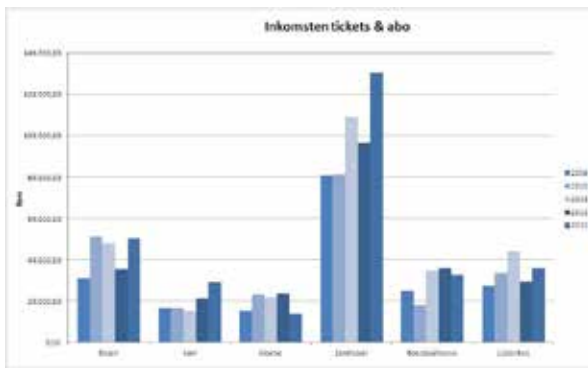
Het totale aantal receptieve activiteiten van de centra is opgedeeld in categorieën:

- cat. A: activiteiten van plaatselijke Nederlandstalige verenigingen aanvaard door de programmeringscommissie van het centrum (ook voor verenigingen van cat. A in een ander centrum van 'de Rand')
- cat. B: verenigingen erkend door de dienst volkswontwikkeling van de Vlaamse Gemeenschap zover zij een vergoeding betalen voor het gebruik van een lokaal.
- cat. C: activiteiten van andere huurders behalve handelsfirma's
- cat. D: activiteiten door handelsfirma's
- cat. E: alle gratis verhuringen aan de provincie Vlaams-Brabant
- cat. G: ingebruikname van lokalen voor eigen activiteiten (incl. werkgroepen staf, persconferenties)

Dit geeft wat betreft het aantal verhuurde dagdelen per categorie en per dagdeel (voormiddag, namiddag of avond), het volgende overzicht per centrum:

	de Boesdaalhoeve	de Bosuil	de Kam	de Lijsterbes	de Moelie	de Zandloper	TOTAAL
cat. A	962	1.230	389	293	398	1.114	4.386
cat. B	42	357	241	20	136	350	1.146
cat. C	92	187	464	129	17	557	1.446
cat. D	10	49	73	8	3	84	227
cat. E	-	49	-	-	-	-	49
cat. G	348	844	482	413	151	2.038	4.276
totaal	1.454	2.716	1.649	863	705	4.143	

BIJLAGE 6: FINANCIËLE OPBRENGSTEN CENTRA

BIJLAGE 7: DE GEMEENSCHAPSKRANTEN

	de Boesdaalhoeve	de Kam	de Lijsterbes	de Moelie	de Muse	de Zandloper	totaal
nieuws uit gemeente	53	26	45	40	30	39	233
verenigingen	95	81	55	94	36	95	456
centrum	46	50	51	33	4	58	242
cultuurinterviews	9	7	5	6	0	8	35
rand-nieuws	10	10	10	10	5	10	10*
ander centrum	14	15	29	17	9	26	110
aantal nrs.	10	10	10	10	5	10	55
aantal blz.	160	156	160	160	72	152	860

* zelfde item in alle kranten

BIJLAGE 8: REDACTIES GEMEENSCHAPSKRANTEN

buurten

Sofie Decorte, Jan Decuypere, Greet Lebleu, Anne Sobrie, Johan Stoffels en Pascal Velkeneers.

de lijsterbes

Magda Calleeuw, Nele De Meyer, Ann Lemmens, Steven Schoonejans, Linda Teirlinck, Luc Timmermans en Annick Tordeur.

de zandloper

Inge Bex, Pieter Ceuleers, Gwennan Dekens, Guido Deschuymere, Frieda Hermans, Joris Herpol, Diana Joppe-Van Bergeijk, Geert Pittomviels, Joris Roesems, Willy Spittaels, Laurent Vandensande en Dirk Vandervelden.

uitgekamd

Louis Declerck, André Depreter, Anne Decuypere, Luc De Vogelaere, Ghislaine Duerinckx, Jan Pollaris, Karla Stoefs en Jan Walraet.

sjoenke

Dirk Craps, Mark De Maeyer, Jef Motté, Jan Otten, Rik Otten en Anne Van Loey.

de kaaskrabber

Joke Dondeyne, André Lerminiaux, Niko Lerminiaux, Patricia Motten, Paul Smets en Rositta Van Herpe.

BIJLAGE 9: BIJT IN JE VRIJE TIJD

Aantal activiteiten en deelnemende verenigingen/organisaties in 2013-2014

gemeente	aantal verenigingen	aantal activiteiten
Asse	2	3
Dilbeek	4	12
Drogenbos	2	3
Grimbergen	4	8
Hoeilaart	2	2
Kraainem	2	3
Machelen	5	9
Meise	2	4
Overijse	2	3
Sint-Genesius-Rode	3	8
Sint-Pieters-Leeuw	6	20
Tervuren	3	4
Vilvoorde	9	14
Wemmel	3	5
Wezembeek-Oppem	3	4

BIJLAGE 10: BEZOEKEN WWW.TAALBLAD.BE

in 2013	totaal aantal bezoeken per maand	gemiddeld aantal bezoeken per dag
januari	43.270	1.396
februari	38.386	1.371
maart	41.858	1.350
april	35.740	1.191
mei	40.967	1.322
juni	37.603	1.253
juli	24.276	783
augustus	25.873	835
september	36.987	1.233
oktober	43.598*	1.406
november	43.847*	1.462
december	35.789*	1.154
in 2013	inschrijvingen wekelijkse nieuwsbrief	
19/02	7.525	
23/04	7.661	
29/08	7.811	
17/10	7.124*	
5/12	7.171*	

* Sinds oktober 2013 is er een nieuw systeem om nieuwsbrieven te versturen en cijfers over het aantal bezoeken te verzamelen.

Insteeknota voor de volgende Vlaamse Regering

Goedgekeurd door de raad van bestuur van vzw 'de Rand' op 9 december 2013

vzw 'de Rand' is een bij decreet opgericht extern verzelfstandigde EVA. Het doel van 'de Rand' is het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand te ondersteunen en te bevorderen. Vzw 'de Rand' heeft een signaalfunctie naar de Vlaamse Regering en de deputatie van Vlaams-Brabant. In het kader van die opdracht maakt 'de Rand' deze insteeknota.

I. Opties voor het beleid Vlaamse Rand van de volgende Vlaamse regering

I.1 In het algemeen

Een specifieke regio die een specifiek beleid vergt voor specifieke uitdagingen

De Vlaamse Rand bekleedt om diverse redenen een bijzondere plaats in Vlaanderen: enerzijds vormt de Rand een integraal deel van het Vlaams gewest en het Nederlands taalgebied, anderzijds omgordt de Rand de Vlaamse maar ook Belgische en Europese hoofdstad Brussel. Aan de zuidkant grenst de Rand bovendien aan het Waals gewest. Deze specifieke omstandigheden brengen grote kansen met zich, maar maken ook dat de Rand veel sterker onderhevig is aan invloeden uit Brussel en Wallonië dan de rest van Vlaanderen.

Concreet wordt de Vlaamse Rand geconfronteerd met een aantal **tendensen** en evoluties, die beleidsmatig belangrijke uitdagingen vormen en een specifieke aanpak vergen:

- **ontnederlandsing en internationalisering**. De voortschrijdende inwijking van anderstaligen in de Vlaamse Rand is onmiskenbaar. Door de groeiende aanwezigheid van andere vreemde talen dan het Frans, gaat het wel eerder over 'ontnederlandsing' dan over 'verfransing'. De aanwezigheid van buitenlanders, of meer algemeen gesteld, van inwoners 'van vreemde herkomst' neemt in **sterke** mate toe. Het gaat hier niet alleen om bijvoorbeeld Europese ambtenaren, medewerkers van internationale bedrijven of instellingen maar ook om meer kansarme bevolkingsgroepen.

Deze ontnederlandsing wordt ook nog in de hand gewerkt door een betekenisvolle inwijking (migratie-overschot) uit Brussel, niet alleen van buitenlanders maar ook van Belgen of genaturaliseerde Belgen.

De ontnederlandsing vergt een alert en actief beleid gericht op het creëren van voldoende kansen om Nederlands te leren en te oefenen, en op het onthalen en integreren van nieuwe inwoners.

- een **verstedelijkingsdruk** op de Vlaamse Rand door de rol die Brussel speelt als internationale en cosmopolitische (groot)stad, met bekende gevolgen zoals druk op de grond- en woonprijzen, druk op de open ruimte, mobiliteitsproblemen, druk op onderwijs, kinderopvang, sociale voorzieningen ...

- een verwachte gevoelige **toename van de bevolking**, vooral te wijten aan de gevolgen van de bevolkingsgroei in het Brussels gewest, dit gekoppeld aan een groot aantal verhuisbewegingen, van en naar de Vlaamse Rand.

Deze elementen betekenen een grote **uitdaging voor het beleid, zowel op Vlaams, provinciaal als gemeentelijk vlak**. De vaststelling dat de Vlaamse Rand geen centrumsteden heeft maar wel met de uitdagingen van een centrumstad te maken krijgt, maakt dat de lokale bestuursniveaus onvoldoende in staat zijn een adequaat beleid te voeren, ook omdat voor tal van beleidsmateries de regierol meer en meer gelegd wordt bij het gemeentelijke niveau.

De werkingssfeer van vzw 'de Rand' maakt dat we, ook in deze nota, eerder een focus leggen op die uitdagingen, die behoren tot de persoonsgebonden materies (eerder dan de gewestmateries), en die te maken hebben met leefkwaliteit, onthaal, onderwijs en integratie, met de kennis en het gebruik van het Nederlands als gebruikelijke omgangstaal en met het sociale weefsel dat via gemeenschapsvorming meer ruimte en ontplooiing kan krijgen. Dit betekent niet dat de gewestgebonden uitdagingen (mobiliteit, huisvesting, ruimtelijke ordening,...) minder belangrijk zouden zijn.

Het specifieke beleid van de Vlaamse Regering voor de Vlaamse Rand, dat sedert het midden van de jaren 90 vorm krijgt, dient daarom uitgediept en verbreed, ook en zeker in de persoonsgebonden sfeer.

Algemene beleidsaccenten en doelstellingen

Tijdens de **legislatuur 2005-2009** lag de nadruk van het Randbeleid vooral op samenwerking tussen alle actoren. De aanvullende regeringsverklaring van mei 2005 maakte het tevens mogelijk in te zetten op taalsensibilisering en huisvesting (Vlabinvest).

In de **periode 2010-2014** werd dit beleid bestendigd. Maatregelen werden genomen om in de zes faciliteitengemeenten voor jeugdinfrastuctuur en lokaal jeugd- en sportbeleid de nodige bewarende maatregelen te nemen. Inzake **integratie en inburgering** werd een hervormingsbeweging uitgetekend die in de volgende legislatuur zal moeten geïmplementeerd worden en die taalpromotie en taalbeleid als essentiële beleidsstrategieën erkent.

Ondertussen werd ervoor gezorgd dat het **NT2-aanbod** in de regio grotendeels behoeftendekkend is (al wordt bijlange niet iedereen 'actief' sensibiliserend benaderd met een traject op maat).

Op het federale vlak schept de **splitsing van BHV** nu het perspectief om de energie te verleggen naar nieuwe en actuele uitdagingen voor de Vlaamse Rand.

Voor de **volgende legislatuur** komt het erop aan om vanuit het Vlaamse beleid in en voor de Vlaamse Rand een aantal hefbomen te ontwikkelen en aan te reiken die maken dat de betrokken beleidsactoren in staat worden gesteld hun verantwoordelijkheden op te nemen, billijk in verhouding tot de uitdagingen die zich aandienen. Met andere woorden, als objectief blijkt dat een aantal uitdagingen zich in de Vlaamse Rand nadrukkelijker stellen dan in andere delen van Vlaanderen, dan moet het Vlaams beleidskader dat omzetten in een nadrukkelijker en uitgebreidere ondersteuning van de Vlaamse Rand om met die uitdagingen om te gaan. Het zou kunnen dat een ingreep in het 'statuut' van de Vlaamse Rand of minstens in dat van een aantal gemeenten ervan noodzakelijk is om hiervoor **het geschikte bestuurlijke kader** te scheppen. Dit bestuurlijke kader moet ook rekening houden met en een oplossing bieden voor de voor sommige uitdagingen beperkte draagkracht van het gemeentelijke niveau (wetende dat de 19 gemeenten over het algemene kleine tot middelgrote gemeenten zijn).

In de **persoonsgebonden sfeer** zullen volgende **beleidsaccenten** aan de orde moeten zijn:

- meer coaching en ondersteuning van gemeentebesturen in hun beleid inzake onthaal en integratie, taalbeleid en taalpromotie (via de oprichting van de EVA Integratie en Inburgering, vzw 'de Rand' en het Huis van het Nederlands)
- voldoende middelen met betrekking tot de noodzakelijke onderwijscapaciteit
- meer aandacht voor ondersteuning en omkadering van lagere en secundaire scholen in hun beleid om anderstaligen én Nederlandstalige kinderen een kwalitatief onderwijstraject aan te bieden (uitdiepen van projecten brede school)
- bij de implementatie van het hervormd integratie- en inburgeringsbeleid de criteria voor de middelen voor de Vlaamse Rand (en bij uitbreiding Halle-Vilvoorde) afstemmen op de reële noden. Die noden situeren zich niet alleen bij nieuwkomers, maar ook en voor het grootste deel bij inwoners die verhuizen uit Brussel.
- het uitbouwen van een actief onthaalbeleid naar (anderstalige) inwoners. Met 'actief' wordt bedoeld bv. door het inzetten van toeliders, ervoor zorgen dat méér mensen persoonlijk worden 'aangesproken' en gesensibiliseerd met een traject dat hen met de lokale leefgemeenschap (en taal) verbindt.
- het erkennen en verder ondersteunen van de netwerken die in de Vlaamse Rand actief en betrokken op elkaar functioneren in het kader van taalpromotie (oefenkansen Nederlands) en taalbeleid, zoals de diensten van de provincie Vlaams-Brabant, het Huis van het Nederlands en vzw 'de Rand'. En dit complementair aan het algemene beleid dat de nieuwe EVA Integratie en Inburgering voor Vlaanderen zal ontwikkelen.
- het actief pleiten voor meertaligheid bij alle inwoners van de Vlaamse Rand, met uiteraard respect voor (en dus kennis van) het Nederlands
- de vzw 'de Rand' met voldoende middelen ondersteunen zodat ze haar decretale opdrachten kan uitvoeren (zie verder punt II)

In het kader van de evoluties in de samenstelling van de bevolking en de ermee gepaarde uitdagingen, is het duidelijk dat de traditionele **afbakening van de Vlaamse Rand** meer en meer zijn relevantie verliest. De uitdagingen (aantal nieuwkomers, aantal anderstaligen, behoeften inzake onderwijs,...) in gemeenten van Vlaams-Brabant zouden voor de beleidsvoering belangrijker moeten zijn dan de geografische ligging tov Brussel.

In het kader van een **heldere en relevante beleidsvoering** voor de Vlaamse Rand zijn volgende aandachtspunten ook belangrijk:

- verder op punt stellen van een objectief interpretatief kader (monitoring) om de effecten van het randbeleid te meten en op te volgen. Voor wat betreft het taalgebruik in de Vlaamse Rand zal de taalbarometer in 2014 een 'nulmeting' brengen waartegenover toekomstige evoluties kunnen getoetst
- de relatie met Brussel: heel wat beleidsterreinen, waarop het 'Brusselse' en het 'Rand'beleid van de Vlaamse regering focussen, hebben nood aan een coherente gewestoverschrijdende aanpak en benadering, bv. inzake mobiliteit, ruimtelijke ordening, tewerkstelling, taalpromotie, gemeenschapsvorming, culturele samenwerking, sociale en medische voorzieningen. De aanpak en visie voor Brussel én de Rand moeten gevat worden binnen een globaal strategisch concept. Daarom verdient het aanbeveling om de beleidsnota Brussel en de beleidsnota Vlaamse Rand waar mogelijk zeer duidelijk op elkaar af te stemmen.
- meer proactief overleg en afstemming tussen de Vlaamse regering en het provinciebestuur van Vlaams-Brabant is noodzakelijk, zeker in budgettair moeilijkeren tijden om zo efficiënt als mogelijk middelen in te zetten

De **zes faciliteitengemeenten** moeten ook in de volgende legislatuur het voorwerp blijven van beleidsaandacht vanuit de Vlaamse overheid, die hiervoor verder het instrument dat vzw 'de Rand' is, kan inzetten. Het beleid in en voor de zes dient zich toe te spitsen op:

- waar mogelijk, samenwerkingsverbanden tussen gemeentebesturen en vzw 'de Rand'
- waar noodzakelijk, alternatieve mechanismen om het lokale (Nederlandstalige) verenigingsleven en sociale weefsel niet alleen te bewaren maar verder uit te bouwen
- initiatieven om anderstaligen te sensibiliseren deel uit te maken van het lokale sociale weefsel, in een sfeer van respect voor het Nederlands als gebruikstaal
- het verstrekken en ter beschikking houden van voldoende juridische expertise en kennis over de specifieke regelingen in de zes

Een belangrijke na te streven randvoorwaarde : twee- en meertaligheid, ook in Brussel

Gezien de belangrijke wisselwerking en migratiestromen tussen Brussel en de Rand (met een constant migratieoverschot van Brussel naar de Rand) is de taalsituatie te Brussel ook bepalend voor de Vlaamse Rand . Bevordering van de kennis van het Nederlands in Brussel is belangrijk. Elke inwoner uit Brussel die naar de Rand migreert, zonder kennis van het Nederlands, vereist zeer hoge integratie-investeringen vanuit Vlaanderen. Ook moet betrokkene – meestal gaat het dan om volwassenen – dan de bereidheid hebben om Nederlands te leren. Vandaar dat het tweetalig worden te Brussel van jongs af veruit te verkiezen is boven de veel grotere inspanning die meestal op Vlaanderen alleen weegt, om iemand op latere leeftijd nog met het Nederlands vertrouwd te maken.

De hoge werkloosheidsgraad in Brussel is voor een groot deel te verklaren door het gebrek aan tweetaligheid van de werkzoekenden. De meeste vacatures vereisen nu eenmaal tweetaligheid, sommige zelfs drie- en viertaligheid. Het zou daarom goed zijn in Brussel aanzienlijk meer te investeren in het effectief verwerven van tweetaligheid (zowel van jongs af als op latere leeftijd).

We moeten vaststellen dat, hoewel het Nederlands in het Franstalig onderwijsnet te Brussel de verplichte tweede taal is, het resultaat vaak bedroevend is. Het Nederlandstalig onderwijs slaagt er van zijn kant doorgaans wel in

om een goede kennis van een tweede en een derde taal te bereiken. De investeringen van de Vlaamse Gemeenschap in het Nederlandstalig onderwijs te Brussel zijn in die optiek ontzettend belangrijk en nuttig, zowel voor Brussel als voor de Vlaamse Rand. Daarnaast dienen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap ook gezamenlijk te zoeken naar hefboomen om de kwaliteit van de lessen Nederlands in het Franstalig onderwijs te verbeteren, o.m. via samenwerkingsverbanden tussen de gemeenschappen op het vlak van methodieken en bijscholing.

Het Nederlandstalig onderwijs dient zelf ook voldoende oog te blijven hebben voor de kwaliteit van het talenonderwijs. Het komt er immers op aan dat ook Nederlandstaligen de kennis van minstens drie talen (Frans en Engels of Duits) als vanzelfsprekend beschouwen. Dit sluit trouwens aan bij Europese resolutie (Europese Unie) inzake meertaligheid, waarbij gepleit wordt voor de kennis van de moedertaal + twee vreemde talen.

De bevoegdheid over het beleid Vlaamse Rand

De horizontale bevoegdheid over het beleid Vlaamse Rand zou best opnieuw toegekend worden aan één minister, die voldoende instrumenten in handen krijgt om de beleidsopties daadwerkelijk te realiseren. Belangrijk is dat de betrokkene een grote voeling heeft met de specifieke uitdagingen en vertrouwd is met de problematiek.

Opvolging van het beleid Vlaamse Rand

De minister bevoegd voor de coördinatie van het beleid in de Vlaamse Rand kan voor de opvolging van het regeerakkoord best opnieuw een beroep doen op een ambtelijke werkgroep **'task force'** (in de vorige legislatuur was dit het coördinatieplatform VSGB), waarvan deel uitmaken: vertegenwoordigers van alle beleidsdomeinen van de Vlaamse Gemeenschap, van de provincie Vlaams-Brabant, gemeenten en van vzw 'de Rand'. Het is belangrijk dat alle ministers van de Regering hun administraties laten meewerken aan deze task force. De task force moet slagkrachtig zijn (en voldoende administratief ondersteund worden). Dit kan door een oplisting te maken van de opdrachten die volgen uit de regeerverklaring en de beleidsnota Vlaamse Rand, concrete doelstellingen te formuleren via een stappenplan, en de uitvoering ervan op te volgen. In die zin krijgt de task force naast de overkoepelende ook taakgerichte werking, met aandacht voor de integratie van verschillende beleidsinzichten.

De task force kan ook meer betrokken worden bij de voorbereiding van regelgeving. Zie hieronder de Vlaamse Rand-toets.

De 'Vlaamse Rand'- toets

Soms heeft een regelgeving (decreet, besluit, reglement) van de Vlaamse Gemeenschap heel wat gevolgen voor de Vlaamse Rand, wegens de specifieke geografische en sociologische kenmerken van de Rand of wegens de aanwezigheid van gemeenten met bijzonder taalstatuut.

Het is wenselijk in de toekomst nieuwe regelgeving expliciet vooraf te toetsen aan de gevolgen voor de Vlaamse Rand. Dit kan gebeuren door de Task Force Vlaamse Rand, administratief en juridisch ondersteund door de cel Vlaamse Rand. Het verdient aanbeveling dat bij nieuwe regelgeving (decreten, uitvoeringsbesluiten) de task force de weerslag op het Vlaams karakter van de Vlaamse Rand beschrijft, zodat dit deel kan uitmaken van het beslissingsdossier van de Vlaamse Regering en Parlement (zoals andere adviezen en zoals advies Inspectie Financiën). Hierbij kan het regeerakkoord van de Vlaamse Regering en de beleidsnota Vlaamse Rand het toetsingskader zijn.

I.2. Sectorspecifiek

Cel Vlaamse Rand

De subsidiëring van initiatieven in de Vlaamse Rand van gemeenten en verenigingen dient verder gezet en kan verder gefocust worden op gemeenschapsbevorderende activiteiten gericht op het Nederlandstalig karakter en het onthaal en de integratie van alle taalgemeenschappen. De subsidiëring van verenigingsactiviteiten Vlaams karakter moet verder blijven bestaan, met de nadruk op inspanningen voor het onthalen en integreren van anderstaligen.

Als centrale administratieve cel bevoegd voor het beleid Vlaamse Rand is het aangewezen dat de cel Coördinatie Vlaamse Rand een eigen portaal website uitbouwt waarin zeer overzichtelijk en volledig voor alle beleidsdomeinen de ondersteuningsmaatregelen, die belangrijk zijn voor de Vlaamse Rand, worden aangegeven en toegelicht.

Vanuit deze cel, best gelinkt met het agentschap binnenlands bestuur, dient erover gewaakt dat voldoende up to date juridische kennis voorhanden is over de gemeenten met een bijzonder taalstatuut.

De opdracht van de taalwetwijzer wordt best verder gezet; de werking van deze cel dient trouwens ruimer bekend gemaakt (ook via de site van de cel Vlaamse Rand).

Cultuur, jeugd, sport

Indien de minister bevoegd voor de Rand een andere is dan die bevoegd voor cultuur, dient een zesmaandelijks cultuur-rand-overleg (met vzw 'de Rand', de betrokken ministeriële kabinetten en administraties en de provincie Vlaams-Brabant) de wisselwerking te optimaliseren tussen het randbeleid, het cultuurbeleid en de acties van vzw 'de Rand'. Tijdens dit overleg dienen ook gewestoverschrijdende acties tussen Brussel en de Rand te worden geïnitieerd, inzake communicatie, samenwerkingsprojecten tussen Brusselse en Vlaamse gemeenschapscentra, publieksmobiliteit,... Overleg en afstemming zijn noodzakelijk omdat gemeenschapsvorming zowel vanuit cultureel oogpunt als vanuit Rand-bekommernissen een essentiële doelstelling is, die ook door de culturele actoren in de Rand moet worden nagestreefd.

Het Museum Felix De Boeck heeft de afgelopen jaren met beperkte middelen een aantoonbare artistieke meerwaarde gerealiseerd in het cultuurlandschap van de Vlaamse Rand en van Vlaanderen. De verdere uitbouw tot een multidisciplinaire site waar naast de artistieke relevantie ook de ecologische en erfgoeddimensies worden ontwikkeld is zeker een beleidsprioriteit voor het volgende Vlaamse cultuur- en natuurbeleid.

De resultaten van de studie met betrekking tot de behoeften aan een bovengemeentelijke culturele infrastructuur in de Zuidwestrand van Brussel moeten het Vlaamse cultuurbeleid in staat stellen om te beoordelen of vanuit Vlaanderen hier een initiatief moet genomen worden om naast het Felix Art Museum in dit stuk van de Vlaamse Rand een bijkomende vuurtoren tot stand te brengen. Bij het beslissingsproces verdient het aanbeveling de exploitatiekost en –verantwoordelijkheden op langere termijn in rekening te brengen en ervoor te zorgen dat de uitbouw en financiering van bestaande goed werkende actoren (gemeentelijke cultuurcentra, kasteel van Gaasbeek, Felix Art, vzw 'de Rand') niet in het gedrang komen.

Ook in de zes faciliteitengemeenten moet een coherent lokaal sport- en jeugdbeleid gevoerd worden. Het verdient aanbeveling om driejaarlijks het lokale gevoerde beleid (vanuit de gemeente of vanuit 'de Rand') in kaart te brengen en te toetsen op de Vlaamse beleidsaccenten, inz. inzake aandacht voor het Nederlands.

Toerisme/ Gordelfestival

Binnen haar mogelijkheden kan de Vlaamse Gemeenschap via Toerisme Vlaanderen, in synergie met Toerisme Vlaams-Brabant, de Groene Gordel promoten en dit zowel in Vlaanderen, Brussel en Wallonië als in de buurlanden.

Het verdient aanbeveling dat Toerisme Vlaanderen en de provincie Vlaams-Brabant strategische afspraken maken voor toeristische promotie en investeringen in de Groene Gordel. Deze strategie kan worden gekoppeld aan de verdere uitbouw van het Gordelfestival als jaarlijks evenement ter promotie van het Nederlandstalig karakter, sport, beweging en cultuur in de Groene Gordel. De organisatie en uitbouw van het Gordelfestival mag niet ten koste gaan van de decretale kernopdrachten van vzw 'de Rand'.

Onderwijs

Basisoptie moet uiteraard zijn, om in het kader van het groeiend aantal leerlingen, te voorzien in voldoende (en kwalitatieve) onderwijscapaciteit.

Er is de voorbije jaren geïnvesteerd in bijkomende lestijden voor scholen in de Vlaamse Rand voor de ondersteuning van de kwaliteit, nodig bij grote instroom en aanwezigheid van leerlingen wiens thuistaal niet het Nederlands is. Er is ook een steunpunt opgestart dat de scholen begeleidt inzake taalvaardigheidsonderricht (inclusief een beleid naar anderstalige ouders).

Gelet op de aanhoudende instroom van anderstalige leerlingen zal dit beleid moeten geïntensiveerd worden.

In het volwassenenonderwijs dient het NT2-aanbod (inclusief de cursussen basiseducatie) de komende jaren meer modulair en behoeftegericht te worden gediversifieerd. Dit vergt meer mogelijkheden tot behoeftedetectie en sturing van het aanbod bij het Huis van het Nederlands. Gelet op de geografie van de Vlaamse Rand is het aangewezen blijvend een decentrale intake te voorzien. Het aanbod moet immers zo laagdrempelig mogelijk bij de anderstalige inwoners worden gebracht. In het NT2-onderwijs moeten voldoende dwarsverbindingen worden gelegd naar **oefenkansen** die buiten de school voorhanden zijn.

Media

In de Vlaamse Rand speelt Ring TV een sleutelrol in de gemeenschapsvorming. Haar opdracht in de Rand kan vergeleken worden met de opdracht die TV Brussel heeft in het hoofdstedelijk gewest. Het randbeleid moet dan ook actiever, net zoals in Brussel, investeren in Ring TV, en dit in

- de 'taal'omkadering (uitbreiding ondertiteling via Teletekst)
- de aanmaak van specifieke programma's, gericht op speelse taalverwerving en –ondersteuning en taalsensibilisatie (ism met TV Brussel en met de Huizen van het Nederlands)
- de aanmaak van programma's waarin de diversiteit van de bevolking weerspiegeld wordt zodat de hele bevolking zich kan identificeren met deze zender

Welzijn en gezondheid

De zes gemeenten met bijzonder taalstatuut moeten beter opgevolgd worden met betrekking tot de planning, de organisatie en de kwaliteit van de buitenschoolse kinderopvang; zo moet toegezien worden op het effectief organiseren van het lokaal overleg door de gemeente. De communicatie tussen deze gemeenten en Kind en

Gezin moet verbeterd worden. De zes moeten affectiever aangezet worden om de gezondheidsdoelstellingen vanuit de Vlaamse overheid te realiseren.

De ontoereikendheid van welzijnsvoorzieningen in de Rand moet het voorwerp uitmaken van een specifiek actieprogramma van de Vlaamse Regering. Er moet voor gezorgd worden dat in elk van de zes faciliteitengemeenten de nodige Vlaamse welzijnsvoorzieningen aanwezig zijn en uitgebouwd kunnen worden.

Integratie en inburgering

De implementatie van het nieuwe decreet zal met de nodige zorg dienen te gebeuren in relatie tot de specifieke uitdagingen van de Vlaamse Rand en de netwerken die op het vlak van taalbeleid en taalpromotie al operationeel zijn. Het nieuw op te richten agentschap zal bevoegd zijn voor taalpromotie en taalbeleid in heel Vlaanderen.

Vzw 'de Rand' pleit ervoor dat de Vlaamse regering en het op te richten agentschap het bestaande netwerk van actoren dat actief is op het vlak van integratie, taalverwerving, –promotie en –beleid erkent en ondersteunt. Belangrijk is dat vzw 'de Rand' en het Huis van het Nederlands een aanvullend ondersteunend beleid kunnen blijven voeren inzake respectievelijk taalpromotie en taalbeleid. Dit complementair beleid, dat met voldoende middelen moet gefinancierd worden, moet inspelen op de specificiteit van de regio. Die specificiteit bestaat er o.m. in dat heel wat mensen die openstaan voor integratie-initiatieven niet actief aangesproken worden door de diverse instanties.

De financiering van het algemene integratie- en inburgeringsbeleid moet voldoende rekening houden met de specifieke kenmerken en de behoeften van de inwoners en nieuwkomers. De effecten van de nabijheid van Brussel moeten daarbij in rekening worden gebracht.

Onderzoek en studie

De Vlaamse Rand is een zeer specifieke regio met heel eigen kenmerken op tal van vlakken. Een aantal van die kenmerken evolueert daarenboven snel.

Daarom is bestendig onderzoek nodig om het beleid af te stemmen op de ontwikkelingen.

Het documentatiecentrum Vlaamse Rand is de spil voor enerzijds het inventariseren van relevant onderzoek en cijfermateriaal en anderzijds het suggereren van nieuwe onderzoeksprojecten.

In de loop van 2014 zullen de resultaten bekend zijn van de eerste taalbarometer voor de Vlaamse Rand. Deze 'nulmeting' zal ongetwijfeld een aantal tendensen en evoluties met betrekking tot ontnederlandsing bevestigen. Belangrijker dan louter deze vaststelling te maken, is de kans die de taalbarometer hopelijk biedt tot het vinden van aanknopingspunten om via taalpromotie- en taalbeleidsondersteuning het Nederlands leren en oefenen aantrekkelijker te maken.

II. Opties van een volgende Vlaamse regering voor vzw 'de Rand'

In het licht van het geschetste kader van beleidsuitdagingen is het evident dat vzw 'de Rand' een goed instrument is en blijft om in de zes een eerstelijnsrol en in de andere gemeenten een tweedelijnsrol op te nemen inzake cultuur, taalpromotie en informatie. Het is dan ook logisch dat in een volgend regeerakkoord de plaats van 'de Rand' zou bevestigd worden, wat veronderstelt dat de organisatie via voldoende middelen verder ondersteund wordt.

Beleidsdoelstelling

Vzw 'de Rand' moet verder optimaal zijn decretale missie kunnen blijven realiseren, met name het ondersteunen en bevorderen van het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel. De dynamiek die door vzw 'de Rand' de voorbije jaren is ontwikkeld moet niet alleen integraal worden voortgezet, maar nog versterkt. In de zes faciliteitengemeenten is de aanwezigheid van 'de Rand' voor de lokale bevolking van essentieel belang voor het lokale cultuur-, jeugd-, sport-, NT2- en informatieaanbod. RandKrant is een referentie voor de informatieverstrekking en het gemeenschapsgevoel op niveau van de hele regio. Het documentatiecentrum is eveneens een referentie voor de ontsluiting van relevante en objectieve informatie over de regio. De expertise met betrekking tot taalpromotie, opgebouwd sinds 2006, heeft gezorgd voor een brede waaier aan projecten en methodieken gericht op Nederlands oefenen in de vrije tijd. Sinds 2013 coördineert vzw 'de Rand' het Gordelfestival.

De strategische doelstellingen van vzw 'de Rand' kunnen verder als volgt worden omschreven:

- Vanuit een eerstelijnsbenadering in de zes faciliteitengemeenten het Nederlandstalige gemeenschapsleven ondersteunen en de participatie van heel de bevolking aan het gemeenschapsleven bevorderen
- Een gericht informatiebeleid voeren
- Anderstaligen in de Vlaamse Rand stimuleren en ondersteunen om Nederlands te leren, te gebruiken en te oefenen
- Partner zijn voor de Vlaamse regering, de provincie Vlaams-Brabant en de gemeenten bij het voorbereiden en uitvoeren van het specifiek beleid voor de Vlaamse Rand
- De Vlaamse belangen in de regio behartigen
- Een advies- en signaalfunctie vervullen naar de Vlaamse Gemeenschap, via de minister bevoegd voor de coördinatie van het beleid in de Vlaamse Rand, en naar de provincie Vlaams-Brabant, via de gedeputeerde bevoegd voor het Vlaams karakter
- Het onthaal en de integratie van anderstaligen bevorderen
- Participeren aan het documentatiecentrum voor de Vlaamse Rand

De regio waar vzw 'de Rand' voor werkt zijn de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand, waarbij in de zes faciliteitengemeenten, aanvullend indien nodig aan wat gemeentebesturen doen, een eerstelijnsrol wordt opgenomen voor cultuur, jeugd, sport, NT2 en informatie, dit conform de missie die de bevordering van het Nederlandstalig karakter voorop stelt.

Concrete aandachtspunten voor de volgende legislatuur

1. In de zes faciliteitengemeenten moeten de gemeenschapscentra verder in staat worden gesteld hun gemeenschapsvormende en cultuurspreidende opdracht te vervullen. Essentieel daarbij is dat de centra participeren aan bovenlokale samenwerkingsverbanden, niet alleen binnen Vlaams-Brabant maar ook, waar relevant, met Brusselse actoren.

Sinds 2014 behoort ook de toepassing van de decreten lokaal sportbeleid en lokaal jeugdbeleid in de zes faciliteitengemeenten die zelf geen dossier indienen, tot 'de Rand'. De Vlaamse regering moet erover waken dat voldoende middelen qua personeelsinzet voorhanden zijn bij 'de Rand' om deze opdracht waar te maken.

2. Het beleid taalpromotie dat via vzw 'de Rand' sinds 2006 wordt gevoerd, dient te worden voortgezet en afgestemd op het globale beleid voor taalpromotie dat de EVA Integratie en Inburgering in Vlaanderen zal implementeren. Het is aangewezen dat dit algemene taalpromotiebeleid door vzw 'de Rand' voor de Vlaamse Rand versterkt wordt door acties en methodieken uit te werken die inspelen op de specificiteit van de regio. Het werken in de zes faciliteitengemeenten is zeker een van die specifieke invalshoeken

De taalpromotie-acties van vzw 'de Rand' hebben volgende doelstellingen:

- het promoten van het aanbod taallessen Nederlands (i.s.m. provincie Vlaams-Brabant en Huis van het Nederlands);
- het creëren van een omkaderend en stimulerend aanbod inzake oefenkansen Nederlands;
- het opzetten van taalstimulerende begeleiding in vrijetijdssferen waar Nederlandstaligen en anderstaligen elkaar ontmoeten
- het aanbieden van aantrekkelijke formules van 'taal en speel'-weken voor jonge kinderen en kleuters tijdens vakantieperiodes.
- het stimuleren van een bewustzijn bij Nederlandstaligen over hun rol in onthaal- en integratieprocessen van anderstaligen en nieuwkomers

Voor wat betreft de acties rond 'taalbeleid' is het aangewezen deze verder te ondersteunen via het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant dat hiervoor expertise heeft opgebouwd.

3. Het lezersonderzoek, dat in 2013 uitgevoerd werd voor RandKrant en de gemeenschapskranten heeft nogmaals duidelijk gemaakt dat deze tijdschriften aan een reële behoefte voldoen en bovendien zeer positief worden gewaardeerd. Om ook in de zes faciliteitengemeenten anderstaligen nog sterker uit te nodigen om kennis te maken met het gemeenschapsleven en het Nederlands, worden in de gemeenschapskranten best ook korte anderstalige samenvattingen opgenomen, zoals in RandKrant.

4. In de volgende legislatuur zal het documentatiecentrum Vlaamse Rand verder alle relevante informatie en onderzoek, o.m. wat de taalbarometer betreft, verspreiden en inhoudelijk duiden.

5. De coördinatie-opdracht van vzw 'de Rand' voor het Gordelfestival mag haar decretale opdrachten niet hypothekeren. Het Gordelfestival kan verder uitgroeien tot het grootste familiaal georiënteerd sportief en toeristisch evenement van de regio. Hiervoor is het wenselijk dat naast Bloso ook de provincie Vlaams-Brabant en agentschappen zoals Natuur en Bos vaste partners worden in de organisatie.

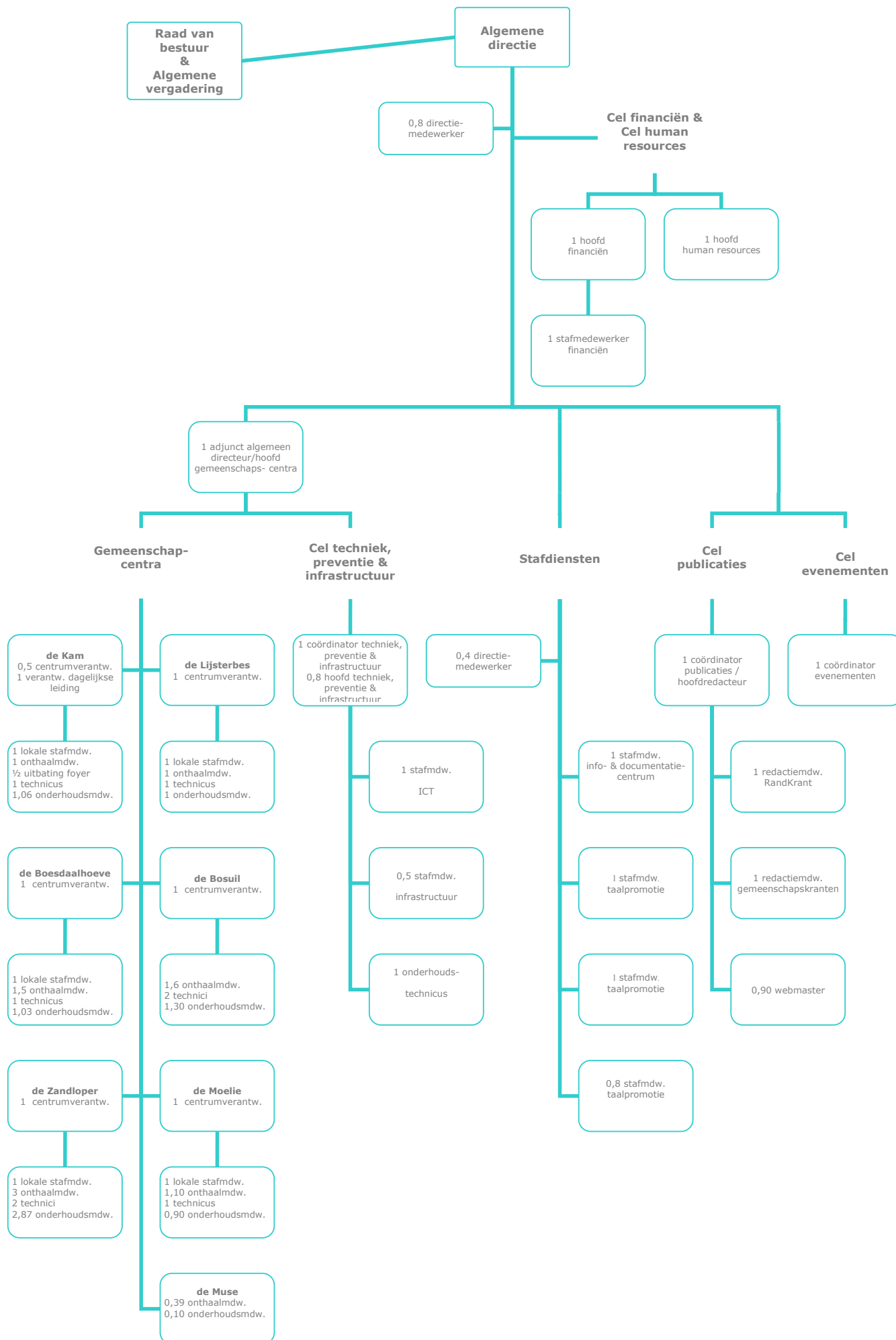
6. De Vlaamse Gemeenschap dient, samen met de provincie Vlaams-Brabant een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met vzw 'de Rand' te onderschrijven. In deze samenwerkingsovereenkomst moeten een aantal gestegen kosten (inzake personeel, energie, gebouwenonderhoud) verrekend worden in het basis-subsidiebedrag. Om de werking van de organisatie met dezelfde intensiteit en impact te behouden, heeft

vzw 'de Rand' de afgelopen jaren haar werkingsreserve ingezet. Vanaf de nieuwe beleidsperiode zal de subsidiëring moeten worden aangepast, omdat de reserve aangewend zal zijn.

BIJLAGE 12: ORGANIGRAM

BIJLAGE 13: RAAD VAN BESTUUR EN ALGEMENE VERGADERING_

De raad van bestuur en algemene vergadering van vzw 'de Rand' bestaan op 31 december 2013 uit de volgende leden:

- vertegenwoordigers Vlaamse Gemeenschap: Jan De Craen (voorzitter), Ivo Claesen, Myriam Warson, Frank Beckx, Lydia De No, Kurt Annendijck, Jan De Bock, Anne Sterkmans, Kristel Stouffs* en Chantal Voets*.
- vertegenwoordigers van de provincie Vlaams-Brabant: Annemie Decrick (ondervoorzitter), Peter Biondi, Karla Rodts, Kris Vanlaethem en Jos Mertens*.
- vertegenwoordigers uit de programmeringscommissies: Guido Deschuymere, Roger Hemeleers, Christopher Standaert, Mira Van Haastregt, Leen De Wandeleer, Luc Timmermans en Sergio Servellon.
- vanuit 'de Rand' worden de vergaderingen bijgewoond door: Eddy Frans, Jean-Pierre De Clercq, Stefaan Gunst, Marleen Vanderschueren en Ilse Verhoye
- revisor: Luc Toelen
- * zetelen enkel in de algemene vergadering

In 2013 vergadert de raad van bestuur 6 keer (op 04/02, 25/03, 17/06, 09/09, 28/10 en 09/12) en de algemene vergadering 3 keer (op 25/03, 06/05 en 28/10).

BIJLAGE 14: PERSONEELSBESTAND DD. 31 DECEMBER 2013

vzw 'de Rand'

- algemeen directeur: Eddy Frans
- adjunct-algemeen directeur/hoofd gemeenschapscentra: Stefaan Gunst
- directiemedewerker: Michèle D'hert en Véronique Vanbrabant
- hoofd human resources: Marleen Vanderschueren
- hoofd financiën: Ilse Verhoye
- stafmedewerker financiën: Marijke Van der Straeten
- hoofd cel techniek, infrastructuur en preventie: Jean-Pierre De Clercq
- coördinator cel techniek, infrastructuur en preventie: Ivan Bruggeman
- stafmedewerker ICT: Ivo Van der Hoeven
- stafmedewerker infrastructuur: Inez De Coninck
- stafmedewerker taalpromotie: Karen Stals, Cindy Van Dijck en Bernadette Vriamont
- stafmedewerker info- en documentatiecentrum: Karla Goetvinck
- coördinator cel publicaties: Geert Selleslach
- redactie gemeenschapskranten: Sofie Roelandt, ter vervanging van Veerle Weeck
- redactie RandKrant: Ingrid Laporte
- webmaster: An Stuyck
- coördinator cel evenementen: Reindert De Schrijver

de Boesdaalhoeve

- centrumverantwoordelijke: Sofie Decorte
- stafmedewerker: Pieter Moens
- onthaal en administratie: Sandra Meert en Pascal Velkeneers
- techniek: Lieven Verhaegen
- onderhoud: Fabienne Jacobs en Kathleen Wouters

de Bosuil

- centrumverantwoordelijke: Geoffrey Heyrbaut
- onthaal en administratie: Helga Goossens en Greet Smets
- techniek: Alexander Remmerswaal en Dries Demuyndt
- onderhoud: Josée Bergen, Linda Janssens en Ahmed Tallih

de Kam

- centrumverantwoordelijke: Marc Snoeck
- verantwoordelijke dagelijkse leiding: Anne Decuypere
- stafmedewerker: Wouter Hindriks
- onthaal en administratie: Daisy Cleymans en Barbara De Cuyper
- techniek: Rudy Schoolmeesters
- onderhoud: Marleen Crabbe en Beatrice Reniers

de Lijsterbes

- centrumverantwoordelijke: Nele De Meyer
- stafmedewerker: Aurélie Walschaert, ter vervanging van Maryse Wijns
- onthaal en administratie: An Bohets
- techniek: Christian De Bruycker
- onderhoud: Christina Verhulst

de Moelie

- centrumverantwoordelijke: Mark De Maeyer
- stafmedewerker: Dirk Craps
- onthaal en administratie: Pascale Leemans
- techniek: Danny Gisgand
- onderhoud: Esther Boateng

de Zandloper

- centrumverantwoordelijke: Gwennan Dekens
- stafmedewerker: Eef Vermaelen
- onthaal en administratie: Inge Demeestere, Nadine Poty en Caro Renckens
- techniek: Paul Donies en Wouter Vekeman
- onderhoud: Pierre Geers, Mihai Imbarus, Viviane Van Goethem en Kathleen Van Holsbeek

de Muse

- onthaal en administratie: Patricia Motten
- onderhoud: Esther Boateng

BIJLAGE 15: PROGRAMMERINGSCOMMISSIES

De programmeringscommissies begeleiden en adviseren de werking van de gemeenschapscentra. Ze zijn samengesteld uit leden voorgedragen door de plaatselijke culturele raad.

Samenstellingen van toepassing op 31 december 2013:

de Boesdaalhoeve

- voorzitter: Erik Wyns
- leden: Anne Decuypere, Rudy Decuypere, Greet Lebleu, Peter Stiens, Mira Van Haastregt, Claude Van Houtte, Lut Gellinck en Mieke Smedts.
- De programmeringscommissie vergadert 8 keer in 2013.

de Bosuil

- voorzitter: Roger Hemeleers
- leden: Stijn Couder, Robin Devroey, Elke Janssen, Hilde Luppens-Boey, Godelieve Willems, Jan Goossens, Ine Van Wymersch en Miranda Landtsheere.
- De programmeringscommissie vergadert 8 keer in 2013.

de Kam

- voorzitter: Jan Walraet
- leden: Louis Declerck, Monique Coen, Jan Walraet, Anne Sterkmans, Wim Peeters, Jolijn Bosseloo, Leen De Wandeleer, Greet Geusens, Ivo Claesen, Hedwig Verheirstraeten en Walter Nijs.
- De programmeringscommissie vergadert 9 keer in 2013.

de Lijsterbes

- voorzitter: Linda Teirlinck
- leden: Magda Calleeuw, Jasminka Derveaux, Pascal Demey, Patricia Jooris, Luc Timmermans, Hendrik_Van Eycken, Nona Vardanyan en Veerle Willegems.
- De programmeringscommissie vergadert 8 keer in 2013.

de Moelie

- voorzitter: Marc Moorkens
- leden: Christopher Standaert, Rik Otten, Lieve Van der Stappen, Marleen De Schepper, Roel Leemans, Sofie De Pauw, Gino Vanden Berghe, André Lermينياux en Sergio Servellon.
- De programmeringscommissie vergadert 5 keer in 2013.

de Zandloper

- voorzitter: Frieda Hermans
- leden: Eva Debaerdemaeker, Gerre De Braekeleer, Guido Deschuymere, Gerard Haerden, Kristel Vanderhaegen, Bert Vannieuwenhuysen, Lien Tilley en Karolien Verborgh.
- De programmeringscommissie vergadert 10 keer in 2013.